

**Τ.Ε.Ι. ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ Σ.Σ.Ο.Ε.**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΜΕ ΘΕΜΑ : ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ

**ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ ΚΑ ΘΗΓΗΤΗΣ:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΖΙΝΑΣ**

**ΤΗΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑΣ:
ΕΛΕΝΗΣ ΜΕΣΗΜΕΡΗ
Α.Μ. 1391**

ΑΘΗΝΑ 1999

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η επιλογή του θέματος ■ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ ■ έγινε με αφορμή την μόνιμη απασχόληση μου στον Τραπεζικό χώρο. Επίσης, στην επιλογή αυτή συνέβαλε η σημασία που έχει ο κλάδος των τραπεζών στην ανάπτυξη της οικονομίας και οι αλλαγές που συντελούνται στο παγκόσμιο χρηματοοικονομικό σύστημα.

Αντικείμενο του βιβλίου αυτού είναι η μελέτη των Τραπεζικών Εταιριών στον Ελληνικό χώρο στη νομική και στην οικονομική τους μορφή.

Στο Πρώτο μέρος της εργασίας, αναφέρονται η οργάνωση και η λειτουργία των Τραπεζών και ειδικότερα το νομικό πλαίσιο, η τιμολογιακή πολιτική, οι υπηρεσίες, τα προϊόντα και οι κατηγορίες αυτών.

Στο δεύτερο μέρος, γίνεται αναφορά στον τρόπο με τον οποίο οι Τράπεζες χρησιμοποιούν το Κ.Λ.Σ.Τ. με την ανάλυση των βασικότερων λογαριασμών μέσα από παραδείγματα. Επίσης, γίνεται η συγκριτική αξιολόγηση των ισολογισμών 5 τραπεζικών εταιριών δημόσιου και ιδιωτικού τομέα από το 1992-1996.

Τέλος, στο τρίτο μέρος παρουσιάζονται τα συμπεράσματα και οι προοπτικές του κλάδου.

Γι' αυτή την εργασία θα ήθελα να ευχαριστήσω τους καθηγητές μου και ιδιαίτερα τον κ. Χρ. Τζίνα για τις πολύτιμες υποδείξεις για τη βελτίωση του περιεχομένου της εργασίας αυτής.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ..... 3

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ..... 5

ΕΙΣΑΓΩΓΗ..... 8

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

1.1 Γενικά..... 11

1.2 Διοικητική Διάρθρωση Των Εμπορικών Τραπεζών..... 12

1.3 Δομή & Λειτουργία Του Συστήματος Των Εμπορικών
Τραπεζών 15

1.4 Οργανόγραμμα & Περιφερειακή Διάταξη Των Εμπορικών
Τραπεζών..... 17

1.5 Οργανισμοί Προσωπικού..... 17

1.6 Παραγωγικότητα Του Συστήματος Των Εμπορικών Τραπεζών.. 18

1.7 Μορφές Τραπεζικών Δραστηριοτήτων 19

1.8 Πηγές & Χρήσεις Κεφαλαίων Του Συστήματος Των

Εμπορικών Τραπεζών.....	21
-------------------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

2.1 Η Συλλογή Κεφαλαίων.....	34
2.2 Δανεισμός.....	41
2.3 Ρευστότητα.....	51
2.4 Οι Επενδυτές.....	53
2.5 Το Κεφάλαιο.....	55

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ Κ.Λ.Σ.Τ.

3.1 Γενικά	58
3.2 Κριτήρια Ανάπτυξης Των Λογαριασμών Χορηγήσεων.....	61
3.3 Χορηγήσεις.....	62
3.4 Χορηγήσεις Σε Καθυστέρηση.....	63
3.5 Επισφαλείς Χορηγήσεις.....	64
3.6 Χρεόγραφα.....	67

3.7 Συναλλαγματική Θέση.....	70
3.8 Αριθμοδείκτες.....	72

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ

ΕΤΑΙΡΙΩΝ.....	76
----------------------	-----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ. ΑΝΑΛΥΣΗ	
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ 5 ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ	
ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ 5 ΧΡΟΝΙΑ.....	100

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ - ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ.....	111
---	------------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	115
-----------------------	------------

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	155
--------------------------	------------

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τραπεζικά ιδρύματα παίζουν σπουδαίο ρόλο στην λειτουργία του οικονομικού συστήματος. Η στρατηγική τους θέση μεταξύ των οικονομικών μονάδων που προσφέρουν και των ατόμων που ζητούν κεφάλαια, καθώς και η δυνατότητά τους να δημιουργούν χρήμα, έχει άμεσες επιπτώσεις στην λειτουργία του οικονομικού συστήματος και στη διόρθωση των διαφόρων οικονομικών διαταραχών, όπως ο πληθωρισμός, η ανεργία κλπ.

Οι αποφάσεις των διευθυντών των τραπεζικών ιδρυμάτων και ειδικότερα των εμπορικών τραπεζών, επηρεάζουν σε μεγάλη έκταση τις αποφάσεις των άλλων οικονομικών μονάδων. Για παράδειγμα, εάν αποφασίσουν οι εμπορικές τράπεζες να επεκτείνουν την ίδρυση υποκαταστημάτων σε μια χώρα (όπως έγινε την προηγούμενη δεκαετία στη χώρα μας) τότε αναμένεται να αυξηθούν οι αποταμιεύσεις του κοινού (όπως πράγματι συνέβη στη χώρα μας). Επίσης, εάν οι υπηρεσίες των τραπεζών προς το κοινό αυξηθούν και βελτιωθούν θα επηρεάσουν τις αποφάσεις των ατόμων και τη ροπή τους προς αποταμίευση. Αντίθετα, εάν τα άτομα αντιμετωπίζουν με καχυποψία και με έλλειψη εμπιστοσύνης τις τράπεζες, η ροπή τους προς αποταμίευση θα μειωθεί και θα στραφούν σε άλλες τοποθετήσεις των κεφαλαίων τους, π.χ. αγοράζοντας χρυσό, κλπ.

Το τραπεζικό σύστημα έχει δύο λειτουργίες: δημιουργεί χρήμα και είναι ο ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός φορέας. Η δημιουργία χρήματος προέρχεται από τις εμπορικές τράπεζες ενώ σαν ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός φορέας (Noncommercial Bank Financial Intermediaries) μεταξύ των οικονομικών μονάδων που προσφέρουν και αυτών που ζητούν χρηματικά διαθέσιμα, λειτουργούν οι διάφοροι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ.

Οι Εμπορικές Τράπεζες είναι ο σημαντικότερος χρηματοπιστωτικός οργανισμός.

Οι εμπορικές τράπεζες όπως και οι άλλες επιχειρήσεις λειτουργούν με σκοπό το κέρδος. Συγκεντρώνουν κεφάλαια προσελκύοντας τους καταθέτες με την παροχή διαφόρων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και με την πληρωμή ενός επιτοκίου. Τα κεφάλαια αυτά που συγκεντρώνουν οι εμπορικές τράπεζες, προσπαθούν να τα επενδύσουν και να τα δανείσουν σε άτομα, επιχειρήσεις, κλπ, με σκοπό να επιτύχουν την μεγαλύτερη απόδοση με τον μικρότερο δυνατό κίνδυνο. Τα κέρδη των εμπορικών τραπεζών προέρχονται από την διαφορά του επιτοκίου που πληρώνουν στους καταθέτες και της απόδοσης των κεφαλαίων που επενδύουν και δανείζουν. Πρώτα αφαιρούνται οι δαπάνες λειτουργίας τους. Τα κέρδη αυτά, όπως και στις άλλες επιχειρήσεις, διανέμονται σαν μερίσματα στους μετόχους ή αποθεματοποιούνται για την επέκταση των τραπεζών.

Με τη χορήγηση πιστώσεων οι τράπεζες αυτές μπορούν να δημιουργούν λογιστικό χρήμα, όπως είδαμε στο Δεύτερο Κεφάλαιο. Επίσης, μπορούν και διοχετεύουν τα κεφάλαια που συγκεντρώνουν στις πλέον αποδοτικές και κοινωνικές χρήσιμες επενδύσεις.

Λόγω της σπουδαιότητας των εμπορικών τραπεζών στην οικονομία, έχουν αναπτυχθεί, ήδη από τον 18ο αιώνα (J. Law, D. Hume, A. Smith), ορισμένες θεωρίες που προσπαθούν να ερμηνεύσουν το βασικό σκοπό και τη θεμελιώδη λειτουργία τους.

1.1.1 Θεωρίες για την λειτουργία των Εμπορικών Τραπεζών.

Έχουν αναπτυχθεί οι εξής θεωρίες για τη χρησιμότητα της λειτουργίας των τραπεζών στο οικονομικό σύστημα:

- 1) **Η θεωρία εμπορικών δανείων.** Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή που αναπτύχθηκε τον 18ο αιώνα οι εμπορικές τράπεζες θα πρέπει να χορηγούν μόνο: α) βραχυχρόνια δάνεια, β) δάνεια έναντι εμπορευμάτων και γ) να εκδίδουν εμπορικά ομόλογα τα οποία να έχουν αντίκρουσμα με εμπορεύματα.
- 2) **Η θεωρία μεταβολής των στοιχείων του ενεργητικού.** Η θεωρία αυτή που περικλείει την προηγούμενη θεωρία, τονίζει ότι οι τράπεζες μπορούν να διατηρήσουν τη ρευστότητά τους, μεταβάλλοντας τα στοιχεία του ενεργητικού τους. Δηλαδή, οι τράπεζες μπορούν να επενδύουν μέρος των καταθέσεών τους σε βραχυχρόνιους τίτλους που να έχουν αρκετή ρευστότητα, ώστε σε περίπτωση που υπάρξουν μεγάλες αναλήψεις καταθέσεων να μπορεί η τράπεζα πουλώντας τους τίτλους αυτούς να πληρώσει τους καταθέτες.

- 3) **Η θεωρία του προσδωκούμενου εισοδήματος.** Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή που αναπτύχθηκε στις Η.Π.Α. στο τέλος της δεκαετίας του 1940, οι εμπορικές τράπεζες μπορούν να επεκτείνουν τη χορήγηση δανείων βασιζόμενες στο μελλοντικό εισόδημα του δανειζόμενου. Με τον τρόπο αυτό μπορούν να χορηγηθούν μακροχρόνια δάνεια όχι μόνο στις επιχειρήσεις αλλά και στους ιδιώτες. Αυτό που πρέπει να ενδιαφέρει την τράπεζα, σύμφωνα με αυτή τη θεωρία, είναι εάν ο δανειζόμενος θα έχει στο μέλλον αρκετό εισόδημα για να αποπληρώσει το δάνειο.
- 4) **Η θεωρία της διαχείρισης των υποχρεώσεων της τράπεζας.** Η σύγχρονη αυτή θεωρία της λειτουργίας των τραπεζών στηρίζεται, σε αντίθεση με τις προηγούμενες, όχι μόνο στη διαχείριση των στοιχείων του ενεργητικού, αλλά και στην διαχείριση των στοιχείων του παθητικού της τράπεζας. Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή, οι εμπορικές τράπεζες μαζί με τη διαχείριση των στοιχείων του ενεργητικού τους πρέπει να διαχειρίζονται και τα στοιχεία του παθητικού τους, με τέτοιο τρόπο ώστε να ενισχύουν τη ρευστότητά τους. Σε περίπτωση που οι εμπορικές τράπεζες, έχουν ανάγκη ρευστών δε θα βρουν τα ρευστά αυτά μόνο από την πώληση των τίτλων που έχουν στα χέρια τους, αλλά είτε δανειζόμενες από την Κεντρική Τράπεζα είτε με την πώληση πιστοποιητικών καταθέσεων (Certificate of Deposit). Τα πιστοποιητικά καταθέσεων είναι τίτλοι που μπορούν να ανταλλαγούν στην αγορά και που πιστοποιούν ότι υπάρχει μια κατάθεση στην τράπεζα ενός συγκεκριμένου ποσού, με συγκεκριμένο επιτόκιο, και για δεδομένο χρονικό διάστημα.

1.2. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ.

Η Γενική Συνέλευση των μετόχων, το Διοικητικό Συμβούλιο και η Διοίκηση, αποτελούν τα κύρια και αποφασιστικά όργανα στη σημερινή διοικητική διάρθρωση των εμπορικών τραπεζών των οποίων τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες είναι σε γενικά πλαίσια ίδια.

A. Αρμοδιότητες της Γ.Σ. των μετόχων.

Η Γενική συνέλευση των μετόχων είναι το ανώτατο όργανο και δικαιούται να αποφασίζει για κάθε υπόθεση της Τράπεζας. Στην πράξη ο ρόλος της Γ.Σ. των μετόχων έχει περιορισθεί σε όργανο άσκησης ελέγχου από τη μειοψηφία.

B. Σύνθεση και αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου.

Οι Εμπορικές Τράπεζες σαν ανώνυμες εταιρίες, διοικούνται από Διοικητικό Συμβούλιο.

Σύμφωνα με το καταστατικό της Εθνικής Τράπεζας:

Το Δ.Σ. έχει τη διοίκηση και διαχείριση των υποθέσεων της Τράπεζας και αποφασίζει για όλα τα ζητήματα που αφορούν την Τράπεζα, χωρίς κανένα περιορισμό, εκτός από τα θέματα που δεσμευτικά υπάγονται στην αρμοδιότητα της Γ.Σ. Στις αρμοδιότητες του Δ.Σ. υπάγονται η έγκριση του προσωπικού της Τράπεζας, αποφάσεις σχετικές με τη σύσταση

υποκαταστημάτων κ.ά. Στην πράξη όμως ο ρόλος του Δ.Σ. περιορίζεται στον έλεγχο και πολλές φορές στην τυπική έγκριση των πράξεων της διοίκησης. Το Δ.Σ. εκχωρεί μέρος των αρμοδιοτήτων του στη διοίκηση (διοικητή και υποδιοικητές) της Τράπεζας.

Ο διοικητής είναι το ανώτατο εκτελεστικό όργανο της Τράπεζας που την εκπροσωπεί για κάθε θέμα και τη δεσμεύει με μόνη την υπογραφή του. Επιμελείται την εκτέλεση των αποφάσεων του Δ.Σ. και γενικότερα ελέγχει την διεξαγωγή των εργασιών της Τράπεζας. Επίσης ο διοικητής αναθέτει μέρος των καθηκόντων του στους υποδιοικητές.

Αντίστοιχη είναι η σύνθεση, αρμοδιότητες και λειτουργία των άλλων τραπεζών.

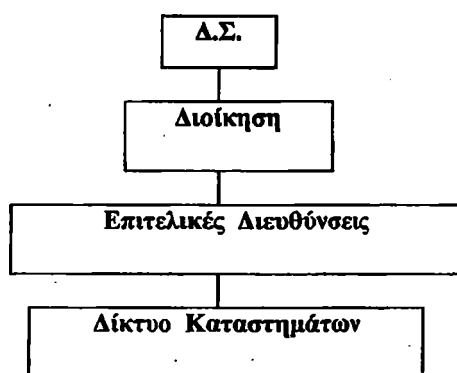
Η διοίκηση κάθε τράπεζας πλαισιώνεται από συμβούλια ή επιτροπές, γνωμοδοτικού χαρακτήρα όπως το συμβούλιο χορηγήσεων, διοικητικών θεμάτων κ.ά.

1.3. ΔΟΜΗ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ.

Στην τραπεζική αγορά της Ελλάδος παρουσιάζεται στο σύστημα των Εμπορικών Τραπεζών μεγάλος βαθμός συγκέντρωσης τόσο στην κατανομή του όγκου των εργασιών μεταξύ των τραπεζών όσο και στην οργανωτική δομή και λειτουργία τους. Αναφορικά με το πρώτο έχουμε να παρατηρήσουμε ότι στην ελληνική τραπεζική αγορά λειτουργούν (1984) 13 ελληνικές και 23 ξένες εμπορικές τράπεζες. Επίσης εργάζονται στην Ελλάδα 17 πρακτορεία ξένων τραπεζών. Από τον αριθμό τους θα

μπορούσε να υποθέσει κανείς ότι στο σύστημα των εμπορικών τραπεζών εξασφαλίζονται ανταγωνιστικές συνθήκες.

Επανελημμένα οι ατέλειες στη δομή και λειτουργία του τραπεζικού μας συστήματος έχουν αποδοθεί στο μεγάλο βαθμό συγκέντρωσης των εργασιών του τραπεζικού μας συστήματος σε 2 βασικά συγκροτήματα τραπεζών. Η κυριαρχία τους στο σύστημα των εμπορικών τραπεζών και η αδυναμία των μικρών τραπεζών να τις ανταγωνιστούν, θεωρείται πως είχε σαν συνέπεια την έλλειψη εκσυγχρονισμού της δομής και της λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος, ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί στις σύγχρονες επιχειρηματικές και αναπτυξιακές απαιτήσεις.

Βέβαια, πρέπει να σημειωθεί ότι ο εκσυγχρονισμός των τραπεζών δεν είναι θέμα μόνο ανταγωνιστικών συνθηκών αλλά κύρια επιλογών για το ρόλο του τραπεζικού συστήματος και των διαρθρωτικών αλλαγών, ως προς τη δομή και λειτουργία τους, ώστε αυτό να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στο ρόλο του.

1.4. ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ.

Το οργανωτικό σχήμα (οργανόγραμμα) των Εμπορικών Τραπεζών όπως είναι φυσικό διαφέρει από τράπεζα σε τράπεζα, ανάλογα με το μέγεθός της αλλά κύρια με το βαθμό οργάνωσης και κατανομής αρμοδιοτήτων.

Κατά βάση το οργανωτικό σχήμα των Εμπορικών Τραπεζών, μέχρι πριν λίγα χρόνια ήταν:

Οποσδήποτε στην πράξη οι λειτουργικές ανάγκες των Τραπεζών, η πολυπλοκότητα των εργασιών τους και για τις μεγαλύτερες Τράπεζες, το πλήθος των καταστημάτων έχει συντελέσει στη δημιουργία ενός πολύπλοκου οργανωτικού σχήματος.

Επίσης κύρια μετά το 1982, από τις μεγαλύτερες Τράπεζες γίνεται μια συστηματική προσπάθεια εκσυγχρονισμού και περιφερειακής αναδιάταξης, γεγονός που είχε σαν αποτέλεσμα την αναδιάταξη του όλου οργανωτικού σχήματος των τραπεζών αυτών.

Στόχος της οργανωτικής αναδιάταξης των εμπορικών τραπεζών είναι ο εκσυγχρονισμός και η μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα της λειτουργίας, που μπορεί να επιτευχθεί με τη βοήθεια μιας προσπάθειας αποκέντρωσης (δημιουργία περιφερειακών διευθύνσεων) και αξιολογικής αξιολόγησης.

1.5. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ.

Η υπηρεσιακή κατάσταση των υπαλλήλων στις τράπεζες ρυθμίζεται από τους οργανισμούς προσωπικού, που έχουν τη μορφή συλλογικής

σύμβασης εργασίας και οι διατάξεις τους δεσμεύουν την τράπεζα και τον Σύλλογο των υπαλλήλων. Οι οργανισμοί προσωπικού μπορούν να καθορίζουν το καθεστώς πρόσληψης του προσωπικού, το καθεστώς μεταθέσεων, τις αποδοχές του, το βαθμολόγιο σε κάθε κλάδο κ.ά.

1.6. ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ.

Η μέτρηση της παραγωγικότητας σε τομείς που ασχολούνται με την προσφορά υπηρεσιών, όπως είναι και ο τομέας των τραπεζών, είναι πολύ δύσκολη. Θεωρητικά, ο πιο αντιπροσωπευτικός δείκτης θα ήταν ο αριθμός των κάθε μορφής συναλλαγών, κατάλληλα σταθμισμένων, ανά απασχολούμενο. Επειδή όμως η εκτίμηση ενός τέτοιου δείκτη είναι πρακτικά αδύνατη, σαν προσέγγιση μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι δείκτες:

- "συνολικά στοιχεία ενεργητικού, ή παθητικού, ανά απασχολούμενο"
- "μικτά κέρδη ανά απασχολούμενο".

Οι δείκτες αυτοί δίνουν μια ικανοποιητική προσέγγιση στη μέτρηση της παραγωγικότητας εργασίας στις τράπεζες, δεδομένου ότι στις Εμπορικές τράπεζες το σημαντικότερο τμήμα του ενεργητικού και του παθητικού αποτελούν, αντίστοιχα, οι κάθε είδους τοποθετήσεις (χορηγήσεις, έντοκα γραμμάτια, χρεόγραφα) και οι καταθέσεις, μεγέθη τα οποία αντικατοπτρίζουν το μέγεθος των συναλλαγών της κάθε τράπεζας. Επίσης τα μικτά κέρδη δίνουν ένα μέτρο των εργασιών αυτών, αφού κατά βάση αποτελούν διαφορά πιστωτικών και χρεωστικών τόκων.

1.7. ΜΟΡΦΕΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ.

Η συγκέντρωση αποταμιεύσεων, η παροχή πιστώσεων, οι πράξεις συναλλάγματος και η παροχή γενικών υπηρεσιών, αποτελούν τις κύριες εργασίες των Εμπορικών Τραπεζών, που θεωρούνται Τράπεζες, γενικών υπηρεσιών (Universal Banks).

A. Συγκέντρωση αποταμιεύσεων.

Σύμφωνα με το νόμο 5076/1931 οι Εμπορικές Τράπεζες μπορούν να δέχονται κατ' επάγγελμα καταθέσεις "χρημάτων ή άλλων αξιών". Σήμερα οι Εμπορικές Τράπεζες αποτελούν τους κύριους φορείς συγκέντρωσης των αποταμιεύσεων, αφού το 1983 συγκέντρωσαν το 69% του συνόλου των καταθέσεων στο πιστωτικό σύστημα.

Οι καταθέσεις που δέχονται οι Εμπορικές Τράπεζες διακρίνονται ανάλογα με τη χρονική τους διάρκεια σε καταθέσεις όψεως, ταμιευτηρίου, προθεσμίας και δεσμευμένες. Ανάλογα με την προέλευσή τους έχουμε καταθέσεις ιδιωτών, επιχειρήσεων, δημοσίου, κ.ά. Και ανάλογα με το νόμισμα στο οποίο γίνεται η κατάθεση, έχουμε καταθέσεις σε συνάλλαγμα ή καταθέσεις σε δραχμές.

B. Παροχή Πιστώσεων.

Οι Εμπορικές Τράπεζες αποτελούν τους κύριους φορείς ενεργοποίησης των αποταμιευμένων κεφαλαίων, με την παροχή πιστώσεων προς τις διάφορες οικονομικές μονάδες αλλά και προς το κράτος. Αποτελούν τους κύριους φορείς παροχής πιστώσεων προς όλους τους

τομείς της οικονομίας, με εξαίρεση τους τομείς της γεωργίας και του οικισμού.

Το μεγαλύτερο μέρος των πιστώσεων των Εμπορικών Τραπεζών δίνεται σε βραχυπρόθεσμα δάνεια, για κάλυψη των λειτουργικών ελλειμμάτων των επιχειρήσεων, και χορηγούνται με τη μορφή προεξόφλησης γραμματίων και συναλλαγματικών, χορηγήσεων με ανοικτό λογαριασμό, χορηγήσεων εγγυημένων με γραμμάτια και συναλλαγματικές, δανείων με ενέχυρο εμπορεύματα και χρεόγραφα, προκαταβολών πάνω σε φορτωτικά έγγραφα, ενέγγυων πιστώσεων εσωτερικού και εξωτερικού κ.ά.

Εκτός από τις βραχυπρόθεσμες πιστώσεις οι Εμπορικές Τράπεζες χορηγούν και δάνεια μέσου και μακροπρόθεσμου χαρακτήρα κύρια προς τις βιομηχανικές επιχειρήσεις.

Γ. Εργασίες συναλλάγματος.

Οι εμπορικές τράπεζες αναλαμβάνουν την εκτέλεση πλήθους εργασιών εξωτερικού συναλλάγματος. Οι κυριότερες από τις εργασίες αναφέρονται:

- σε διακανονισμούς της αξίας εισαγομένων εμπορευμάτων και αξιών,
- σε διακανονισμούς της αξίας εξαγομένων εμπορευμάτων και αξιών,
- στην αγορά και πώληση συναλλάγματος.

Δ. Διάφορες μεσολαβητικές εργασίες.

Πέρα από τις πιο πάνω εργασίες σε εμπορικές τράπεζες αναλαμβάνουν πλήθος μεσολαβητικών εργασιών, οι σημαντικότερες από τις οποίες είναι:

- έκδοση εγγυητικών επιστολών,
- έκδοση επιταγών και εντολών (κίνηση κεφαλαίων),
- αγοραπωλησία χρηματιστηριακών τίτλων για λογαριασμό των πελατών τους,
- είσπραξη αξιών και απαιτήσεων γενικά,
- εξυπηρέτηση εκδοθέντων ομολογιακών δανείων,
- διαφύλαξη και διαχώριση χρηματιστηριακών τίτλων πελατών,
- ενοικίαση θυρίδων θησαυροφυλακίων,
- εξόφληση λογαριασμών δημοσίου ή δημοσίων οργανισμών, πληρωμή συντάξεων, μισθών οργανισμών και επιχειρήσεων.

1.8. ΠΗΓΕΣ & ΧΡΗΣΕΙΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ.

Α. Πηγές Κεφαλαίων.

Τα ίδια κεφάλαια, οι κάθε είδους καταθέσεις και οι παρεχόμενες πιστώσεις από την εκδοτική τράπεζα είναι οι συνήθεις πηγές κεφαλαίων των εμπορικών τραπεζών.

(I). Ίδια Κεφάλαια των Εμπορικών Τραπεζών.

Τα ίδια κεφάλαια των εμπορικών τραπεζών (μετοχικό κεφάλαιο, αποθεματικά, προβλέψεις για ενδεχόμενες ζημιές από επισφαλείς απαιτήσεις), αποτελούν μικρό μόνο μέρος των συνολικών από αυτές απασχολούμενων κεφαλαίων (το 1983 μόλις το 3,4%). Το μεγαλύτερο μέρος των κεφαλαίων αυτών είναι επενδεδυμένα στα κτίρια και εγκαταστάσεις των τραπεζών και ελάχιστα μπορούν σήμερα να θεωρηθούν σαν πηγή κεφαλαίων για τη χορήγηση πιστώσεων, ενώ οι προβλέψεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν βραχυπρόθεσμα για την παροχή πιστώσεων, αλλά ο βασικός σκοπός τους είναι η κάλυψη ζημιών από επισφαλείς απαιτήσεις.

(II). Οι παρεχόμενες από την εκδοτική τράπεζα πιστώσεις.

Οι συνηθέστεροι τρόποι χρηματοδότησης των εμπορικών τραπεζών από την Τράπεζα Ελλάδος είναι:

- η προεξόφληση από την Τ.Ε. εμπορικών γραμματίων που οι Εμπορικών Τράπεζες έχουν προεξοφλήσει σε πελάτες τους και η χορήγηση προκαταβολών πάνω σ' αυτά,
- η προεξόφληση εντόκων γραμματίων του δημοσίου με την προϋπόθεση ότι αφορούν την ελεύθερη επένδυση των Εμπορικών Τραπεζών κι όχι την υποχρεωτική επένδυσή τους,
- με προσωρινά ανοίγματα στους λογαριασμούς καταθέσεων των Εμπορικών Τραπεζών στην Τ.Ε., των οποίων το υπόλοιπο

μετατρέπεται σε χρεωστικό και οι Εμπορικές Τράπεζες επιβαρύνονται με σημαντικό επιτόκιο, αισθητά ανώτερο του αναπροεξοφλητικού επιτοκίου.

Σαν αποτέλεσμα της αύξησης του συνόλου των καταθέσεων των εμπορικών τραπεζών και πολλές φορές της ύπαρξης αδιάθετων διαθεσίμων, έχουν μειωθεί οι πιστώσεις της Τ.Ε. προς τις εμπορικές τράπεζες. Η συμμετοχή των πιστώσεων της Τ.Ε. στο σύνολο των κεφαλαίων των Εμπορικών Τραπεζών το 1983 ήταν 5,4%. Το ύψος των πιστώσεων αυτών ήταν σημαντικό στη 10ετία του 1950, περίοδος που οι καταθέσεις στις Εμπορικές Τράπεζες ήταν χαμηλές.

(III). Καταθέσεις.

Οι κάθε είδους καταθέσεις αποτελούν την κύρια πηγή κεφαλαίων για τις εμπορικές τράπεζες αφού το 1983 αποτελούσαν το 83,3% του συνόλου του παθητικού. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται συνεχής μείωση του ποσοστού των καταθέσεων όψεως στο σύνολο των καταθέσεων σε δραχμές ενώ παρατηρείται και μικρότερη μείωση στο αντίστοιχο ποσοστό των καταθέσεων ταμειυτηρίου. Αντίθετα συνεχή αύξηση εμφανίζει το ποσοστό των καταθέσεων προθεσμίας.

B. Χρήσεις Κεφαλαίων.

Η παροχή πιστώσεων, η τοποθέτηση σε έντοκα γραμμάτια Δημοσίου, τα χρεόγραφα και τα ακίνητα αποτελούν τις κύριες χρήσεις των ενεργοποιουμένων από τις εμπορικές τράπεζες κεφαλαίων.

Η κατανομή των διαθέσιμων κεφαλαίων μέσω των εμπορικών τραπεζών προσδιορίζεται όχι μόνο από τη ζήτηση για πιστώσεις από τον ιδιωτικό τομέα αλλά και από τους ισχύοντες πιστωτικούς κανόνες και τις αποφάσεις των νομισματικών αρχών.

Οι πιστωτικοί αυτοί κανόνες στοχεύουν στον έλεγχο της πιστωτικής επέκτασης στους διάφορους τομείς της οικονομίας, ενώ συγχρόνως οδηγούν στην ανακατανομή των κεφαλαίων που συγκεντρώνονται στις Εμπορικές τράπεζες.

Τέτοιοι πιστωτικοί κανόνες και αποφάσεις είναι:

- οι υποχρεωτικές δεσμεύσεις,
- η πολιτική των επιτοκίων χορηγήσεων,
- τα πιστωτικά όρια και έλεγχοι,
- οι υποχρεωτικές καταθέσεις επί των πιστοδοτήσεων.

(I). Ανακατανομή των διαθέσιμων από τις Εμπορικές Τράπεζες.

Υποχρεωτικές δεσμεύσεις:

Υπάρχουν τρεις δεσμεύσεις. Η πρώτη κατηγορία αναφέρεται στις καταθέσεις που οι εμπορικές τράπεζες είναι υποχρεωμένες να τηρούν στην Κεντρική Τράπεζα. Οι καταθέσεις υπολογίζονται με βάση ορισμένα ποσοστά πάνω στις καταθέσεις των Εμπορικών Τραπεζών.

Σήμερα οι εμπορικές τράπεζες υποχρεούνται να καταθέσουν στην Τ.Ε. σε ειδικό έντοκο λογαριασμό με επιτόκιο 13,5%:

- το 7% του ύψους των καταθέσεων τους σε δρχ. (Πλην των ειδικών προθεσμιακών),
- το 7% του ύψους των καταθέσεών τους σε συνάλλαγμα (των υποχρεωτικά εκχωρητέων έναντι δραχμών στην Τράπεζα Ελλάδος),
- το % του ύψους των ειδικών προθεσμιακών καταθέσεών τους σε δραχμές.

Η δεύτερη κατηγορία υποχρεωτικών δεσμεύσεων αφορά τις υποχρεωτικές επενδύσεις των εμπορικών τραπεζών σε έντοκα γραμμάτια του δημοσίου και δημοσίων οργανισμών. Με τα έντοκα γραμμάτια το δημόσιο εξασφαλίζει ένα μέρος από τα απαιτούμενα κεφάλαια για την κάλυψη των διαχειριστικών ελλειμμάτων του καθώς και για τη χρηματοδότηση του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων.

Οι υποχρεωτικές επενδύσεις σε έντοκα γραμμάτια του ελληνικού δημοσίου ανέρχονται σήμερα στο 38% πάνω στις κάθε μορφής ιδιωτικές καταθέσεις σε δραχμές και πάνω στις καταθέσεις σε συνάλλαγμα (των υποχρεωτικά εκχωρητέων έναντι δρχ στην Τράπεζα της Ελλάδος). Η τοποθέτηση σε έντοκα γραμμάτια αποδίδει στις Εμπορικές Τράπεζες τόκο 17,5 % - 18 %, ανάλογα αν είναι τρίμηνα, εξάμηνα ή ετήσια.

Η τρίτη κατηγορία υποχρεωτικών δεσμεύσεων αναφέρεται στην υποχρέωση των Εμπορικών Τραπεζών να διαθέτουν μέρος των καταθέσεών τους για τη χρηματοδότηση καθορισμένων κλάδων της ελληνικής οικονομίας.

Οι υποχρεωτικές δεσμεύσεις της κατηγορίας αυτής είναι:

- υποχρεωτική έντοκη κατάθεση 3,5% για τη χρηματοδότηση των δημοσίων επιχειρήσεων (βάση υπολογισμού είναι οι κάθε μορφής ιδιωτικές καταθέσεις σε δραχμές και οι υποχρεωτικά εκχωρητέες έναντι δραχμές καταθέσεις σε συνάλλαγμα, και το επιτόκιο κατάθεσης είναι 16%),
- υποχρεωτική έντοκη κατάθεση 15% για την παροχή μέσων και μακροπρόθεσμων δανείων (βάσει υπολογισμού οι κάθε μορφής καταθέσεις πλην των καταθέσεων Τραπεζών, Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου, των καταθέσεων ταμειακής διαχείρισης δημοσίων οργανισμών, των καταθέσεων από δραχμοποίηση συναλλάγματος και των εξωτερικών λογαριασμών καταθέσεων όψεως σε δραχμές. Το επιτόκιο κατάθεσης είναι 11%),
- υποχρεωτική έντοκη κατάθεση 10% για τη χρηματοδότηση της βιοτεχνίας από τα ειδικά κεφάλαια από Ν.Ε. 197/78 (βάση υπολογισμού η ίδια με την έντοκη κατάθεση για μακροπρόθεσμα δάνεια. Το επιτόκιο κατάθεσης είναι 6% για ποσό ίσο με το 50% του υπολοίπου των χορηγήσεων προς τη βιοτεχνία από τα ειδικά κεφάλαια, και 4% για τυχόν επί πλέον ποσό),
- υποχρεωτική έντοκη κατάθεση 1% για τη χρηματοδότηση των προβληματικών επιχειρήσεων και 0,5% για τη χρηματοδότηση οπωροκηπευτικών (βάση υπολογισμού η ίδια με τις δύο πιο πάνω κατηγορίες και επιτόκιο 14%).

Με τις πιο πάνω κατηγορίες δεσμεύσεων γίνεται:

- υποχρεωτική άντληση αποταμιεύσεων από τις Εμπορικές Τράπεζες και ανακατανομή τους στο δημόσιο και τους ειδικούς πιστωτικούς οργανισμούς. Η άντληση και ανακατανομή γίνεται μέσα από την Τράπεζα της Ελλάδος με έντοκα γραμμάτια και τις υποχρεωτικές καταθέσεις,
- υποχρεωτική χρηματοδότηση της βιομηχανίας με μέσα και μακροπρόθεσμα δάνεια καθώς επίσης της βιοτεχνίας και των προβληματικών επιχειρήσεων.

Επιτόκια χορηγήσεων:

Τα επιτόκια όλων των κατηγοριών χορηγήσεων (όπως και καταθέσεων) ρυθμίζονται από τις νομισματικές αρχές με γνώμονα την υποβοήθηση της οικονομικής ανάπτυξης.

Κύρια χαρακτηριστικά των σημερινών επιτοκίων είναι:

- η διατήρησή τους σε χαμηλά επίπεδα σε σύγκριση με τους ρυθμούς πληθωρισμού των τελευταίων χρόνων,
- ο διαχωρισμός κατά κλάδο δραστηριότητας,
- το γεγονός ότι τα επιτόκια των μακροπρόθεσμων χορηγήσεων είναι χαμηλότερα από τα επιτόκια των βραχυπρόθεσμων χορηγήσεων.

Βασικός στόχος της πολιτικής καθορισμού των επιτοκίων χορηγήσεων, είναι η ενίσχυση της ζήτησης των πιστώσεων από ορισμένους κλάδους (π.χ. αποτροπή δανεισμού εισαγωγικού

εμπορίου), ή για έμμεση παροχή κινήτρων (επιδότηση) με τη χαμηλή καθιέρωση χαμηλών επιτοκίων χορηγήσεων. Στην πράξη όμως το σύστημα αυτό δεν λειτουργεί πάντοτε αποτελεσματικά.

Η έμμεση αυτή επιδότηση μέσω του επιτοκίου, παρουσιάζει μειονεκτήματα, όπως:

- δημιουργία κινήτρου για σημαντικές διαρροές πιστώσεων. Σαν πρόσφατο παράδειγμα μπορούμε να αναφέρουμε ότι η αλλαγή στη διαδικασία χρηματοδότησης των εξαγωγών, με τη μετατόπιση της προκαταβολικής επιδότησης του επιτοκίου για πιστώσεις που προορίζονταν για την παραγωγή εξαγωγίμων αγαθών (10,5% μέχρι το Μάιο του 1983), στην επιστροφή τόκων κατά το χρόνο εισροής του συναλλάγματος (επιδότηση, με καθορισμό επιτοκίου ανάλογο με το επιτόκιο για κεφάλαια κίνησης του κάθε κλάδου, δηλαδή 21,5%, 20,0% κλπ) μείωση σημαντικά τη ζήτηση των σχετικών πιστώσεων. Αυτό έγινε γιατί με βάση το παλιό σύστημα γινόταν διαρροή εξαγωγικών χρηματοδοτήσεων σε άλλες δραστηριότητες,
- μεταφορά εισοδήματος από τους καταθέτες προς τους κλάδους ή τις επιχειρήσεις που χρηματοδοτούνται με χαμηλά επιτόκια,
- πολυπλοκότητα των πιστωτικών κανόνων και ελέγχων που εκτός από ότι δυσχεραίνουν την άσκηση της πολιτικής, επηρεάζουν αρνητικά την αποδοτικότητα των Τραπεζών και μειώνουν την παραγωγικότητα των απασχολουμένων στις Τράπεζες.

Πιστωτικοί έλεγχοι:

Εκτός από την ανακατανομή κεφαλαίων και την πολιτική επιτοκίων, οι νομισματικές αρχές με ειδικούς πιστωτικούς ελέγχους και περιορισμούς επιδιώκουν να αποθαρρύνουν την παροχή πιστώσεων για ορισμένους κλάδους της οικονομίας και να ενισχύουν άλλους. Σημαντικοί περιορισμοί ισχύουν για το εισαγωγικό και εσωτερικό εμπόριο. Αποτέλεσμα των περιορισμών αυτών είναι η διαρροή πιστώσεων από τη βιομηχανία προς το εμπόριο, είτε μέσα από τις μικτού χαρακτήρα επιχειρήσεις (εμποροβιομηχανικές), είτε μέσα από τις εμπορικές πιστώσεις που δίνονται από τις βιομηχανικές επιχειρήσεις.

Για τη χρηματοδότηση της μεταποίησης και των εξαγωγών δεν υπάρχουν ουσιαστικοί περιορισμοί αλλά μόνο όρια για τη διάρκεια της χρηματοδότησης.

Ο έλεγχος για την εφαρμογή των περιορισμών αυτών γίνεται από αρμόδια όργανα της Τράπεζας της Ελλάδος (Επιθεώρηση Τραπεζών).

Υποχρεωτικές καταθέσεις επί των πιστοδοτήσεων - Πραγματικό επιτόκιο, χορηγήσεων.

Οι υποχρεωτικές άτοκες καταθέσεις επί των πιστοδοτήσεων των Εμπορικών Τραπεζών είναι ένα σύστημα δεσμεύσεων και αποδεσμεύσεων τμήματος των σε ειδικό άτοκο λογαριασμό καταθέσεων των Εμπορικών Τραπεζών στην Τράπεζα Ελλάδος, ανάλογα με τη διάρθρωση των χορηγήσεων.

Ειδικότερα το σύστημα δεσμεύσεων και αποδεσμεύσεων αποτελεί ένα σύστημα κινήτρων και αντικινήτρων για την παροχή πιστώσεων σε ορισμένους κλάδους.

Έτσι η χρηματοδότηση ορισμένων κλάδων (όπως π.χ. εισαγωγικό εμπόριο) συνεπάγεται την άτοκη δέσμευση ορισμένου ποσού καταθέσεων της Τράπεζας σε ειδικό άτοκο λογαριασμό στην Τράπεζα Ελλάδος, με συνέπεια την ισόποση μείωση της ρευστότητας της Τράπεζας. Αντίθετα η χρηματοδότηση άλλων κλάδων (π.χ. της βιοτεχνίας), συνεπάγεται την αποδέσμευση δεσμευμένων καταθέσεων από τον ειδικό άτοκο λογαριασμό στην Τ.Ε., με συνέπεια την αύξηση της ρευστότητας της Τράπεζας, και τη δυνατότητα χρησιμοποίησης των κεφαλαίων αυτών για τη χορήγηση νέων δανείων.

Η δέσμευση ή αποδέσμευση, υπολογίζεται σαν ποσοστό πάνω στο ύψος της χορήγησης. Το ποσοστό αυτό εξαρτάται από το ισχύον ονομαστικό επιτόκιο της χορήγησης, δηλαδή από την κατηγορία της χορήγησης.

Έτσι για τις κυριότερες κατηγορίες επιτοκίων χορηγήσεων έχουμε:

Ονομαστικό Επιτόκιο Χορήγησης	Άτοκη Δέσμευση (+)				
	ή				
	Αποδέσμευση (-)				
21,50%	+20%	του	ύψους	της	χορήγησης
20,00%	+11%	του	ύψους	της	χορήγησης
18,50%	---	του	ύψους	της	χορήγησης
14,00%	-25%	του	ύψους	της	χορήγησης
10,50%	-48%	του	ύψους	της	χορήγησης

Με βάση το σύστημα αυτό διαμορφώνεται το πραγματικό επιτόκιο χορήγησης, για την Τράπεζα, που αποτελεί και κίνητρο ή αντικίνητρο για την προώθηση των συγκεκριμένων μορφών χορήγησης από τις Εμπορικές Τράπεζες.

(II). Η παροχή πιστώσεων.

Η παροχή πιστώσεων στην οικονομία, αποτελεί την κύρια χρήση των ενεργοποιουμένων από τις Εμπορικές Τράπεζες κεφαλαίων.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται κάμψη του ποσοστού συμμετοχής των πιστώσεων στις συνολικές απαιτήσεις των Εμπορικών Τραπεζών ενώ αντίθετα παρατηρείται αύξηση των απαιτήσεων σε έντοκα γραμμάτια του δημοσίου αφού την τελευταία 10ετία είχαμε σταδιακή

αύξηση των υποχρεωτικών δεσμεύσεων σε έντοκα γραμμάτια από 32% σε 38% επί του συνόλου των καταθέσεων των Εμπορικών Τραπεζών.

Η χρηματοδότηση της οικονομίας από τις Εμπορικές Τράπεζες αποτελούσε το 1983, το 45% της συνολικής χρηματοδότησης της οικονομίας από το σύνολο του πιστωτικού συστήματος.

Παρατηρούμε ότι το 1983 οι πιστώσεις προς τη βιομηχανία και τα μεταλλεία αποτελούσαν το 56,4% του συνόλου των πιστώσεων των Εμπορικών Τραπεζών (κύρια για κεφάλαιο κίνησης), ενώ το 15,5% ήταν πιστώσεις προς τη βιοτεχνία.

Οι πιστώσεις των Εμπορικών Τραπεζών σε τομείς όπως η ναυτιλία και η κατοικία είναι πολύ χαμηλές (δεν αναφέρονται στα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος σε χωριστές κατηγορίες).

Ας σημειωθεί ότι στη ναυτιλιακή πίστη έχουν ειδικευτεί οι ξένες εμπορικές τράπεζες.

(III). Επενδύσεις σε χρεόγραφα και ακίνητα.

Η υπανάπτυξη της ελληνικής κεφαλαιαγοράς έχει σαν συνέπεια οι επενδύσεις των Εμπορικών Τραπεζών σε χρεόγραφα (μετοχές-ομολογίες) να αποτελούν μικρό μέρος της συνολικής χρήσης των κεφαλαίων τους.

Το μεγαλύτερο μέρος των χρεογράφων που βρίσκονται στα χαρτοφυλάκια των Εμπορικών Τραπεζών είναι μετοχές ιδιωτικών επιχειρήσεων που οι περισσότερες είναι θυγατρικές των Τραπεζών (ασφαλιστικές εταιρίες, βιομηχανίες, κλπ).

Οι επενδύσεις των Τραπεζών σε κτίρια και εγκαταστάσεις αφορούν είτε τις κτιριακές και άλλες εγκαταστάσεις των καταστημάτων των

Τραπεζών είτε ακίνητα που έχουν περιέλθει στην κατοχή των τραπεζών από πλειστηριασμούς. Οι επενδύσεις σε ακίνητα και εγκαταστάσεις αφορούν μικρό μόνο μέρος των συνολικών τοποθετήσεων των Τραπεζών και καλύπτονται απόλυτα από τα ίδια κεφάλαιά τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο**ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ****2.1. Η ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ.**

Η συλλογή κεφαλαίων αποτελεί σημαντικό μέρος της πολιτικής διαχείρισης των εμπορικών τραπεζών. Οι περισσότερες τράπεζες ανταγωνίζονται επιθετικά για την προσέλκυση καταθέσεων αφού η έλκυση κεφαλαίων είναι εξίσου σημαντική με τη διαχείριση των κεφαλαίων.

Οι εμπορικές τράπεζες, ενώ δεν έχουν πλήρη έλεγχο στο επίπεδο των καταθέσεων, έχουν την ικανότητα να επηρεάσουν σε σημαντικό βαθμό το ποσόν τους. Πολλοί από τους παράγοντες που προσδιορίζουν το επίπεδο των καταθέσεων μιας τράπεζας - νομισματικοί και δημοσιονομικοί κανονισμοί, καθώς και το γενικό επίπεδο της οικονομικής δραστηριότητας - ξεφεύγουν από τον έλεγχο τους. Μπορούν ωστόσο να ασκήσουν κάποια επίδραση σε μια ενδιάμεση ομάδα παραγόντων όπως το μέγεθος και η φυσική τοποθεσία των τραπεζών, καθώς και παράγοντες όπως τα φυσικά τους χαρακτηριστικά, ενώ μπορούν να προσδιορίσουν άμεσα παράγοντες

όπως το προσωπικό, τις προσπάθειες προώθησης των εργασιών τους και το επίπεδο των υπηρεσιών που επιθυμούν να προσφέρουν στους καταθέτες τους.

Για παράδειγμα, στις καταθέσεις όψεως οι τράπεζες δεν επιτρέπεται να πληρώνουν τα κανονικά επιτόκια. Γι' αυτό το λόγο προσφέρονται διάφορες τραπεζικές υπηρεσίες για την έλκυση τέτοιων καταθέσεων.

Οι τράπεζες, θα πρέπει να εκτιμούν προσεκτικά το κόστος παροχής των υπηρεσιών αυτών, και να εξασφαλίζουν ότι η αξία των σχετικών καταθέσεων τις αποζημιώνει για το κόστος αυτό και εξασφαλίζει σ' αυτές ένα ικανοποιητικό περιθώριο κέρδους.

Σημαντικό ρόλο στη συλλογή καταθέσεων διαδραματίζει και η επιθυμία των τραπεζών να δανειζουν. Η διαθεσιμότητα πιστώσεων είναι ουσιαστική για τις περισσότερες δραστηριότητες. Όταν υπάρχει έλλειψη κεφαλαίων οι τράπεζες προτιμούν τους πελάτες που διατηρούν καταθέσεις μαζί τους. Η πιστωτική διευκόλυνση είναι βασικός παράγοντας της διαδικασίας καταθέσεων. Οι τράπεζες είναι συχνά έτοιμες να προσφέρουν πιστωτικές διευκολύνσεις στις επιχειρήσεις που δεν έχουν παρούσα ανάγκη να δανεισθούν, ενώ οι επιχειρήσεις αυτές διατηρούν καταθέσεις με τις τράπεζες, προβλέποντας έτσι την πιθανή ανάγκη να δανεισθούν στο μέλλον.

Οι καταθέσεις ταμειυτηρίου είναι ένα άλλο είδος τραπεζικών καταθέσεων. Στην αγορά αυτή δραστηριοποιούνται και άλλα μη τραπεζικά ιδρύματα, στα οποία συχνά επιτρέπεται να πληρώνουν υψηλότερα επιτόκια από αυτά των εμπορικών τραπεζών. Οι εμπορικές τράπεζες προκειμένου να ανταγωνισθούν τα ιδρύματα αυτά δίνουν έμφαση στη μεγαλύτερη άνεση που προσφέρουν με την εφαρμογή διαφόρων

τεχνικών μεθόδων. Το γεγονός ότι οι εμπορικές τράπεζες, ακόμη και όταν βρίσκονται σε στενό ανταγωνισμό με τα ιδρύματα αυτά ελκύουν σημαντικά ποσά τέτοιων καταθέσεων αποτελεί μαρτυρία της αποτελεσματικότητας των μεθόδων που προσφέρουν.

Μια άλλη κατηγορία αναφέρεται στις καταθέσεις προθεσμίας, όπου έχουν συγκεκριμένη ημερομηνία λήξης. Οι τραπεζικοί κανονισμοί επιτρέπουν την πληρωμή υψηλότερων επιτοκίων στην προσπάθεια να παραμείνουν τα κεφάλαια που έχουν κατατεθεί για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα στις τράπεζες. Η κατηγορία αυτή συνδυάζεται και με το κατατιθέμενο ποσό. Έτσι μεγαλύτερα ποσά, ιδιαίτερα όταν αναφέρονται σε μακρές χρονικές περιόδους, αποκομίζουν υψηλότερα επιτόκια.

Τα πιστοποιητικά κατάθεσης (certificates of deposit) αποτελούν μια άλλη πηγή άντλησης κεφαλαίων για τις τράπεζες και χρησιμοποιούνται σε πολλές χώρες. Είναι όργανα αποταμίευσης με σταθερή ημερομηνία λήξης η οποία αναφέρεται για πολλά από αυτά, σε διαφορετικές περιόδους. Επίσης αναφέρονται σε διάφορα ποσά.

Οι δύο τελευταίες κατηγορίες καταθέσεων για τους αποταμιευτές που είναι ευαίσθητοι στα επιτόκια, μπορούν να λειτουργούν σαν μια εναλλακτική μορφή σε σχέση με τις καταθέσεις ταμιευτηρίου.

Γενικά, πρέπει να σημειωθεί ότι ανάμεσα στα διάφορα είδη καταθέσεων που επικρατούν σε μια χώρα, υπάρχει ανταγωνισμός ανάμεσα στις εμπορικές τράπεζες και στα μη τραπεζικά χρηματοδοτικά ιδρύματα.

Ακόμα, η έλκυση κεφαλαίων από άλλες πηγές, πέρα από τις καταθέσεις, έχει γίνει σημαντική, ιδιαίτερα για τις μεγαλύτερες τράπεζες σε ορισμένες χώρες. Οι πηγές αυτές περιλαμβάνουν το δανεισμό από την

κεντρική τράπεζα, την αγορά κρατικών κεφαλαίων, χρεόγραφα αξιών, χαρτονομίσματα, συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων σε συγκεκριμένη ημερομηνία και τιμή, και άλλα είδη. Οι περισσότερες από τις πηγές αυτές είναι πολύ ευαίσθητες στο επίπεδο των επιτοκίων, τα οποία συχνά διαμορφώνονται σε υψηλά επίπεδα, ενώ οι τράπεζες θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους ότι το κόστος τους μεταβάλλεται σημαντικά ακόμη και σε μικρά χρονικά διαστήματα.

Μια άλλη πηγή, και συγκεκριμένα το τραπεζικό κεφάλαιο, έχει άλλα χαρακτηριστικά, επιπρόσθετα με την παροχή κεφαλαίων, και εξετάζεται πιο κάτω.

Εξετάζοντας τα γενικά χαρακτηριστικά των αγορών που σχετίζονται με το παθητικό των εμπορικών τραπεζών, πρέπει να σημειωθεί ότι η εμπορική τράπεζα ωφελείται από το γεγονός ότι μπορεί να διαχωρίσει αυτούς που της προμηθεύουν κεφάλαια σε διαφορετικές αγορές, όπως ωφελείται από το διαχωρισμό που κάνει σχετικά με αυτούς που δανείζει. Ο διαχωρισμός στις καταθέσεις επιτρέπει στην τράπεζα να μειώσει το κόστος των κεφαλαίων ανά χρηματική μονάδα.

Οι αγορές σχετικά με τις καταθέσεις είναι ευκολότερο να διαχωριστούν, σε σύγκριση με τις αγορές για τα ενεργητικά διαθέσιμα της τράπεζας, γιατί συχνά διαχωρίζονται σύμφωνα με το χρηματοδοτικό όργανο και την ημερομηνία λήξης. Τα ίδια τα όργανα ανταποκρίνονται στα χαρακτηριστικά της ζήτησης που σχετίζεται με αυτά. Ωστόσο, η αβεβαιότητα διαδραματίζει κάποιο ρόλο. Για παράδειγμα, οι καταθέσεις όψεως είναι επιθυμητές για λόγους συναλλαγών και γι' αυτό αυτοί που τις ζητούν δεν είναι ιδιαίτερα ευαίσθητοι στα επιτόκια που πληρώνονται είτε στις καταθέσεις όψεως είτε σε άλλα βραχυπρόθεσμα όργανα. Επίσης οι

καταθέσεις ταμειυτηρίου χρησιμοποιούνται σαν ένα προσωπικό μέσο αγοραστικής δύναμης ή σαν μέσο παρακράτησης διαθεσίμων για λόγους ασφαλείας. Αν και κάποιος ρυθμός απόδοσης είναι ίσως επιθυμητός για τα όργανα αυτά, δεν είναι ιδιαίτερα ευαίσθητα στα επιτόκια, εκτός εάν τα επιτόκια που πληρώνονται γι' αυτά διαφέρουν σημαντικά από τα επιτόκια αγοράς για άλλα βραχυπρόθεσμα όργανα.

Οι καταθέσεις μακροπρόθεσμης διάρκειας, όπως είναι οι καταθέσεις προθεσμίας και τα πιστοποιητικά κατάθεσης, είναι σημαντικές για τις αποφάσεις των ιδιωτών σχετικά με το χαρτοφυλάκιο της. Ένα χαρακτηριστικό που τις ξεχωρίζει από τα άλλα είδη καταθέσεων αναφέρεται στην ελαστικότητά τους σχετικά με τα επιτόκια.

Τα διάφορα είδη κόστους που σχετίζονται με τις καταθέσεις διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στις αγορές αυτές. Το κόστος διαχείρισης για την περίπτωση του παθητικού είναι επιπρόσθετο και έτσι μετακινεί την καμπύλη προσφοράς προς τα πάνω. Το κόστος γενικά μπορεί να έχει σημαντική επίδραση στα διάφορα επιτόκια που πληρώνει η τράπεζα για το παθητικό της, όπως μπορεί να γίνει αντιληπτό συγκρίνοντας το κόστος των καταθέσεων όψεως και ταμειυτηρίου σε σχέση με αυτό των καταθέσεων προθεσμίας. Η διαχείριση των πρώτων είναι περισσότερο δαπανηρή σε σχέση με αυτή των δεύτερων και έτσι η καμπύλη προσφοράς των πρώτων μετατοπίζεται ακόμη υψηλότερα για δεδομένη ποσότητα σε σχέση με την καμπύλη προσφοράς των δεύτερων. Προφανώς, η κατάσταση αυτή επιδρά στις επιλογές του χαρτοφυλακίου.

Η αβεβαιότητα διαδραματίζει κάποιο ρόλο στις αγορές αυτές. Είναι ίσως πιο φανερή στη μεταβλητότητα των καταθέσεων όψεως. Τα κεφάλαια στους λογαριασμούς αυτούς δίνονται στην κάθε ζήτηση και

αντιπροσωπεύουν σε πολλές τράπεζες το πιο μεταβλητό μέρος των στοιχείων του παθητικού. Ιστορικά, οι κινήσεις στους λογαριασμούς αυτούς έχουν γίνει ο σημαντικότερος παράγοντας που οδηγούν μερικές εμπορικές τράπεζες σε καταστάσεις στις οποίες πρέπει να μετατρέψουν ενεργητικά διαθέσιμα κάτω από όχι ευνοϊκές τιμές, ενώ ορισμένες μπορούν να προξενήσουν σημαντικές δυσκολίες.

Επίσης και οι καταθέσεις ταμειυτηρίου υπόκεινται σε κάποιο βαθμό αβεβαιότητας σε σχέση με τις ποσότητες που παραμένουν στη μορφή καταθέσεων. Ωστόσο, η μεταβλητότητα στους λογαριασμούς αυτούς παρατηρείται σε ορισμένες χρονικές περιόδους, σε συνάρτηση με διάφορα μέτρα που λαμβάνονται από τις νομισματικές αρχές σε ότι αφορά τα επιτόκια, όπως η επιβολή ανωτάτων ορίων στις καταθέσεις ή οι διοικητικές αποφάσεις για μεταβολές στα επίπεδα αυτά.

Έτσι, οι τράπεζες δεν χρειάζεται να ανησυχούν ιδιαίτερα για την ελαστικότητα ως προς τα επιτόκια γι' αυτά τα είδη των καταθέσεων. Δεν θα υποστούν μεγάλες ζημιές αν δεν γνωρίζουν ακριβώς την ακριβή ελαστικότητα των καμπυλών αυτών αφού τα επιτόκια των λογαριασμών αυτών θα είναι χαμηλά και οι προμηθευτές των κεφαλαίων αυτών δεν θα είναι ιδιαίτερα ευαίσθητοι στα επιτόκια που πληρώνονται σε εναλλακτικά είδη επενδύσεων. Επιπρόσθετα, η τράπεζα ίσως μπορέσει να επιβάλλει χαμηλότερα επιτόκια από τα κανονικά για τις καταθέσεις ταμειυτηρίου και να διατηρήσει τους περισσότερους από τους λογαριασμούς αυτούς αφού οι καταθέτες μπορεί να διατηρούν και καταθέσεις όψεως με τη δεδομένη τράπεζα. Αυτό σημαίνει ότι η συνδιακύμανση ανάμεσα στους λογαριασμούς καταθέσεων όψεως και ταμειυτηρίου πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τον προσδιορισμό του κόστους των επιτοκίων.

Η κατάσταση ίσως είναι διαφορετική για τις καταθέσεις προθεσμίας και για τα πιστοποιητικά κατάθεσης αφού η ελαστικότητα της προσφοράς κεφαλαίων για τους λογαριασμούς αυτούς μπορεί να είναι μεγαλύτερη από τους άλλους. Όταν τα κεφάλαια που προμηθεύονται οι τράπεζες είναι ελαστικά ως προς τα επιτόκια, οι μεταβολές στην ποσότητα δεν είναι κρίσιμης σημασίας γιατί οι αγορές παρέχουν τα ζητούμενα κεφάλαια. Όταν μια τράπεζα μπορεί να αποκτήσει την ποσότητα του παθητικού που επιθυμεί σύμφωνα με τα επιτόκια που επικρατούν στην αγορά, τότε μπορεί να ικανοποιήσει τον περιορισμό που απαιτείται για τον ισολογισμό της, ενώ ταυτόχρονα δεν αναγκάζεται να επιλέξει ανάμεσα σε λύσεις κατώτερες από τις επιθυμητές.

Όταν η τράπεζα δεν μπορεί να αποκτήσει τα κεφάλαια που επιθυμεί σε μια "ελαστική" αγορά, τότε η αγορά αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι διακρίνεται από μεγάλη ρευστότητα και η γνώση της ελαστικότητας της αγοράς αποκτά μεγάλη σημασία για μια τράπεζα που θέλει να στηριχθεί στην πώληση στοιχείων του παθητικού της για τη ρευστότητά της.

Μια άλλη περίπτωση είναι εκείνη όπου οι τράπεζες υποθέτουν ότι μπορούν να αποκτήσουν κεφάλαια από μια ελαστική αγορά σε όλες τις χρονικές περιόδους, ενώ ίσως αυτό δεν συμβαίνει σε περιόδους περιοριστικής οικονομικής πολιτικής. Για παράδειγμα πολλές τράπεζες θα μπορούσαν να αποκτήσουν κεφάλαια σε περιόδους όπου επικρατεί μεγάλη ρευστότητα, αλλά σε περιόδους περιοριστικής πιστωτικής πολιτικής ίσως ανακαλύψουν ότι η καμπύλη προσφοράς τους είναι λιγότερο από πλήρως ελαστική. Ακόμα, υπάρχουν περιπτώσεις, όπου λόγω διοικητικών περιορισμών οι τράπεζες δεν μπορούν να μεταβάλλουν τα επιτόκιά τους. Έτσι κάτω από αυτές τις περιπτώσεις ωθούνται στην επιλογή λιγότερο επιθυμητών λύσεων.

Η εφαρμογή της πολιτικής της διαχείρισης των στοιχείων παθητικού θα πρέπει ακόμα να λάβει υπόψη της τη διάρθρωση των επιτοκίων που επικρατεί στα στοιχεία αυτά. Η τράπεζα μπορεί να αποκτήσει κεφάλαια μέσω βραχυπρόθεσμων χρεογράφων του δημοσίου ή των πιστοποιητικών καταθέσεων. Οι διαφορές στα επιτόκια ανάμεσα στα δύο είδη απόκτησης κεφαλαίων μπορεί να είναι σημαντικές. Αν στην απουσία οποιασδήποτε προσδοκίας για αύξηση των επιτοκίων η τράπεζα μπορεί να χρησιμοποιήσει κρατικά κεφάλαια, που έχουν χαμηλότερα επιτόκια σε σχέση με αυτά που θα πλήρωνε για τις καταθέσεις προθεσμίας, τότε θα υπήρχε μεγάλο κίνητρο για να ακολουθήσει την επιλογή αυτή.

2.2. Ο ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ.

Ο δανεισμός αποτελεί τη σημαντικότερη λειτουργία των εμπορικών τραπεζών. Μια καλά σχεδιασμένη πολιτική δανεισμού είναι ουσιαστική για την επιτυχή εκτέλεση της πιστωτικής πολιτικής μιας τράπεζας, για την απόκτηση υψηλής απόδοσης και για την ελαχιστοποίηση του κινδύνου που προέρχεται από την πιστωτική επέκταση.

Θα πρέπει να αναφερθούν ορισμένα χαρακτηριστικά στα τραπεζικά δάνεια. Τα τραπεζικά δάνεια είναι σημαντικά για την έλλκηση καταθέσεων και πελατών για άλλες τραπεζικές υπηρεσίες. Η απόδοση από τα δάνεια ρυθμίζεται έτσι ώστε να αποζημιώνει την τράπεζα από τον κίνδυνο που σχετίζεται με τα δάνεια - πιστωτικός κίνδυνος, κίνδυνος λόγω της έλλειψης εμπορευσιμότητας, κίνδυνος για τα δάνεια που συνάπτονται με σταθερό επιτόκιο, αλλά και να περιλαμβάνει απόδοση από επιπρόσθετες υπηρεσίες που παρέχονται στο δανειζόμενο πελάτη. Θα μπορούσαν να αναφερθούν τα είδη της τραπεζικής πολιτικής για τα δάνεια. Ένα από

αυτά αναφέρεται στο μέγεθος του χαρτοφυλακίου των δανείων, που προσδιορίζεται από την εκτίμηση των πιστωτικών αναγκών του κοινού και την εκτίμηση της ικανότητας της τράπεζας να ικανοποιεί τη ζήτηση αυτή. Συχνά επικρατεί μεγάλη και ορισμένες φορές ανικανοποίητη ζήτηση για πιστώσεις, ενώ η τράπεζα θα πρέπει να διερευνά τις περιπτώσεις και να παρέχει υγιή δάνεια σύμφωνα με τις ανάγκες της οικονομίας και την ικανότητά της να παρέχει τα δάνεια αυτά.

Ένα άλλο είδος πολιτικής αναφέρεται στη σύνθεση των δανείων της τράπεζας, όπου οι τραπεζικοί διαχειριστές στοχεύουν να περιορίσουν τα δάνεια στο είδος που θεωρούν κατάλληλο. Εδώ, ο χαρακτήρας του δανείου είναι μεγαλύτερης προτεραιότητας σε σχέση με το είδος του. Είναι σημαντικότερο να είναι τα δάνεια υγιή, παρά τα είδη στα οποία αναφέρονται - εμπορικό, βιομηχανικό κ.ά.

Το τελευταίο προσδιορίζεται από τη ζήτηση του κοινού, η οποία εξαρτάται και από το περιβάλλον, και είναι φυσικό σε μια περιοχή με συγκεκριμένες οικονομικές δραστηριότητες τα δάνεια να κυριαρχούνται από τη σχετική ζήτηση που απορρέει από αυτές τις δραστηριότητες. Μια αστική περιοχή, για παράδειγμα, θα έχει μεγαλύτερη ζήτηση για κτηματικά και καταναλωτικά δάνεια σε σχέση με μια βιομηχανική περιοχή που περιέχει περισσότερα επενδυτικά δάνεια.

Υπάρχουν ορισμένοι ειδικοί παράγοντες που διαδραματίζουν κάποιο ρόλο στον προσδιορισμό των τύπων των δανείων τα οποία επιθυμούν μερικές τράπεζες. Αυτοί αναφέρονται στη χρονική διάρκεια κάθε δανείου που σχετίζεται και με το μέγεθος της τράπεζας και το ύψος των επιτοκίων που μπορεί να καθορίσει, σε συνδυασμό με τη χρονική διάρκεια του δανείου έτσι ώστε να αποζημιωθεί η τράπεζα.

Ακόμα κάθε τράπεζα πρέπει να προβεί σε ανάλυση των αγορών που πρέπει σε μεγάλο βαθμό να γίνει μέσα στην ίδια την τράπεζα πέρα από την πληροφόρηση που μπορεί να ληφθεί από τη συλλογή των πιστώσεων και διαδραματίζει μεγαλύτερο ρόλο για τα τραπεζικά δάνεια σε σχέση με άλλα στοιχεία, όπως είναι οι ομολογίες. Η τράπεζα πρέπει να είναι προσεκτικότερη, αφού δεν υπάρχει δευτερογενής αγορά για τα περισσότερα είδη δανείων με τα οποία ασχολείται.

Η προηγούμενη εμπειρία με τον πελάτη είναι σημαντικός παράγοντας για τις αποφάσεις. Προηγούμενη εμπειρία σημαίνει γνώση για τις δραστηριότητες του δανειζόμενου κατά τα προηγούμενα χρόνια, των ανθρώπων που διαχειρίζονται την επιχείρηση καθώς και την πρακτική των αποπληρωμών του δανειζόμενου. Όλα αυτά δίνουν στην τράπεζα περισσότερο πληροφόρηση με χαμηλότερο κόστος σε σχέση με την περίπτωση ενός νέου πελάτη. Έτσι διαφορές στο κόστος αυτό ίσως οδηγήσουν σε διαφορές στην τιμή που επιβάλλεται στους δανειζόμενους.

Ακόμα, ο Mason (1979) επισημαίνει ότι ένα άλλο χαρακτηριστικό της αγοράς δανείων - που διαφέρει από την αγορά ομολογιών - είναι ότι η αγορά αυτή είναι κυρίως μια ατελής ανταγωνιστική αγορά. Αυτό σημαίνει ότι ο πιστωτής αντιμετωπίζει διαφόρους βαθμούς ατέλειας. Οι μεγάλες τράπεζες που ασχολούνται με εθνικές και πολυεθνικές επιχειρήσεις γενικά διαπιστώνουν ότι αντιμετωπίζουν σχετικά - αν όχι τελείως - ελαστικές καμπύλες ζήτησης στην αγορά δανείων για τους καλύτερους πελάτες. Έτσι ακόμα και οι μεγαλύτερες τράπεζες, θα ισχυρισθούν ότι απλά ακολουθούν την αγορά όταν συναλλάσσονται με τους καλύτερους πελάτες τους. Ωστόσο, οι καμπύλες ζήτησης για τους άλλους πελάτες της τράπεζας θα έχουν κάποιο βαθμό ανελαστικότητας. Από την άλλη πλευρά, μια μικρότερη τράπεζα που είναι σχετικά απομονωμένη

γεωγραφικά θα αντιμετωπίσει μια σχετική ανελαστική ζήτηση για δάνεια, ακόμα και για τους καλύτερους πελάτες της.

Οι ατέλειες αυτές της αγοράς σχετίζονται σε μεγάλο βαθμό με τον κίνδυνο που απορρέει με τα διάφορα είδη δανείων. Ένας δανειζόμενος που είναι πιο επικίνδυνος από άλλους δεν θα συναντήσει μόνο υψηλότερο κόστος για τα κεφάλαια που επιθυμεί, αλλά θα έχει και λιγότερες εναλλακτικές πηγές κεφαλαίων. Έτσι ο δανειζόμενος αυτός θα σχετίζεται με μια λιγότερο ελαστική καμπύλη ζήτησης.

Η γενική κατάσταση είναι τέτοια που η τράπεζα έχει ένα αριθμό διαφόρων πελατών για τα δάνειά της σύμφωνα με το είδος του δανειζόμενου, το είδος του δανείου, την εγγύηση που παρέχει ο δανειζόμενος, τον κίνδυνο, τις εναλλακτικές πηγές κεφαλαίων, την ημερομηνία λήξης των δανείων και την περασμένη εμπειρία της τράπεζας, πάνω στο συγκεκριμένο δανειζόμενο.

Κάθε κατηγορία δανείων έχει τα δικά της χαρακτηριστικά ζήτησης, ενώ ανταποκρίνεται έως κάποιο βαθμό στα επιτόκια που επιβάλλονται στα κεφάλαια που επιθυμεί να δανείσει η τράπεζα και σ'αυτά που επιβάλλονται από εναλλακτικές πηγές κεφαλαίων. Επίσης, στην κατάσταση που επικρατεί στη βιομηχανία σε άλλους τομείς και στην οικονομία γενικά.

Ακόμα, οι τράπεζες έχουν να αντιμετωπίσουν ιδιαίτερα προβλήματα με ορισμένα είδη δανείων.

Τα δάνεια για την χρηματοδότηση των επιχειρήσεων αντιπροσωπεύουν μακροπρόθεσμες δεσμεύσεις για την τράπεζα. Μια τράπεζα δεν μπορεί να αρχίσει ή να σταματήσει ή να αφήσει αδιάθετα τα δάνεια αυτά σε περιόδους ρευστότητας ή περιορισμού. Επίσης, αν και

απαιτείται οι εταιρίες να έχουν υψηλά ποσά καταθέσεων στις τράπεζες σαν αντιστάθμισμα αυτών των διευκολύνσεων, και θεωρούνται σαν μέρος της επιβάρυνσης για τις εταιρίες, για τα δάνεια που παίρνουν, τείνουν να αποσύρονται όταν η τράπεζα ακυρώσει τις πιστωτικές διευκολύνσεις. Εκτός εάν οι διαχειριστές των τραπεζών θεωρήσουν ότι οι πιστωτικές διευκολύνσεις προς τις εταιρίες αποτελούν μέρος των πιστωτικών αναγκών του κοινού που πρέπει να ικανοποιήσει η τράπεζα, τότε θα πρέπει να συγκρίνουν τις διευκολύνσεις αυτές με εναλλακτικές μακροπρόθεσμες επενδύσεις.

Ο δανεισμός στις μικρές επιχειρήσεις δημιουργεί διάφορα προβλήματα. Συχνά οι τράπεζες αντιμετωπίζουν αβεβαιότητα σε ότι αφορά την ικανότητα τους να ξεπληρώνουν τα δάνεια, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για σημαντικά μεγέθη. Ωστόσο, οι τράπεζες πρέπει να προσπαθούν να εξυπηρετούν τις πιστωτικές ανάγκες αυτών των μικρών επιχειρήσεων. Συχνά οι τράπεζες απαιτούν και λαμβάνουν επιπρόσθετες εγγυήσεις σαν επιπρόσθετη προφύλαξη για την παροχή των δανείων.

Ένα άλλο πρόβλημα που δημιουργείται στη διοίκηση της τράπεζας αναφέρεται στα καταναλωτικά δάνεια και συγκεκριμένα κατά πόσο αυτά θα διακινούν μεγάλες ποσότητες καταναλωτικών προϊόντων.

Ας σημειωθεί ότι ο άμεσος δανεισμός προς τους πελάτες της τράπεζας είναι ασφαλέστερος, αφού περιέχει λιγότερο κίνδυνο, ενώ κοστίζει λιγότερο σαν μέσο για την επέκταση των καταναλωτικών πιστώσεων.

Τα κτηματικά δάνεια δεν αποτελούν μια από τις κύριες αγορές των εμπορικών τραπεζών, ιδιαίτερα καθώς λείπουν οι αντισταθμιστικές καταθέσεις από τους δανειζόμενους προς την τράπεζα, που αποθαρρύνουν

τις τράπεζες για επέκταση αυτού του είδους δανεισμού. Αποτελούν μια πολιτική επένδυσης των τραπεζών και συνήθως δίνονται στους καλύτερους πελάτες τους.

Τέλος, τα κατασκευαστικά δάνεια παρουσιάζουν διάφορα προβλήματα σε ότι αφορά τη χρονική τους διάρκεια και τους κινδύνους και ασχολούνται με αυτά μόνο τράπεζες που διαθέτουν το κατάλληλο προσωπικό για να εκτιμήσει τα δάνεια αυτά.

Στην περίπτωση αυτή, το είδος αυτό του δανεισμού παρέχει χρήσιμες υπηρεσίες και συχνά είναι πολύ κερδοφόρο.

Το τρίτο είδος πολιτικής στα δάνεια αναφέρεται στους όρους του δανεισμού που επιβάλλει η τράπεζα που προσδιορίζονται από την πολιτική δημιουργίας του επιθυμητού επιπέδου επιτοκίων, από τις αντισταθμιστικές καταθέσεις των πελατών που δανείζονται, από τις εξοφλητικές δόσεις και από τις εγγυήσεις.

Τα επιτόκια που επιβάλλει μια τράπεζα - στις περιπτώσεις που τα επιτόκια δεν καθορίζονται διοικητικά - βρίσκονται σε μεγάλο βαθμό πέρα από τον έλεγχο της τράπεζας και προσδιορίζονται από τις δυνάμεις της αγοράς και από το βαθμό ανταγωνισμού.

Ωστόσο, η τράπεζα έχει κάποια ευκαμψία για τον προσδιορισμό της πολιτικής στα επιτόκια, αποτέλεσμα του όγκου και του είδους των δανείων.

Τα επιτόκια που επιβάλλονται πρέπει να καλύπτουν την πληρωμή για τη χρήση του χρήματος, για τον κίνδυνο που σχετίζεται με το δανειζόμενο και άλλες επιβαρύνσεις που σχετίζονται με τις ατέλειες της αγοράς. Πρέπει δηλαδή να καλύπτουν το κόστος των κεφαλαίων που δανείζονται,

το κόστος δημιουργίας και εξυπηρέτησης διαφόρων ειδών δανείων, ένα παράγοντα κόστους που αντιπροσωπεύει τις πιθανές απώλειες που δημιουργούνται διαχρονικά καθώς και ένα περιθώριο κέρδους. Είναι σημαντικό να γνωρίζει η τράπεζα αυτά τα είδη κόστους. Οι διαφορές στο δεύτερο και τρίτο είδος κόστους είναι ιδιαίτερα σημαντικές για να εξηγηθεί γιατί τα επιτόκια στα διάφορα είδη δανείων ίσως διαφέρουν σημαντικά.

Το κόστος για τα δάνεια μειώνεται για τους πελάτες που έχουν μεγάλη πιστοληπτική ικανότητα. Οι αξιόπιστοι πελάτες είναι αυτοί που παίρνουν τα μεγαλύτερα δάνεια, αλλά και αυτοί για τους οποίους δεν ζητούνται εξασφαλίσεις.

Πέρα από ένα θεωρητικό κατώτατο όριο για τα επιτόκια των τραπεζικών δανείων τα επιτόκια αυτά δημιουργούνται μέσα σε μια αρκετά σύνθετη και ανταγωνιστική αγορά που περιλαμβάνει ποικιλία δανειστών, πολλοί από τους οποίους εξειδικεύονται σε συγκεκριμένα είδη πιστωτικών παροχών. Για παράδειγμα, όταν οι μεγάλες επιχειρήσεις χρειάζονται χρηματοδότηση έχουν την δυνατότητα να αποκτήσουν τα κεφάλαια από τις τράπεζες ή από ιδιωτικούς φορείς, ή ακόμα και από την κεφαλαιαγορά. Η επιλογή τους θα επηρεαστεί από τα επιτόκια και από τους όρους που επιβάλλουν οι διάφοροι δανειστές. Γενικά, παρατηρείται ανταγωνισμός για τις περισσότερες από τις τραπεζικές δραστηριότητες δανεισμού.

Ωστόσο, ο ανταγωνισμός δημιουργεί ομοιότητα στα επιτόκια ανάμεσα στα τραπεζικά ιδρύματα, μειώνοντας τον άμεσο ανταγωνισμό στα επιτόκια. Διαφορετικά, όταν μια τράπεζα επιβάλλει υψηλότερα επιτόκια κινδυνεύει να χάσει τους πελάτες της.

Παραδοσιακά οι τράπεζες ακολουθούν το επίπεδο των επιτοκίων που απορρέει από το προεξοφλητικό επιτόκιο που επιβάλλει η κεντρική τράπεζα. Πρέπει να τονισθεί ότι, παρά το διαχωρισμό των πελατών της, ανάλογα με το προϊόν και τον κλάδο, την αγορά του προϊόντος και άλλους παράγοντες οι εμπορικές τράπεζες έχουν ατελή πληροφόρηση σχετικά με τον κίνδυνο που απορρέει από αυτούς που δανείζουν και για τη θέση τους στις πιστωτικές αγορές. Ακόμα έχουν ατελή πληροφόρηση σχετικά με το πώς μεταβάλλονται οι χρηματοδοτικοί όροι για μια επιχείρηση κατά τη διάρκεια του πιστωτικού της κύκλου. Αυτή δεν είναι μια συνηθισμένη περίπτωση στους ολιγοπωλιακούς κλάδους, παρολαυτά δημιουργεί προβλήματα στον προσδιορισμό των τιμών, καθώς οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούν διάφορες τεχνικές για τον προσδιορισμό των τιμών. Ο Mason παρατηρεί ότι μια από τις γνωστότερες τεχνικές είναι το σχήμα όπου η τιμή που επιβάλλεται βρίσκεται σε ένα επίπεδο λίγο πιο πάνω από το μέσο κόστος παραγωγής. Μια τέτοια τεχνική θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν οι τράπεζες, αλλά, υποστηρίζει, ότι μέχρι τώρα δεν έχουν φθάσει στο σημείο να υπολογίζουν τα είδη κόστους ικανοποιητικά. Οι τράπεζες θα μπορούσαν να προσδιορίσουν τα επιτόκια των δανείων τους σε επίπεδα λίγο υψηλότερα από αυτά για τις καταθέσεις ταμειυτηρίου τους, για παράδειγμα. Ωστόσο δεν είναι σίγουρο ότι έτσι καλύπτεται το οριακό κόστος ευκαιρίας των κεφαλαίων. Ακόμα, αν η ζήτηση για δάνεια δεν είναι επαρκής για να χρησιμοποιηθούν όλα τα τραπεζικά κεφάλαια, ίσως το επίπεδο τιμών δεν αντανακλά τις πραγματικές συνθήκες του κόστους. Ανάλλακτικά, τα επιτόκια των δανείων θα μπορούσαν να τοποθετηθούν στο επίπεδο των επιτοκίων που προσδιορίζονται από τη λειτουργία της ανοικτής αγοράς. Ωστόσο η σχέση ανάμεσα στα επιτόκια για τα τραπεζικά δάνεια και σ' εκείνα της ανοικτής αγοράς μεταβάλλεται καθώς

μεταβάλλεται η σχέση ανάμεσα στο παρόν και στο μελλοντικό κόστος και όφελος για το δανειστή και το δανειζόμενο.

Σαν αποτέλεσμα οι τράπεζες έχουν αναπτύξει ένα σύστημα τιμών στο οποίο τα επιτόκια για τα περισσότερα δάνεια βρίσκονται σε κάποιο υψηλότερο επίπεδο σε σχέση με αυτό των επιτοκίων που επιβάλλονται για τους καλύτερους πελάτες των τραπεζών, δηλαδή για τους μεγαλύτερους και πιο αξιόπιστους από τους πελάτες τους. Ο προσδιορισμός αυτός οφείλεται σε δύο λόγους. Πρώτο οι καλύτεροι πελάτες έχουν τις περισσότερες εναλλακτικές πηγές άντλησης κεφαλαίων σε σχέση με τους άλλους πελάτες τραπεζών, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό της χώρας, και μπορούν εύκολα να μεταπηδήσουν από τη μια πηγή στη άλλη. Έτσι οι τράπεζες γνωρίζουν καλύτερα την ελαστικότητα ζήτησης για τους δανειζόμενους αυτούς σε σχέση με τους άλλους, ενώ η ζήτηση δανείων είναι πολύ ελαστική για μια δεδομένη τράπεζα. Δεύτερο, οι τράπεζες καταβάλλουν κάθε προσπάθεια να επιβάλλουν την ορθή τιμή για τους πελάτες αυτούς.

Πρέπει ακόμα να σημειωθεί ότι κατά τα τελευταία χρόνια υπάρχει η τάση να αμφισβητείται από τις τράπεζες η επιβολή σταθερών επιτοκίων για δάνεια μακροπρόθεσμης διάρκειας. Ακόμα μερικές τράπεζες ήδη χρησιμοποιούν μεταβαλλόμενα επιτόκια για διάφορα είδη δανείων (Hempel & Yawitz, 1977).

Ένα επιχείρημα υπέρ των σταθερών επιτοκίων είναι ότι υλοποιείται ο προγραμματισμός τόσο για το δανειστή όσο και για το δανειζόμενο, αφού και οι δύο γνωρίζουν το μέγεθος των πληρωμών επιτοκίου. Επιπρόσθετα υποστηρίζεται ότι για μακροπρόθεσμες περιόδους, η απόδοση από τα σταθερά επιτόκια θα είναι όμοια με τη

συνολική απόδοση από τα μεταβαλλόμενα επιτόκια. Για τα μεταβαλλόμενα επιτόκια το επιχείρημα είναι ότι το κόστος μιας μεγάλης αναλογίας τραπεζικών κεφαλαίων επηρεάζεται από το γενικό επίπεδο των επιτοκίων. Έτσι το κέρδος της τράπεζας και οι χρηματικές εισροές μπορεί να μειωθούν δραστικά σε περιόδους ανερχομένων επιτοκίων. Από την άλλη πλευρά το κέρδος και οι χρηματικές εισροές θα είναι σταθερότερα με τα μεταβαλλόμενα επιτόκια αφού η τράπεζα θα έχει μεγαλύτερη ευκαμψία να συντονίσει την ημερομηνία λήξης για τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού.

Οι όροι ενός δανείου δεν περιλαμβάνουν μόνο το επιτόκιο που επιβάλλεται αλλά επίσης και το μέγεθος των καταθέσεων που συχνά απαιτεί η τράπεζα να διατηρεί ο δανειζόμενος με αυτή, στο πρόγραμμα εξόφλησης του δανείου και στις εγγυήσεις. Πιο πάνω αναφέρθηκαν οι λόγοι που συχνά ωθούν τις τράπεζες να ζητούν εγγυήσεις από τις ελλειμματικές μονάδες. Ακόμα, ο διοικητικός καθορισμός των επιτοκίων που παρατηρείται σε ορισμένες αναπτυσσόμενες χώρες είναι και αυτός ένας παράγοντας που οδηγεί στην παροχή εγγυήσεων.

Γενικά, ωστόσο οι απαιτήσεις για εγγυήσεις θα πρέπει να βοηθούν στην καλύτερευση της πιστοληπτικής ικανότητας ώστε να δίνουν την ευκαιρία στους διαχειριστές των τραπεζικών ιδρυμάτων να προωθούν τα οικονομικά επιθυμητά δάνεια και δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται για τον περιορισμό των πιστώσεων.

Τέλος, θα πρέπει να τονισθεί για μια φορά ακόμα η επίδραση της αβεβαιότητας, η οποία είναι σημαντική για τις τράπεζες, λόγω του κινδύνου της αθέτησης για τα τραπεζικά δάνεια, της μεταβλητότητά της

ζήτησης για δάνεια, και της έλλειψης επαρκούς γνώσης πάνω στην ελαστικότητα ζήτησης για κατηγορίες των δανείων.

2.3. Η ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ.

Οι εμπορικές τράπεζες θα πρέπει να εκτιμούν τις ανάγκες τους σε ρευστότητα καθώς και τον τρόπο που θα καλυφθούν οι ανάγκες τους. Οι ανάγκες αυτές καθορίζονται από τη διαφορά ανάμεσα στις αυξήσεις για παροχές δανείων και στην ανάπτυξη των καταθέσεων. Οι εκτιμήσεις αυτές βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στην εμπειρία του παρελθόντος και σε διάφορες προσαρμογές που γίνονται για διάφορες κυκλικές διακυμάνσεις.

Οι τράπεζες θα πρέπει να προβαίνουν στις εκτιμήσεις αυτές αφού η συμπεριφορά των δανείων και των καταθέσεων ακολουθούν αντίθετη πορεία σε περιόδους υψηλής και χαμηλής οικονομικής δραστηριότητας, σε συνδυασμό και με την κυβερνητική πολιτική.

Η διατήρηση του επιθυμητού επιπέδου ρευστότητας είναι μια επίπονη διαδικασία και απαιτεί συγκεκριμένες διαδικασίες, που συχνά οι τράπεζες δυσκολεύονται να επιτύχουν. Μια μέθοδος που εφαρμόζουν αναφέρεται στη διαχείριση των στοιχείων του παθητικού, δηλαδή στην απόκτηση παθητικού στην αγορά για την κάλυψη της ζήτησης για δάνεια ή των αναλήψεων των καταθέσεων. Οι δραστηριότητες αυτές αναφέρονται στην απόκτηση καταθέσεων, συχνά σε αρκετά υψηλά επιτόκια, από την αγορά κεφαλαίων, από την κεντρική τράπεζα. Ωστόσο, μια τέτοια πολιτική θα μπορούσε να είναι δαπανηρή ιδιαίτερα για τις μικρού και μεσαίου μεγέθους τράπεζες. Οι τράπεζες αυτές στηρίζονται κυρίως σε

στοιχεία του ενεργητικού για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες για ρευστότητα, και διατηρούν ένα επαρκές ποσό ρευστών διαθεσίμων. Αν και με τη μέθοδο αυτή υπάρχει απώλεια εισοδήματος, οι τράπεζες αποφεύγουν το πιθανό υψηλότερο κόστος από τις πωλήσεις των υποτιμημένων ομολογιών, ιδιαίτερα σε περιόδους σημαντικής επέκτασης της οικονομικής δραστηριότητας. Για την ακρίβεια, η ουσία της διαχείρισης της ρευστότητας είναι να εξισώνει την πιθανή αρχική απώλεια εισοδήματος με το επερχόμενο υψηλότερο κόστος και τις πιθανές κεφαλαιουχικές απώλειες.

Γι' αυτό, η ορθή πολιτική για τις τράπεζες απαιτεί η κατάσταση της ρευστότητάς τους να αποτελείται κυρίως από διαθέσιμα υψηλής ποιότητας, μικρής ημερομηνίας λήξης, που να είναι δυνατόν να πωληθούν χωρίς να υπάρξουν πιθανότητες αντίθετης επίδρασης στους πελάτες της τράπεζας, και που μπορούν να πωληθούν χωρίς κεφαλαιουχικές απώλειες.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στις ανάγκες για ρευστότητα των εμπορικών τραπεζών η κεντρική τράπεζα δρα ως ο τελευταίος τραπεζίτης, μέσω της παροχής δανείων. Στην περίπτωση αυτή η κεντρική τράπεζα λειτουργεί μέσω του προεξοφλητικού επιτοκίου, όπου παρέχει δάνεια στις τράπεζες ώστε οι τελευταίες να καλύπτουν τις βραχυπρόθεσμες ανάγκες τους σε ρευστότητα και να κάνουν τις απαιτούμενες προσαρμογές στο χαρτοφυλάκιό τους. Ακόμη η κεντρική τράπεζα θα πρέπει να κατευθύνει τις κινήσεις στο προεξοφλητικό επιτόκιο έτσι ώστε να είναι κοντά στο επίπεδο των επιτοκίων των λειτουργιών της ανοικτής αγοράς, ή ακόμα να καταστήσει το επιτόκιο, επιτόκιο "ποινής" ώστε να μη γίνεται κατάχρηση στη διαθεσιμότητα των κεφαλαίων αυτών. Είναι σημαντικό να γίνει αντιληπτό ότι η παροχή τέτοιων δανείων δεν είναι απεριόριστη και ότι οι τράπεζες αντιμετωπίζουν έμμεσο καθώς και άμεσο κόστος επιπρόσθετο

στο κόστος των επιτοκίων. Έτσι η διαδικασία αυτή δεν είναι εκείνη που ικανοποιεί όλες τις ανάγκες των τραπεζών σε ρευστότητα.

2.4. ΟΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ.

Το χαρτοφυλάκιο των επενδύσεων των τραπεζών, αν και είναι μικρότερης σημασίας για τις πιστωτικές τους λειτουργίες, είναι σημαντικό γι' αυτές, αφού αποτελεί πηγή ρευστότητας, ιδιαίτερα σε περιόδους μεγάλης ζήτησης για δάνεια, καθώς και πηγή εισοδήματος, ιδιαίτερα καθώς το κόστος που σχετίζεται με τις επενδύσεις αυτές είναι χαμηλό. Επιπρόσθετα, οι τράπεζες προγραμματίζουν τις επενδύσεις τους ανάλογα με τη χρονική περίοδο και το επίπεδο της οικονομικής δραστηριότητας. Σε περιόδους οικονομικής ανόδου ίσως προτιμήσουν βραχυπρόθεσμες επενδύσεις, οι οποίες μπορεί να είναι αποδοτικότερες σε σχέση με τις μακροπρόθεσμες. Ωστόσο, επανεπενδύοντας τα κεφάλαιά τους, ίσως μακροπρόθεσμα, δεν επιτύχουν τον επιθυμητό ρυθμό απόδοσης. Ανάλογη συμπεριφορά ίσως επικρατήσει σε περιόδους οικονομικής ύφεσης, όπου επικρατεί χαμηλή ζήτηση για δάνεια και τα επιτόκια είναι χαμηλά.

Φαίνεται, από τα πιο πάνω, η σημασία της ορθής διαχείρισης του χαρτοφυλακίου των τραπεζών. Έτσι, οι τράπεζες πρέπει να αποβλέπουν σε μια εύκαμπτη πολιτική ανάλογα με το είδος και την ποιότητα των επενδυτικών οργάνων. Ταυτόχρονα να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες - ρευστότητας, απαιτήσεις που πρέπει να ικανοποιήσουν - των τραπεζών και η πολιτική τους, στην οποία σημαντικό προσδιοριστικό ρόλο διαδραματίζει

το επίπεδο του κινδύνου που επιθυμούν να αναλάβουν σε σχέση με τα διάφορα επενδυτικά όργανα και την ποιότητά τους.

Ας σημειωθεί ότι η τράπεζα καλείται να επιλέξει ανάμεσα σε χρεόγραφα υψηλής και χαμηλής ποιότητας. Οι κρατικές ομολογίες απευθύνονται σε ευρείες αγορές στις οποίες οι τράπεζες δεν μπορούν να επηρεάσουν την τιμή τους. Έτσι, η προσφορά των οργάνων αυτών - ή αντίστοιχα η ζήτηση για τραπεζικά κεφάλαια από την αγορά - υποτίθεται ότι είναι τελείως ελαστική.

Ένα δύσκολο έργο για τις τράπεζες αναφέρεται στον καθορισμό της ημερομηνίας λήξης του χαρτοφυλακίου των επενδύσεών τους, αφού η πολιτική αυτή απαιτεί συνεχή εξέταση και αποφάσεις, καθώς τα κεφάλαια διατίθενται για επενδύσεις ή καθώς εμφανίζονται ευκαιρίες για βελτίωση του εισοδήματος των τραπεζών. Σύμφωνα με τη θεωρητική ανάλυση, οι τράπεζες θα έπρεπε να κρατούν βραχυπρόθεσμα χρεόγραφα όταν αναμένονται να αυξηθούν τα επιτόκια και μακροπρόθεσμα όταν πρόκειται να μειωθούν. Ωστόσο, στην πράξη εμφανίζονται διάφορα προβλήματα - οικονομικές εκτιμήσεις, αβεβαιότητα, πίεση για εξασφάλιση εσόδων - που ωθούν τις τράπεζες να λύνουν το πρόβλημα της κατανομής των ημερομηνιών λήξης των χρεογράφων με την ίση τοποθέτησή τους στα χρεόγραφα αυτά, επανεπενδύοντας τα έσοδα από τα χρεόγραφα που λήγουν πρώτα, μακρύτερης ημερομηνίας λήξης. Έτσι, μειώνεται για τις τράπεζες ο κίνδυνος από τις μεταβολές στην οικονομική και νομισματική πολιτική. Ακόμα, η σωστή διαχείριση των χρεογράφων που κρατά η τράπεζα υπαγορεύει ορισμένες φορές την πώληση βραχυπρόθεσμα, και συχνά έρχεται σε αντίθεση με τις επιθυμίες των μετόχων τους, που δεν μπορούν να αντιληφθούν το μακροπρόθεσμο γι' αυτούς όφελος, παρά τις βραχυπρόθεσμες απώλειες που ίσως προκύψουν από την πώληση.

Αυτό που απαιτείται είναι μια εύκαμπτη πολιτική χαρτοφυλακίου που εκμεταλλεύεται τις διακυμάνσεις του οικονομικού κύκλου. Παρά τις απώλειες που ίσως προκύψουν στις ενδιάμεσες περιόδους, η ολοκληρωμένη εκτίμηση στις μεταβολές του εισοδήματος των τραπεζών θα πρέπει να βασιστεί στα αναμενόμενα αποτελέσματα από την περίοδο ενός πλήρους κύκλου.

2.5. ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ.

Το κεφάλαιο της τράπεζας έχει πολλές λειτουργίες. Είναι πηγή χρηματικών πόρων που χρησιμοποιείται τόσο για την επέκταση των πιστώσεων όσο και για την έλκυση επιπρόσθετων κεφαλαίων.

Προστατεύει τους καταθέτες από τον κίνδυνο της μείωσης του ενεργητικού της τράπεζας ενώ πέρα από αυτό συνεισφέρει στην ανάπτυξη των τραπεζικών εργασιών. Ωστόσο μειώνει την απόδοση της τράπεζας ιδιαίτερα όταν δεσμεύονται μεγάλες ποσότητες κεφαλαίου και εμποδίζεται η ικανότητα της τράπεζας να εξεύρει περισσότερα κεφάλαια. Οι τράπεζες προβλέπουν να εξισορροπήσουν την προστασία που παρέχει το επιπρόσθετο κεφάλαιο στο κοινό, και την υψηλότερη απόδοση όταν προσμεύεται λιγότερο κεφάλαιο. Επιπρόσθετα, αναπτύσσουν πολιτικές πάνω στη σύνθεση του συνολικού κεφαλαίου που θα πρέπει να αποκτηθεί από τα διάφορα είδη.

Αν και η ποσότητα του κεφαλαίου της τράπεζας ελέγχεται από τις αρχές, συχνά οι τράπεζες κρατούν λιγότερο κεφάλαιο από αυτό που

απαιτείται, αν και η εμπειρία δείχνει ότι οι κίνδυνοι από αυτή την πολιτική είναι σημαντικοί.

Υποστηρίζεται ότι η επαρκής ποσότητα κεφαλαίου παρέχει τη διαβεβαίωση στο κοινό, στο μέτοχο της τράπεζας και στις αρχές ότι η τράπεζα έχει τη δύναμη να αντεπεξέλθει, ακόμα και στις περιπτώσεις όπου δεν μπορεί να προβλέψει συγκεκριμένες καταστάσεις. Ο Mason (1979) παρατηρεί ότι μια εμπορική τράπεζα χρειάζεται το κεφάλαιο για να προστατευθεί από προβλήματα που θα εδημιουργούντο αν αναγκαζόταν να λειτουργεί σε επίπεδο που δεν θεωρεί άριστο όταν η ζήτηση ή η προσφορά είναι υψηλότερη ή χαμηλότερη από την αναμενόμενη. Γι' αυτόν η λειτουργία του τραπεζικού κεφαλαίου είναι η απορρόφηση μικρών και άμεσων απωλειών που δημιουργούνται από γεγονότα που δεν μπορούν να προβλεφθούν. Παρέχει ένα περιθώριο ασφάλειας που θα άφηνε την τράπεζα να λειτουργήσει χωρίς να χάσει το ρυθμό των εργασιών της. Στο ερώτημα ποιά είναι η σωστή ποσότητα κεφαλαίου, η απάντηση είναι ότι θα πρέπει να επιλεγεί εκείνο το επίπεδο κεφαλαίου που ελαχιστοποιεί το κόστος της τράπεζας για ένα ορισμένο επίπεδο ενεργητικών διαθεσίμων. Υπάρχει ένα ελάχιστο κόστος κεφαλαίου για μια τράπεζα το οποίο παρατηρείται στο άριστο επίπεδο κεφαλαίου.

Σύμφωνα με την εμπειρία από τις αναπτυγμένες χώρες τα τρία κύρια είδη τραπεζικού κεφαλαίου είναι το μακροπρόθεσμο χρέος, το προνομιούχο κεφάλαιο και τα κοινά μετοχικά κεφάλαια. Βέβαια υπάρχουν και υποδιαίρεσεις, όπως διάφορα είδη μακροπρόθεσμου χρέους, μετατροπή του χρέους σε κοινές μετοχές, που ωστόσο έχουν τα βασικά χαρακτηριστικά των τριών κύριων κατηγοριών.

Η εμπειρία δείχνει ότι το μεγαλύτερο μέρος του κεφαλαίου των εμπορικών τραπεζών αποτελείται από κοινό μετοχικό κεφάλαιο. Τα άλλα είδη αποτελούν μια μικρή αναλογία στο σύνολο. Ωστόσο, διαχρονικά παρατηρείται αύξηση στις άλλες μορφές κεφαλαίου. Οι παράγοντες που ωθούν τις τράπεζες να αποκτούν και άλλες μορφές κεφαλαίου αναφέρονται στη σημαντική άνοδο των τραπεζικών καταθέσεων και δανείων που τις κάνει να επιδιώκουν και άλλες μορφές κεφαλαίου.

Γενικά, οι βασικοί παράγοντες για την πρόβλεψη της διάρθρωσης του τραπεζικού κεφαλαίου αναφέρονται στις εκτιμήσεις πάνω στην εξέλιξη του περιβάλλοντος και των μεταβλητών που επηρεάζουν ξεχωριστά κάθε τράπεζα. Ιδιαίτερα, η ανεπάρκεια των κρατούμενων κερδών για τη χρηματοδότηση των κεφαλαιουχικών αναγκών του αναπτυσσόμενου τραπεζικού κλάδου φαίνεται ότι θα συνεχισθεί. Έτσι, οι τράπεζες θα συνεχίσουν μάλλον να αντλούν από εξωτερικές πηγές κεφαλαίων.

ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ Κ.Λ.Σ.Τ.

3.1. ΓΕΝΙΚΑ

Το 1988 ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας ανέθεσε στο Οικονομικό Επιμελητήριο της Ελλάδας (ΟΕΕ) τη συγκρότηση ομάδας Επιστημόνων για την κατάρτιση του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου των Τραπεζών (ΚΛΣΤ) μέσα στα πλαίσια του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου (ΕΓΛΣ) και, στη συνέχεια, διαβίβασε την εισήγηση του ΟΕΕ στο Εθνικό Συμβούλιο Λογιστικής (ΕΣΥΛ) για την οριστικοποίησή του.

Από την 1η Ιανουαρίου 1994 εφαρμόζεται υποχρεωτικά το ΚΛΣΤ (Π.Δ.384/1992), όσον αφορά στη χρησιμοποίηση των πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων λογαριασμών του, ενώ από την 1η Ιανουαρίου 1995 η σχετική υποχρέωση αφορά και τους τριτοβάθμιους λογαριασμούς.

Πρόκειται για ένα κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο που έχει λάβει υπόψη του το ΕΛΓΣ, το αντίστοιχο Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο των Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων (ΚΛΣΑΕ), το ΕΤΛΣ, το Γαλλικό ΚΛΣΤ και τις σχετικές κατευθυντήριες οδηγίες της Κοινότητας.

Αναφέρεται στον ιδιόμορφο χώρο των τραπεζών, οι οποίες αποτελούν κερδοσκοπικές επιχειρήσεις που δέχονται καταθέσεις με σκοπό να δανείσουν ή και να επενδύσουν, ενώ, παράλληλα, μεσολαβούν και σε οικονομικές πράξεις τρίτων. Ο μεγάλος όγκος των συναλλαγών τους, κυρίως σε παροχή υπηρεσιών, απαιτεί την αναλυτική παρακολούθηση των τραπεζικών τμημάτων και των τραπεζικών προϊόντων σε εθνικό και διεθνές δίκτυο με ιδιαίτερους λογαριασμούς ουσίας, αλλά και σε μεγάλο βαθμό με ιδιαίτερους λογαριασμούς τάξεως.

Η υποχρέωση εφαρμογής του ΚΛΣΤ αφορά σε εκείνα τα πιστώτικά ιδρύματα που ασχολούνται με τραπεζικές εργασίες και είναι εγκατεστημένα στην Ελλάδα ως Α.Ε. Πρόκειται για τις τράπεζες:

Εθνική, Εμπορική, Αγροτική, Εθνική Κτηματική, Ιονική και Λαϊκή, Πίστεως, ΕΤΒΑ, Εργασίας, Γενική, Μακεδονίας-Θράκης, Κρήτης ΕΤΕΒΑ, Κεντρικής Ελλάδος, Αθηνών, Αραβοελληνική, Αττικής, Επενδύσεων, Εθνική Στεγαστική, Πειραιώς, Ευρωεπενδυτική, Εγνατία, Χίου, Ασπίς Στεγαστική, Ευρωπαϊκή Λαϊκή, Δωρική, American Express, City Ναυτιλιακή.

Το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (ΕΓΛΣ) είχε προβλέψει ότι οι τραπεζικές ιδιομορφίες επιβάλλεται να αντιμετωπισθούν με το Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο των Τραπεζών (ΚΛΣΤ) το οποίο θα βασίζεται μεν στο ΕΓΛΣ, αλλά θα περιλαμβάνει ρυθμίσεις που φθάνουν από αλλαγές λογαριασμών, μέχρι αλλοίωση ολόκληρων ομάδων, όταν κρίνεται ότι τα διάφορα προβλήματα που δημιουργούνται δεν είναι δυνατό να αντιμετωπίζονται με άλλο τρόπο.

Διευκρινίζεται ότι στα επί μέρους θέματα, όπου το ΚΛΣΤ προβλέπει ειδικότερη ρύθμιση, αυτή θα εφαρμόζεται. Αντίθετα, όταν δεν προβλέπεται, ισχύει ότι αντίστοιχο προβλέπει το ΕΓΛΣ.

Αναλυτικότερα το ΚΛΣΤ διαφέρει από το ΕΓΛΣ στα παρακάτω βασικά σημεία:

α) Το ΕΓΛΣ καλύπτει τρία ανεξάρτητα τμήματα:

1. Γενική Λογιστική (ομάδες 1-8)
2. Αναλυτική Λογιστική (ομάδα 9)
3. Λογαριασμοί Τάξεως (ομάδα 10 ή 0)

Το ΚΛΣΤ καλύπτει τα 1,3 αλλά όχι το 2

β) Στο ΕΓΛΣ η ομάδα 2 αφιερώνεται για τα αποθέματα, ενώ στο ΚΛΣΤ για τις χορηγήσεις.

γ) Στο ΚΛΣΤ ακολουθείται διαφορετική ανάλυση από εκείνη του ΕΓΛΣ στους λογαριασμούς:

38: Χρηματικά διαθέσιμα,

48: Λογαριασμοί συνδέσμου καταστημάτων,

65: Τόκοι και προμήθειες,

86: Αποτελέσματα χρήσεως.

δ) Στο ΚΛΣΤ οι προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις και οι συναλλαγματικές διαφορές περιλαμβάνονται στα οργανικά αποτελέσματα, ενώ το συνάλλαγμα παρακολουθείται κυρίως μέσω των λογαριασμών

σύνδεσης: "Συναλλαγματική Θέση" (κωδ.46) και "Απόθεμα ξένων τραπεζογραμματίων" (κωδ.47).

ε) Στο ΚΛΣΤ καλύπτονται με τίτλους ορισμένοι κενοί κωδικοί αριθμοί του ΕΓΛΣ, ενώ αντίθετα δημιουργούνται νέοι κενοί κωδικοί αριθμοί και τίτλοι.

3.2. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ

Στους πρωτοβάθμιους λογαριασμούς κριτήριο ανάπτυξης αποτελεί η εξάρτηση ή όχι του χρηματοδοτούμενου πελάτη από την τράπεζα σε συνδυασμό με τη φερεγγυότητα του πελάτη (χορηγήσεις σε εξαρτώμενες ή όχι επιχειρήσεις και χορηγήσεις ενήμερες ή σε καθυστέρηση ή επισφαλείς).

Στους δευτεροβάθμιους λογαριασμούς κριτήριο ανάπτυξης αποτελεί ο κλάδος των οικονομικών δραστηριοτήτων (πρωτογενής τομέας, Ορυχεία - μεταλλεία, Βιομηχανία, Βιοτεχνία, κλπ) και με διάκριση σε συνδεδεμένες (00-49) και συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις (50-99).

Στους τριτοβάθμιους λογαριασμούς κριτήριο ανάπτυξης αποτελεί το είδος των οικονομικών δραστηριοτήτων (Επιχειρήσεις γεωργικές, κτηνοτροφικές, αλιευτικές, δασικές κλπ).

Στους τεταρτοβάθμιους κλπ λογαριασμούς τα κριτήρια ή οι συνδυασμοί κριτηρίων μπορούν να επιλέγονται κατά την κρίση κάθε τράπεζας, όπως π.χ.:

α) Η μορφή χορήγησης (δάνεια, προκαταβολές σε φορτωτικές, πιστώσεις σε ανοικτό λογαριασμό),

β) Οι εξασφαλίσεις που πήρε η τράπεζα (χορηγήσεις με προσωπική ασφάλεια ή με ενέχυρο ή υποθήκη, ή τέλος, με ρήτρα ξένου νομίσματος, οι οποίες αντιμετωπίζονται ως δραχμές χορηγήσεις),

γ) Ο προορισμός των χορηγήσεων (για πάγια ή για κεφάλαια κινήσεως).

3.3 ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ

Κατά την καταβολή ποσού χορήγησης χρεώνεται ο οικείος λογαριασμός χορήγησης με πίστωση του κατάλληλου λογαριασμού. Κατά την είσπραξη της απαίτησης (κεφάλαιο, τόκοι κλπ έξοδα) πιστώνεται ο λογαριασμός της χορήγησης με χρέωση του λογαριασμού 38 ή ενός λογαριασμού καταθέσεων του πελάτη.

Ο υπολογισμός τόκων και προμηθειών επί των χορηγήσεων χρεώνεται στο λογαριασμό χορηγήσεων με πίστωση των οικείων υπολογαριασμών του 70 "Έσοδα από τόκους χορηγήσεων".

Ο υπολογισμός προμήθειας εισπράξεως ή προμήθειας αδράνειας χρεώνεται στο λογαριασμό χορηγήσεων με πίστωση των οικείων υπολογαριασμών του 74 "Έσοδα και προμήθειες".

Επειδή, όμως στο ΚΛΣΤ δεν περιλαμβάνεται ο αντίστοιχος κωδικός, παρέχεται η ευχέρεια στην Τράπεζα να δημιουργήσει τους αντίστοιχους δευτεροβάθμιους λογαριασμούς με κωδικούς του αντίστοιχου πρωτοβάθμιου (74) και με τα δύο τελευταία ψηφία να είναι από το 90 και μετά δηλαδή 74.90-74.97.

Τα αντίστοιχα τηλεφωνικά και ταχυδρομικά έξοδα περιλαμβάνονται και εμφανίζονται σε πίστωση των 75.11.00-02 "Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών-εισπράξεις τελών επικοινωνίας -τηλεφωνικά, telex, S.W.I.F.T., ταχυδρομικά.

Τέλος, οι φόροι στα έσοδα χορηγήσεων (π.χ. ΕΦΤΕ, τέλη χαρτοσήμου σε τόκους και προμήθειες) εμφανίζονται σε πίστωση των οικείων λογαριασμών του 54 "Υποχρεώσεις από φόρους -τέλη".

3.4. ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΣΕ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ

Στην ανάπτυξη των λογαριασμών χορηγήσεων, η φερεγγυότητα του πελάτη αποτελεί ένα από τα βασικά κριτήρια διάκρισης των πρωτοβάθμιων λογαριασμών.

Η δημιουργία του λογαριασμού 24: "χορηγήσεις σε καθυστέρηση" προέρχονται από την ύπαρξη και λειτουργία του λογαριασμού 20: "χορηγήσεις" (ενήμερες).

Η μεταφορά των χορηγήσεων από τον 20 στον 24 σημαίνει ότι οι σχετικές απαιτήσεις έχουν χάσει τον κανονικό ρυθμό εξόφλησης, είναι πλέον ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις μόνιμης καθυστέρησης στην εξόφληση, η οικονομική πορεία του πελάτη δε δείχνει τάσεις βελτίωσης και η τράπεζα έχει καταγγείλει τη μεταξύ τους σύμβαση. Επομένως, δεν αφορά στην προσωρινή ολιγοήμερη ταμιακή δυσχέρεια του πελάτη. Σύμφωνα με το ΚΛΣΤ η μεταφορά από τον 20 στον 24 γίνεται όταν, για οποιοδήποτε λόγο, η σύμβαση καταγγελθεί και κλείσει. Ο χρόνος καταγγελίας της σύμβασης εξαρτάται από τους όρους της ίδιας της σύμβασης.

Για τη μεταφορά του λογαριασμού σε μη συνδεδεμένες με την Τράπεζα επιχειρήσεις, απαιτείται η παρακάτω εγγραφή:

24

ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΣΕ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ

20

ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ

Ειδικά στα γραμμάτια, όταν δεν εισπραχθούν εμπρόθεσμα (αναγραφόμενη ημερομηνία λήξεως και επί πλέον δύο εργάσιμες ημέρες) απαιτούνται και τόκοι καθυστέρησης. Όταν, όμως, παραμείνουν ανεξόφλητα 20 ημέρες μετά την ημερομηνία λήξεως, την επόμενη εργάσιμη ημέρα μεταφέρονται στον 24 μαζί με τα κλπ έξοδα, ενώ οι τόκοι τους υπολογίζονται αμέσως μετά την αναγραφόμενη ημερομηνία λήξεως.

3.5. ΕΠΙΣΦΑΛΕΙΣ ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ

Η μεταφορά των ενήμερων χορηγήσεων (κωδ.20) στις χορηγήσεις σε καθυστέρηση (κωδ.24) δείχνει ότι υπάρχει πρόβλημα στη ρευστοποίηση τους, αλλά δεν σημαίνει απαραίτητα ότι οι συγκεκριμένες χορηγήσεις είναι επισφαλείς (δηλαδή όχι ασφαλή) παιτήσεις, ούτε κατά προέκταση ότι είναι ανεπίδεκτες εισπράξεως, αφού μπορεί να καλύπτονται με εμπράγματα εξασφαλίσεις και μόνο στο μέλλον θα φανεί αν και σε ποιό ύψος είναι. Εφόσον βεβαιωθεί η μη είσπραξη της απαίτησης χρεώνεται ο λογαριασμός 27: "Επισφαλείς χορηγήσεις" και πιστώνεται ο 20 ή 24.

Ως επισφαλής χαρακτηρίζεται κάθε χορήγησης, είτε έχει προηγουμένως χαρακτηριστεί ως καθυστερημένη, είτε όχι, για την οποία υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις ότι δε θα εισπραχθεί ολικά ή μερικά.

Βάσιμες ενδείξεις μπορεί να είναι οι μεγάλες και διαρκείς ζημιές του πελάτη, η σημαντική καθυστέρηση εξόφλησης των χρεών του, εκτός των τραπεζικών, προς το ΙΚΑ, τη ΔΟΥ και πιθανότατα η ποινική του δίωξη.

Ο χαρακτηρισμός "επισφαλείς χορηγήσεις" σε μη συνδεδεμένες με την τράπεζα επιχειρήσεις απεικονίζεται λογιστικά με την παρακάτω εγγραφή:

27

ΕΠΙΣΦΑΛΕΙΣ ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ

20

ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ

ή 24

ή ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΣΕ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ

Η τελική, όμως, απόφαση του χαρακτηρισμού πρέπει να λαμβάνεται από τον υπολογισμό της κάλυψης ή όχι μέσω εμπράγματων ή προσωπικών εξασφαλίσεων. Αν αυτές κριθούν αρκετές να ικανοποιήσουν την Τράπεζα (ονομαστικό ποσό χορήγησης, τόκοι κλπ έξοδα), οι απαιτήσεις παραμένουν στο λογαριασμό 24 και δεν μεταφέρονται στον 27.

Τέλος, ο υπολογισμός τόκων διακόπτεται για τις χορηγήσεις που χαρακτηρίζονται ως επισφαλείς και η Τράπεζα έχει την ευχέρεια να συνεχίσει να παρακολουθεί τους δουλεμένους τόκους των απαιτήσεων αυτών με (πληροφοριακούς) λογαριασμούς και με την παρακάτω εγγραφή τάξεως:

04	<u>ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ</u>
04.99	Διάφοροι χρεωστικοί λογαριασμοί πληροφοριών
04.90.00	Υπολογισμοί τόκων σε επισφαλείς χορηγήσεις
08	<u>ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ</u>
08.90	Διάφοροι πιστωτικοί λογαριασμοί πληροφοριών
08.90.00	Υπολογισμοί τόκων σε επισφαλείς χορηγήσεις

Αν η τράπεζα έχει συμπεριλάβει στα έσοδα της χρήσεως δουλεμένους τόκους επισφαλών χορηγήσεων, είναι υποχρεωμένη να σχηματίσει (πιστώσει) πρόβλεψη ισόποση προς τους τόκους αυτών των χορηγήσεων, σε βάρος των αποτελεσμάτων της χρήσεως (χρέωση).

Σύμφωνα με το ΚΛΣΤ η επισφαλής χορήγηση που καθίσταται οριστικά ανεπίδεκτη εισπράξεως πρέπει να αποσβένεται. Από τις κατά καιρούς αποφάσεις του Υπουργείου Οικονομικών έχει γίνει δεκτό ότι η κήρυξη του πιστούχου σε κατάσταση πτώχευσης είναι ένα σημαντικό στοιχείο για το χαρακτηρισμό του συνόλου ή ενός μέρους της απαίτησης ως ανεπίδεκτη εισπράξεως. Μια απαίτηση, όμως, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ανεπίδεκτη εισπράξεως, όταν υπερκαλύπτεται από την αξία του πράγματος που έχει ενεχυριαστεί ή υποθηκευτεί, ούτε αρκεί η δικαστική επίδιωξη της εισπράξεως για να αποδείξει το αφερέγγυο του πελάτη και την αβεβαιότητα της εισπράξεως.

Από τα κατά καιρούς νομοθετήματα προκύπτουν διάφορα ποσοστά αποσβέσεων επί του μέσου όρου των απαιτήσεων (χορηγήσεων) για τις τράπεζες:

Σύμφωνα με το ν.3221/924 το ποσοστό ανέρχεται σε 2% για τις Κτηματικές Τράπεζες (εκτός ξενοδοχειακών και τουριστικών επιχειρήσεων που είναι 1%), σε 2% για τις Τράπεζες Επενδύσεων και σε 1% για τις υπόλοιπες Τράπεζες.

Σύμφωνα με τα ν.δ. 1321/1924 και 116/1973 για τις Ναυτιλιακές Τράπεζες και για τις Τράπεζες εξωτερικού εμπορίου αντίστοιχα το ποσοστό ανέρχεται σε 2%.

Η απόσβεση ενεργείται σε βάρος της προβλέψεως που έχει σχηματισθεί (44.03.00,1) ή σε βάρος των αποτελεσμάτων (83.20.03,4), εφόσον η πρόβλεψη είναι ανεπαρκής.

Οι αποσβεσμένες χορηγήσεις μπορεί να απεικονίζονται, μέχρι να συμπληρωθεί ο χρόνος της νόμιμης παραγραφής τους, σε (πληροφοριακούς) λογαριασμούς και με την παρακάτω εγγραφή τάξεως:

04	<u>ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ</u>
04.80	Απαιτήσεις αποσβεσμένες
08	<u>ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ</u>
08.80	Προβλέψεις που χρησιμοποιήθηκαν για απόσβεση απαιτήσεων

3.6. ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ

Πρόκειται για έναν από τους πρωτοβάθμιους λογαριασμούς που συμπίπτουν σε κωδικό, σε τίτλο και στο μεγαλύτερο μέρος του εννοιολογικού του περιεχομένου ανάμεσα σε ΚΛΣΤ και ΕΓΛΣ. Στους

υπολογαριασμούς του παρακολουθούνται τα χρεόγραφα (μετοχές ανωνύμων εταιριών, ομολογίες κλπ) που αποκτά η Τράπεζα με σκοπο τη βραχυπρόθεσμη τοποθέτηση κεφαλαίων της και τα οποία είναι ευχερούς ρευστοποίησης, ενώ τα έντονα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου παρακολουθούνται ξεχωριστά στον κωδ.31.

Επίσης, οι "ίδιες μετοχές" και οι "ίδιες ομολογίες" που εκδίδει και κατέχει η Τράπεζα παρακολουθούνται στους υπολογαριασμούς 34.25 και 34.30 αντίστοιχα. Αντιμετωπίζονται ως χρεόγραφα, επειδή, στις περιπτώσεις που επιτρέπεται από τη νομοθεσία η απόκτησή τους, η Τράπεζα ακολουθεί συνήθως την τακτική της ρευστοποίησης τους.

Ακόμη στον κωδ.34 τα χρεόγραφα εμφανίζονται με την αξία κτήσεώς τους στην οποία περιλαμβάνονται οι σχετικές προμήθειες και τα λοιπά έξοδα αγοράς τους, ενώ στο ΕΓΛΣ παρακολουθούνται σε ιδιαίτερο λογαριασμό εξόδων.

Με δεδομένο ότι από 1-1-1991 η διαπραγμάτευση στο Χρηματιστήριο των τίτλων σταθερού εισοδήματος (ομολογιών, ομολόγων και εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου, Τραπεζικών ομολόγων) γίνεται στην καθαρή τιμή τους, δίχως το δουλεμένο τόκο.

Τέλος, όσον αφορά στην αποτίμηση συμμετοχών και χρεογράφων ισχύουν τα εξής:

α) Οι συμμετοχές και οι κάθε φύσεως τίτλοι, που ανήκουν στην Τράπεζα, σε οποιονδήποτε λογαριασμό και αν παρακολουθούνται, αποτιμώνται στην κατά είδος χαμηλότερη τιμή μεταξύ κτήσεως και τρέχουσας,

β) Ως τρέχουσα τιμή ορίζεται:

β1) Για τους εισηγμένους στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (ΧΑΑ) ή άλλη επίσημη αγορά τίτλους (μετοχές, ομολογίες, κλπ) και για τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων (Α.Κ.), ο μέσος όρος της χρηματιστηριακής τους τιμής (της καθαρής τιμής των ΑΚ) κατά τον τελευταίο μήνα της χρήσης,

β2) Για τις μετοχές ΑΕ μη εισηγμένων στο ΧΑΑ και τις συμμετοχές ή μερίδια σε επιχειρήσεις που δεν είναι ΑΕ (ΕΠΕ, ΕΕ κλπ), η εσωτερική λογιστική αξία τους, όπως προκύπτει από το νόμιμα συνταγμένο τελευταίο ισολογισμό:

καθαρή περιουσία

αριθμός μετοχών ή μεριδίων

Για τους λοιπούς, εκτός από τους παραπάνω, τίτλους η εύλογη τιμή στην οποία εκτιμάται ότι θα μπορούσαν να πωληθούν ή να εξοφληθούν από τους εκδότες τους.

γ) Όταν η τρέχουσα αξία είναι χαμηλότερη της τιμής κτήσεως, η διαφορά χρεώνεται στον κατάλληλο λογαριασμό προβλέψεως (68.17 "διαφορές αποτιμήσεως συμμετοχών με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων" ή 68.34 "διαφορές αποτιμήσεως χρεογράφων"), με πίστωση αντίστοιχων αντίθετων λογαριασμών κατά κατηγορία τίτλων.

Στην επόμενη χρήση επαναυπολογίζονται οι προβλέψεις, σύμφωνα με τα παραπάνω, και οι τυχόν διορθώσεις των προηγούμενων αντίθετων λογαριασμών γίνονται, είτε με χρέωση των υπολογαριασμών του 68 (συμπληρωματική πρόβλεψη), είτε με πίστωση των υπολογαριασμών του 84.00 "έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων".

13.7 ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΘΕΣΗ

Για την ανάπτυξη και λειτουργία των λογαριασμών συναλλάγματος στο ΚΛΣΤ ακολουθείται η μέθοδος της κατά είδος νομίσματος τήρησης των λογαριασμών. Καλείται επίσης και πολυνομισματική μέθοδος ή μέθοδος της αυτοτελούς λογιστικής για κάθε ξένο νόμισμα.

Τηρούνται αυτοτελή ημερολόγια και καθολικά για κάθε ξένο νόμισμα (Ξ.Ν.). Σε όλη τη διάρκεια της χρήσεως λειτουργεί ταυτόχρονα αυτοτελές κύκλωμα λογιστικής σε εθνικό νόμισμα (δραχμές -GRD), κύκλωμα λογιστικής σε δολάρια (USD), κύκλωμα λογιστικής σε μάρκα (DEM) κλπ.

Κατά την υποχρεωτική σύνταξη του ισολογισμού σε δραχμές, στο τέλος της χρήσεως, οι λογαριασμοί σε Ξ.Ν. αποτιμώνται σε δραχμές και ενσωματώνονται πλέον με το κύκλωμα λογιστικής σε εθνικό νόμισμα.

Η διάκριση των νομισμάτων σε κάθε περιληπτικό λογαριασμό ή υπολογαριασμό μπορεί να γίνει με όποιον τρόπο η κάθε τράπεζα κρίνει ευχερέστερο, ανάλογα των λειτουργικών και μηχανογραφικών συστημάτων που εφαρμόζει.

Ενδεικτικά αναφέρεται ο παρακάτω τρόπος διάκρισης:

Ο κωδικός του νομίσματος, είτε αριθμητικός (00,01,02 κλπ), είτε γραμματικός (GRD,USD, DEM κλπ) τίθεται μπροστά από τον κωδικό του λογαριασμού του ΚΛΣΤ.

00-50.00 ή GRD-50.000 "Καταθέσεις όψεως ιδιωτών" (δραχμές)

01-50.00 ή USD -50.00 "Καταθέσεις όψεως ιδιωτών" (δολάρια)

02-50.00 ή DEM- 50.00 "Καταθέσεις όψεως ιδιωτών" (μάρκα)

Όταν στις συναλλαγές ο ένας από τους λογαριασμούς τηρείται σε Ξ.Ν. και ο άλλος σε δραχμές (π.χ. πώληση δολλαρίων έναντι δραχμών), τα αντίστοιχα αυτοτελή κυκλώματα χρησιμοποιούν λογαριασμούς "συνδέσμου" για να διατηρήσουν την διπλογραφική τους ισότητα.

Ο λογαριασμός 46: "Συναλλαγματική θέση" αποτελεί τον κυριώτερο λογαριασμό σύνδεσης των αυτοτελών κατά νόμισμα λογιστικών κυκλωμάτων και χρησιμοποιείται από το ΚΛΣΤ ως μοχλός για την ανάπτυξη και λειτουργία των λογαριασμών συναλλάγματος.

Πρόκειται για έναν πρωτοβάθμιο λογαριασμό-έννοια που σχετίζεται με τους πέντε πρώτους εισαγωγικούς τραπεζικούς όρους (position συναλλάγματος κλπ) για τον οποίο το ΚΛΣΤ επιβάλλει τους εξής δευτεροβάθμιους λογαριασμούς:

- 46.00 "Συναλλαγματική θέση σε ίδιο συνάλλαγμα"
- 46.01: "Συναλλαγματική θέση σε εκχωρητέο συνάλλαγμα"
- 46.02 "Συναλλαγματική θέση σε οφειλόμενο συνάλλαγμα στην Κεντρική Τράπεζα"

Στον αυτοτελές λογιστικό κύκλωμα σε δραχμές ο κάθε δευτεροβάθμιος από τους παραπάνω λογαριασμούς (π.χ. 46.00) αναπτύσσεται σε τριτοβάθμιο κατά είδος Ξ.Ν. και ο καθένας από αυτούς εμφανίζεται το αντίτιμο σε δραχμές της συναλλαγματικής καθαρής θέσης (position) της Τράπεζας στο συγκεκριμένο Ξ.Ν.

3.8. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ

Αριθμοδείκτες οικονομικής διαρθρώσεως:

Δείκτης κεφαλαιακής διαρθρώσεως:	<u>Ίδια Κεφάλαια</u> Σύνολο Παθητικού
Σχέσεις κεφαλαίων προς καταθέσεις:	<u>Ίδια Κεφάλαια</u> Καταθέσεις
Σχέσεις ιδίων προς ξένα κεφαλαία:	<u>Ίδια Κεφάλαια</u> Ξένα Κεφάλαια
Σχέσεις άμεσης ρευστότητας:	<u>Διαθέσιμο ενεργητικό</u> Άμεσες Υποχρεώσεις Υποχρεωτικές καταθέσεις στην Κεντρ. Τράπεζα και επενδύσεις
Υποχρεωτική κάλυψη καταθέσεων:	για <u>κάλυψη καταθέσεων</u> Καταθέσεις
Σχέσεις χορηγήσ. προς καταθέσεις:	<u>Χορηγήσεις</u> Καταθέσεις
Δείκτης γενικής ρευστότητας:	<u>Διαθέσιμα & κυκλοφοριακό</u> ενεργ. Υποχρεώσεις

Αριθμοδείκτες αποδοτικότητας:

Συνολική αποδοτικότητα κεφαλαίων:	Καθαρά αποτελέσματα πριν από <u>αφαίρεση φόρου εισοδήματος</u> %
-----------------------------------	---

Σύνολο Παθητικού

Αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων:	Καθαρά αποτελέσματα πριν από <u>αφαίρεση φόρου εισοδήματος</u> %
	Ίδια κεφάλαια
Αποδ/τα ονομαστικής αξίας μετοχής:	<u>Μερίσματα</u> = <u>Μέρισμα μετοχή</u> %
	Μετοχ.Κεφ Ονομαστικο Κεφ
	Υπερτίμημα μετοχής + Μέρισμα
Πραγματική αποδοτικότητα μετοχής:	. <u>κατά μετοχή</u> %
	Χρηματιστηριακή αξία μετοχής στην αρχή της χρήσεως
	Τόκοι χορηγήσεων + Προμήθειες
Μέση απόδοση χορηγήσεων:	. <u>χορηγήσεων</u> %
	Χορηγήσεις

Οι δείκτες συνολικής αποδοτικότητας κεφαλαίων και αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων είναι σκόπιμο να υπολογίζονται και με αριθμητή, λαμβανόμενο έπειτα από την αφαίρεση του φόρου εισοδήματος:

Αριθμοδείκτες διαχειριστικής πολιτικής:

Βαθμός καλύψεως νέων επενδύσεων:	Νέες επενδύσεις %
	Περιθώρια αυτοχρηματοδοτήσεως
Μέση διάρκεια χορηγήσεων:	<u>Χορηγήσεις (μέσο υπόλοιπο)</u> * 360 = ημέρ.
	Εκταμιεύσεις νέων χορηγήσεων μέσα στη χρήση
Μέση διάρκεια καταθέσεων:	<u>Καταθέσεις (μέσο υπόλ.)</u> * 360 = ημέρες
	Εκταμιεύσεις νέων καταθέσεων μέσα στη χρήση

Αναλογία λειτουργικών δαπανών επί απασχολούμενων κεφαλαίων:	Αμοιβές προσωπικού + γενικά <u>έξοδα + αποσβέσεις</u> Σύνολο Ενεργητικού
Βαθμός καλύψεως των εξόδων εκμεταλλεύσεως:	<u>Έσοδα εκμεταλλεύσεως</u> % Εξοδα εκμεταλλεύσεως
Βαθμός καλύψεως των συνολικών εξόδων:	<u>Έσοδα εκμεταλλεύσεως</u> <u>+ Ανόργανα έσοδα</u> % Εξοδα εκμεταλλεύσεως + Ανόργανα έξοδα
Βαθμός καλύψεως επισφαλών απαιτήσ:	Πρόβλεψη για επισφαλείς <u>απαιτήσεις</u> % Αναπόσβεστοι επισφαλείς απαιτήσεις

Οι δείκτες μέσης διάρκειας χορηγήσεων και μέσης διάρκειας καταθέσεων μπορούν να εκφραστούν και ως ταχύτητες κυκλοφορίας χορηγήσεων και καταθέσεων, αν ληφθούν τα κλάσματα:

Εκταμιεύσεις νέων χορηγήσεων μέσα στη χρήση

Χορηγήσεις (μέσο υπόλοιπο)

και

Εκταμιεύσεις νέων καταθέσεων στη χρήση

Καταθέσεις (μέσο υπόλοιπο)

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

Οι τράπεζες και γενικά τα τραπεζικά ιδρύματα είναι ένας κλάδος της οικονομίας που απαιτεί για την σωστή λειτουργία τους εξειδικευμένο λογιστικό σύστημα. Εδώ έχουμε να κάνουμε με παροχή υπηρεσιών, με διακίνηση χρημάτων, χρεογράφων, τίτλων δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα και άλλων παραπλήσιων εργασιών. Οι Τραπεζικές Εταιρίες χρησιμοποιούν Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο (παράρτημα) το οποίο διαφέρει από το Ε.Γ.Λ.Σ. στην 2^η, 3^η, 5^η & 7^η ομάδα. Αυτές οι ομάδες είναι διαμορφωμένες σύμφωνα με τις ανάγκες των τραπεζών έτσι ώστε να διευκολύνουν τις εργασίες τους. Από τις ομάδες αυτές οι Κωδ. 22, 23, 26, 32, 33, 76, 77 & 78 είναι κενοί και συμπληρώνονται από την τράπεζα ανάλογα με τις ανάγκες της. Είναι κωδικοποιημένο με τέτοιο τρόπο ώστε να δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στις χορηγήσεις και στις καταθέσεις. Οι χορηγήσεις αποτελώντας την κύρια δραστηριότητα της τράπεζας έχουν αντικαταστήσει τα εμπορεύματα και οι προμηθευτές έχουν αντικατασταθεί από τις καταθέσεις που είναι η πηγή χρηματοδότησης των τραπεζών.

Το Κ.Λ.Σ καθιερώνει τις βασικές αρχές του Ε.Γ.Λ.Σ που διέπουν την δομή και την λειτουργία των λογαριασμών και οι οποίες είναι οι ακόλουθες : 1) η αρχή της αυτονομίας, 2) η αρχή της κατ' είδος συγκέντρωσης των εισόδων και εξόδων, 3) η αρχή της καταρτίσεως του λογαριασμού της γενικής εκμετάλλευσης με λογιστικές εγγραφές, και 4) η αρχή της αναπτύξεως των λογαριασμών δραχμών και συναλλάγματος σε υπολογαριασμούς των οποίων οι λογαριασμοί είναι αναπτυγμένοι με βάση το νόμισμα.

Στο κείμενο που ακολουθεί θα δημιουργήσουμε την κίνηση μίας ημέρας με τους βασικότερους λογαριασμούς από τις ομάδες αυτές και έπειτα θα κάνουμε τις εγγραφές κλεισίματος και τον ισολογισμό. Για τους λογαριασμούς που χρειάζονται και είναι κοινοί με το Ε.Γ.Λ.Σ. θα πάρουμε τυχαία υπόλοιπα χρεωστικά ή πιστωτικά ανάλογα με τον λογαριασμό.

Κωδ. 20 «Χορηγήσεις»

Οι χορηγήσεις είναι η κύρια τραπεζική εργασία. Και γι' αυτό είναι δύσκολη η παρακολούθησή της σε ένα λογαριασμό. Η τράπεζα έχει να αντιμετωπίσει προβλήματα που δημιουργούνται από το τοπικό και διεθνή επίπεδο των χορηγήσεων. Για να μπορέσει να ξεπεράσει τα προβλήματα αυτά ανέπτυξε τους πρωτοβάθμιους σύμφωνα με την φερεγγυότητα του πελάτη και την εξάρτηση του από την τράπεζα. Τους δευτεροβάθμιους τους ανέπτυξε σύμφωνα με τον κλάδο της οικονομικής δραστηριότητας της επιχείρησης (πρωτογενής, βιομηχανία, βιοτεχνία) και τους τριτοβάθμιους ανάλογα με το είδος των οικονομικών δραστηριοτήτων (επιχειρήσεις γεωργικές, αλιευτικές, δασικές).

Κατά την καταβολή ποσού χορήγησης χρεώνεται ο οικείος λογαριασμός χορήγησης και πιστώνεται ο κατάλληλος λογαριασμός. Με την είσπραξη της απαίτησης πιστώνεται ο λογαριασμός της χορήγησης και χρεώνεται ο 38 ή ο λογαριασμός καταθέσεων του πελάτη.

Οι τόκοι και οι προμήθειες από τις χορηγήσεις χρεώνονται στον 20 με αντίστοιχη πίστωση του λογαριασμού 70 ``Έσοδα από τόκους χορηγήσεων``.

Στις 14/3/98 η τράπεζα X χορηγεί δάνειο στον Α ύψους 20.000.000 δρχ. Και την ίδια ημέρα εισπράττει από τον Β το δάνειο που του είχε δώσει ύψους 15.000.000 δρχ. με τόκο 20% και 4% ΕΦΤΕ

		14
20	χορηγήσεις	
20.10	χορηγήσεις στη βιοτεχνία	20.000.000
20.10.00	Α	
38	χ. διαθέσιμα	
38.00.	ταμείο	20.000.000
38.00.00		

		14
38	χ. διαθέσιμα	
38.00.	ταμείο	18.720.000
38.00.00		
20	χορηγήσεις	
20.10	χορηγήσεις στη βιοτεχνία	15.000.000
20.10.00	Β	
70	εσ. από τόκους χορ/σεων	
70.10	-- -- στη βιομ/νια	3.000.000
70.10.00	Β	
54	υποχρ. από φόρους-τέλη	
54.01	ΕΦΤΕ επί εσόδων	720.000

Κωδ. 21 « Χορηγήσεις σε συνδεδεμένες και συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις »

Είναι οι χορηγήσεις που γίνονται στις επιχειρήσεις που έχουν κάποιας μορφής σύνδεση με την τράπεζα. Όσο αφορά τον τρόπο της λογιστικής παρακολούθησης του λογαριασμού αυτού είναι ο ίδιος με τον λογ. 20.

Κωδ. 24 « Χορηγήσεις σε καθυστέρηση »

Είναι ο λογαριασμός που χρησιμοποιείτε στην περίπτωση που η εξόφληση της χορήγησης δεν γίνει στο τακτό χρονικό διάστημα που έχει οριστεί. Εδώ γίνεται η μεταφορά του λογαριασμού 20 μετά την επιβεβαίωση της καθυστέρησης.

Έστω ότι ο πελάτης Γ που έχει πάρει δάνειο 15.000.000 δρχ. δεν το εξόφλησε μέχρι της 13/3/98 που ήταν η ημέρα τελικής πληρωμής η τράπεζα θα κάνει την πιο κάτω εγγραφή

-----		14	-----	
20	χορηγήσεις			
20.10	χορηγήσεις στη βιοτεχνία	15.000.000		
20.10.00	Γ			
24	χορ/ση σε καθ/ση			
24.10	χορ. σε καθ. στη βιομ/νια		15.000.000	
24.10.0	Γ			
-----		-----		

Κωδ. 25 « Χορηγήσεις σε καθυστέρηση σε συνδεδεμένες και συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις »

Είναι ο αντίστοιχος λογαριασμός του 21 « Χορηγήσεις σε συνδεδεμένες και συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις » ο οποίος χρησιμοποιείτε για να μεταφερθούν οι καθυστερήσεις στην αποπληρωμή των χορηγήσεων που έχουν προς τις συνδεδεμένες και συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις. Η λογιστική παρακολούθηση του λογαριασμού γίνεται ακριβώς όπως και με το λογαριασμό 24.

-----

25 « Χορηγήσεις σε καθυστέρηση σε συνδεδεμένες και συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις »

21 « Χορηγήσεις σε συνδεδεμένες και συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις »

Κωδ. 27 « Επισφαλείς χορηγήσεις »

Ως επισφαλής χαρακτηρίζεται κάθε χορήγηση, είτε έχει προηγουμένως χαρακτηριστεί ως καθυστερημένη, είτε όχι, για την οποία υπάρχουν

βάσιμες ενδείξεις ότι δεν θα εισπραχθεί ολικά ή μερικά. Σε αυτό το λογαριασμό μεταφέρονται ο 20 και ο 24 .

Εάν ο Γ κριθεί επισφαλής για το 1/3 του ποσού που έχει σε καθυστέρηση στον 24 τότε θα κάνουμε την πιο κάτω εγγραφή

-----		14	-----	
24	χορ/σεις σε καθ/ση			
24.10	χορ. σε καθ. στη βιομ/νια		5.000.000	
24.10.00	Γ			
27	επισφαλείς χορηγήσεις			
27.10	-//- βιομ/κες σε επιχ/σεις			
27.10.00	Γ		5.000.000	
-----		-----		

Ο υπολογισμός τόκων σταματάει για τις χορηγήσεις που χαρακτηρίζονται ως επισφαλείς. Η τράπεζα μετά από αυτό έχει την ευχέρεια να παρακολουθεί τους δουλεμένους τόκους με λογαριασμούς τάξεως.

Η επισφαλής χορήγηση που καθίσταται οριστικά ανεπίδεκτη εισπράξεως θα πρέπει να αποσβένεται. Για να γίνει αυτό θα πρέπει να έχουμε δημιουργήσει λογαριασμό προβλέσεων για επισφαλείς απαιτήσεις κωδ. 68.03 «προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις». Ο υπολογισμός του ποσού γίνεται με βάση το νόμο 3221/1924 ο οποίος προβλέπει ποσοστό 2 % για τις Κτηματικές τράπεζες (εκτός ξενοδοχειακών και τουριστικών επιχειρήσεων που είναι 1 %), 2% για τις Τράπεζες Επενδύσεων και 1 % για τις υπόλοιπες Τράπεζες. Αυτό το ποσοστό υπολογίζεται με τα δεδομένα της προηγούμενης χρονιάς. Η απόσβεση ενεργείται σε βάρος της πρόβλεψης που έχει σχηματιστεί στο λογαριασμό 44.03 (προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις) ή σε βάρος των αποτελεσμάτων στο λογαριασμό 83.20, εφόσον η πρόβλεψη είναι ανεπαρκής .

Σχετικά με τη δημιουργία προβλέσεων για επισφαλείς απαιτήσεις και το τρόπο απόσβεσης τους στις τράπεζες αναφέρεται το άρθρο 3 του ν. 1974/1991.

Ο λογιστικός χειρισμός γίνεται με δύο (2) τρόπους ανάλογα με το τελικό ποσό των επισφαλών απαιτήσεων :

1ος

ΝΟΜΙΜΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ > ΠΙΘΑΝΕΣ ΑΠΩΛΙΕΣ ΕΠΙΣΦΑΛΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ

Με βάση το ποσοστό προβλέψεων η τράπεζα πρόβλεψε 5.000.000 απώλειες από επισφαλείς πελάτες . Με αυτό το ποσό θα γίνει η ακόλουθη εγγραφή

----- 14 -----		
68	προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	
68.03	προβλ. για επισφ. Απαιτήσεις	5.000.000
68.03.00	-- -- από χορηγήσεις σε πελάτες	
44	προβλέψεις	
44.03	προβλ. για επισφ. Απαιτήσεις	5.000.000
44.03.00	-- -- από χορηγήσεις σε πελάτες	

Αν στο τέλος της χρήσης το ποσό των επισφαλών απαιτήσεων είναι 4.000.000 που είναι μικρότερο από αυτό που υπολογίσαμε τότε θα γίνει η πιο κάτω εγγραφή

----- 14 -----		
44	προβλέψεις	
44.03	προβλ. για επισφ. Απαιτήσεις	
44.03.00	-- -- από χορηγήσεις σε πελάτες	4.000.000
27	επισφαλείς χορηγήσεις	
27.10	-- σε βιομ/κες επιχ/σεις	4.000.000
27.10.00	Δ	

Το υπόλοιπο του λογαριασμού που είναι 1.000.000 μεταφέρεται στους λογαριασμούς του παθητικού αλλά δεν είναι υποχρεωτικό να κλείσει . Μπορεί να μεταφερθεί έτσι στην επόμενη χρήση.

2ος

ΝΟΜΙΜΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ < ΠΙΘΑΝΕΣ ΑΠΩΛΕΙΕΣ ΕΠΙΣΦΑΛΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ

Στην περίπτωση που το ποσό των επισφαλών απαιτήσεων είναι στο τέλος της χρήσης 6.000.000 θα κάνουμε τις παρακάτω εγγραφές
Στην αρχή του χρόνου κάνοντας πρόβλεψη για ποσό 5.000.000

----- 14 -----	
68	προβλέψεις εκμεταλλεύσεως
68.03	προβλ. για επισφ. Απαιτήσεις 5.000.000
68.03.00	-\\- -\\- από χορηγήσεις σε πελάτες
44	προβλέψεις
44.03	προβλ. για επισφ. Απαιτήσεις 5.000.000
44.03.00	-\\- -\\- από χορηγήσεις σε πελάτες
44.03.00.00	προβλ. για επισφ. χορηγήσεις με βάση το νόμιμο ποσοστό

Στο τέλος του χρόνου έχει επιπλέον 1.000.000 σε επισφαλείς απαιτήσεις οι οποίες θα οριστικοποιηθούν τα επόμενα χρόνια. Γι' αυτό το λόγο θα πρέπει η τράπεζα να έχει αναπτύξει κατάλληλα τον 44.03 έτσι ώστε να παρακολουθεί την κάθε επισφαλή απαίτηση σε ξεχωριστό τεταρτοβάθμιο λογαριασμό που θα αναλύεται για κάθε χρήση ξεχωριστά.

Εδώ επειδή έχει γίνει πρόβλεψη θα πρέπει να δημιουργήσουμε ένα καινούργιο λογαριασμό τον 44.03.00.01 για να πιστώσουμε το υπόλοιπο. Η διαφορά είναι ότι τα 5.000.000 αντλήθηκαν από τον 68 γιατί είναι νόμιμα ενώ το 1.000.000 θα αντληθεί από τον 83 διότι είναι πέρα του νόμου και αφορούν περισσότερες χρήσεις.

----- 14 -----		
83	προβ. για εκτακτ. κινδύνους	
83.20	κρατήσεις για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους	1.000.000
83.20.04	- - - - τραπεζικούς κινδύνους επί απαιτήσεων κατά πελατών	
44	προβλέψεις	
44.03	προβλ. για επισφ. Απαιτήσεις	1.000.000
44.03.00	- - - - από χορηγήσεις σε πελάτες	
44.03.00.01	προβλ. για επισφ. χορηγήσεις πέραν του νόμιμου ποσοστού	

Με βάση το άρθρο 3 του ν. 1947/1991 η Τράπεζα μπορεί να κάνει πρόβλεψη μεγαλύτερη του νόμου, *αρκεί* να επαληθευτούν και να καταχωρηθούν οι οριστικές διαγραφές των απαιτήσεων μέσα στις επόμενες 3 χρήσεις από τη χρήση σχηματισμού τους.

Κωδ. 28 «Επισφαλείς χορηγήσεις σε συνδεδεμένες και συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις»

Η λειτουργία του λογαριασμού είναι ακριβώς η ίδια με αυτή του λογ/σμού 27 μόνο που σε αυτόν μεταφέρεται ο 21 ή 25

Κωδ. 29 «Περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς»

Στο λογαριασμό αυτό η Τράπεζα παρακολουθεί τα περιουσιακά στοιχεία εκείνα που αποκτήθηκαν από πλειστηριασμούς.

Πρόκειται για πάγια στοιχεία τα οποία, όμως δεν προορίζονται για πάγια εκμετάλλευση (ομάδα 1), αλλά για υποχρεωτική ρευστοποίηση σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Όταν καταβάλλεται το αντίτιμο απόκτησης τους γίνεται η εγγραφή:

----- 14 -----		
29	περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμό	
29.97	προκαταβολές για την αποκτ. περιουσιακών στοιχείων από πλειστηριασμό	20.000.000
29.97.01	για την απόκτηση κτιρίων από πλειστηριασμό	
	38.00 ταμείο	20.000.000

και με την απόκτηση της κυριότητας καταχωρείται νέα εγγραφή :

----- 14 -----		
29	περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμό	
29.01	κτίρια από πλειστηριασμό	
29	περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμό	
29.97	προκαταβολές για την αποκτ. περιουσιακών στοιχείων από πλειστηριασμό	20.000.000
29.97.01	για την απόκτηση κτιρίων από πλειστηριασμό	

Τα περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς συνήθως δεν εκμεταλλεύονται από την τράπεζα στο διάστημα που μεσολαβεί μέχρι την εκποίησή τους, αλλά τελούν σε αδράνεια. Ωστόσο, υπόκεινται σε χρονική φθορά και πολλά από αυτά (μηχανήματα) σε οικονομική απαξίωση και συνεπώς, σύμφωνα με τις λογιστικές αρχές, πρέπει να αποσβένονται.

Η ισχύουσα φορολογική νομοθεσία δεν αναγνωρίζει αποσβέσεις αδρανούντων στοιχείων. Για τα στοιχεία αυτά πρέπει να διενεργούνται προβλέψεις, οι οποίες όμως δεν αναγνωρίζονται από φορολογικής άποψης και δεν εκπιπτουν από το εισόδημα.

14

66	αποσβέσεις	
66.29	-//- περ/κών στοιχ. Από πλειστηριασμούς	1.000.000
66.29.01	αποσβέσεις κτιρίων	
29	περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμό	
29.99	αποσβεσμένα περ/κά στοιχεία από πλειστηριασμό	1.000.000
29.97.01	για την απόκτηση κτιρίων από πλειστηριασμό	

14

83	προβ. για εκτακτ. κινδύνους	
83.29	προβλ. απαξ/σεων και υποτ/σεων περιουσιακών στοιχείων από πλειστ.	1.000.000
83.29.01	προβλ. απαξ/σεων και υποτ/σεων κτιρίων από πλειστηριασμούς.	
44	προβλέψεις	
44.29	προβλ. απαξ/σεων και υποτ/σεων περιουσιακών στοιχείων από πλειστ.	1.000.000
44.29.01	προβλ. απαξ/σεων και υποτ/σεων κτιρίων από πλειστηριασμούς.	

Κωδ 30 « Απαιτήσεις από τραπεζικές εργασίες εκτός χορηγήσεων »

Ο όρος "απαιτήσεις" με την ευρεία έννοια περιλαμβάνει όλες τις αξιώσεις που έχει η τράπεζα κατά φυσικών ή νομικών προσώπων για παροχή αγαθών ή υπηρεσιών, κυρίως σε χρήματα.

Οι απαιτήσεις της τράπεζας προέρχονται κυρίως από χορηγούμενα δάνεια και διάφορες άλλες υπηρεσίες προς τους πελάτες της.

Ο λογαριασμός κωδικοποιείται στους δευτεροβάθμιους ανάλογα με το είδος της απαίτησης

Η τράπεζα υπολογίζει τις προμήθειες για τις ισχύουσες εγγυητικές επιστολές που έχει εκδώσει :

		14		
30	απ/σεις από τραπ. εργασίες εκτός χορηγήσεων			
30.00	απ/σεις από πρ/θεια εγγυητικών επιστολών	2.000.000		
	74 έσοδα από προμήθειες			
	74.00 εγγυητικών επιστολών		2.000.000	

Κωδ. 31 «Έντοκα γραμμάτια δημοσίου »

Πρόκειται για τίτλους που εκδίδει το Δημόσιο για να καλύψει επείγουσες χρηματικές ανάγκες, που ικανοποιούνται ουσιαστικά με προεξόφληση των εσόδων του Δημοσίου. Η τράπεζα είναι υποχρεωμένη να επενδύει ένα μέρος των διαθεσίμων της σε Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου (ΕΓΕΔ).

Κατά την αγορά των εντόκων γραμματίων καταβάλλεται η παρούσα αξία αυτών, δηλαδή η ονομαστική τους αξία μειωμένη με το τόκο που αναλογεί μέχρι τη λήξη τους, που υπολογίζεται με βάση το ισχύον επιτόκιο κατά τους κανόνες της εσωτερικής υφαιρέσεως. Το έντοκο γραμμάτιο εξοφλείται κατά τη λήξη του ή προεξοφλείται πριν απ' αυτή στην Τράπεζα Ελλάδος ή στις εξουσιοδοτημένες εμπορικές τράπεζες.

Έχουμε έκδοση ΕΓΕΔ εξάμηνης διάρκειας με Ονομαστική Αξία
1.000.000 με επιτόκιο 19 %

$$1.000.0 = 913.242 + 86.758$$

Η εγγραφή θα είναι:

----- 14 -----

31	έντοκα γραμμάτια δημοσίου	
31.00	υποχρεωτικές επενδύσεις σε έντοκα γραμμάτια δημοσίου	10.000.000
38.00	ταμείο	9.132.420
31	έντοκα γραμμάτια δημοσίου	
31.99	μη δεδουλευμένοι τόκοι εντόκων γραμματίων	867.580

Κωδ. 37 « Ειδικές καταθέσεις στην Κεντρική Τράπεζα »

Οι εμπορικές τράπεζες υποχρεούνται να καταθέτουν στην Τράπεζα της Ελλάδος (Έντοκα γραμμάτια και ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου, ομολογίες Δημοσίων επιχειρήσεων) ένα μέρος από τα διαθέσιμά τους, για να αντιμετωπίσουν αφενός το πρόβλημα της ρευστότητας τους και για να εξασκείται από το Κράτος αφετέρου έλεγχος της πιστωτικής τους λειτουργίας

Το ύψος αυτών των δεσμεύσεων προσδιορίζεται ποσοστιαία ανάλογα με το ύψος ορισμένων κατηγοριών καταθέσεων και χορηγήσεων των Τραπεζών. Αντίθετα, η αποδέσμευσή τους μπορεί να εξαρτηθεί από την μεγάλη ή όχι διάρκεια των χορηγήσεων και το ύψος των επιτοκίων τους ή και από την ιδιότητα του πιστούχου - πελάτη

----- 14 -----

37	ειδικές καταθέσεις στην Κεντρική Τράπεζα	
37.00	έντοκη υποχρεωτική καταθ. Επί των καταθέσεων	5.000.000
38.00	ταμείο	
38.06.00	κεντρική τράπεζα	5.000.000

Πάνω σε αυτή την εγγραφή υπολογίζονται και τόκοι

-----		14	-----	
37	ειδικές καταθέσεις στην Κεντρική Τράπεζα			
37.00	έντοκη υποχρεωτική καταθ. Επί των καταθέσεων	1.000.000		
71	άλλα έσοδα από τόκους			
71.37	τόκοι ειδικών καταθέσεων στην Κεντρική Τράπεζα	1.000.000		
-----			-----	

Κωδ 39 «Λοιποί χρεώστες διάφοροι »

Πρόκειται για ένα λογαριασμό του ΚΛΣΤ που η λειτουργία του είναι ίδια με το λογαριασμό 33 «Χρεώστες διάφοροι » Η διαφορά τους είναι μόνο σε κάποιους δευτεροβάθμιους και όσον αφορά την ονομασία.

Κωδ. 50 « Καταθέσεις όψεως »

Καταθέσεις όψεως είναι αυτές που είναι αποδοτέες σε πρώτη ζήτηση του δικαιούχου ή ύστερα από προειδοποίηση μίας εργάσιμης ημέρας.

Το ΚΛΣΤ ορίζει σχετικώς ότι "στους υπολογαριασμούς του 50 παρακολουθούνται οι κάθε μορφής καταθέσεις όψεως των πελατών της τράπεζας. Οι υπολογαριασμοί του πιστώνονται με τα χρηματικά ποσά που καταθέτονται σ' αυτούς (μετρητά, προϊόν αξιών προς είσπραξη, κλπ.) ή μεταφέρονται σε πίστωση αυτών καθώς και με τους τυχόν τόκους, εφόσον λογίζονται τόκοι στις καταθέσεις της μορφής αυτής.

Οι υπολογαριασμοί αυτοί χρεώνονται με τα αναλαμβανόμενα, συνήθως με επιταγές, από τους καταθέτες ποσά, καθώς και με τα ποσά που μεταφέρονται σε πίστωση άλλων λογαριασμών, ύστερα από σχετική εντολή των δικαιούχων καταθετών".

Η ανάπτυξη του λογαριασμού είναι :

- 50.00 « καταθέσεις όψεως ιδιωτών »
- 50.01 « καταθέσεις όψεως εταιρειών »
- 50.02 « καταθέσεις όψεως Δημόσιων Οργανισμών »
- 50.03 « καταθέσεις όψεως Δημόσιων Επιχειρήσεων »
- 50.04 « καταθέσεις όψεως Πιστωτικών Ιδρυμάτων »

Έγινε κατάθεση από την εταιρία « Κ » στο λογαριασμό όψεως 10.000.000

		----- 14 -----	
38.00	ταμείο		10.000.000
	50	καταθέσεις όψεως	
	50.01	-//- -//- εταιριών	10.000.000
	50.01.00	K	

Κωδ. 51 «Καταθέσεις Ταμιευτηρίου»

Οι καταθέσεις ταμιευτηρίου αποτελούν το μεγαλύτερο τμήμα των καταθέσεων και δημιουργούνται από την πλειοψηφία των καταθετών. Για τις τράπεζες αποτελούν την κύρια προέλευση κεφαλαίων για τις χρηματοδότηση των χορηγήσεων και των επενδύσεων γενικότερα. Οι καταθέσεις ταμιευτηρίου, όπως και οι καταθέσεις όψεως, είναι αποδοτέες σε πρώτη ζήτηση, αλλά δημιουργούνται για φυσικά πρόσωπα και όχι για κερδοσκοπικές επιχειρήσεις, ενώ οι αναλήψεις γίνονται μόνο από το δικαιούχο ή το νόμιμο εκπρόσωπό του.

Το ΚΛΣΤ ορίζει σχετικά ότι " στους υπολ/σμούς του 51 παρακολουθούνται οι κάθε μορφής καταθέσεις ταμιευτηρίου των πελατών της τράπεζας. Οι υπολ/σμοί του 51 πιστώνονται με τα χρηματικά ποσά που καταθέτονται σ' αυτούς (μετρητά, προϊόν επιταγής, προϊόν αξιών, κλπ.) ή μεταφέρονται σε πίστωση αυτών, καθώς και με τους τόκους που λογίζονται υπέρ αυτών και χρεώνονται με τα χρηματικά ποσά που αναλαμβάνουν οι καταθέτες ή με τα ποσά που μεταφέρονται σε πίστωση

άλλων λογαριασμών, ύστερα από σχετική εντολή των δικαιούχων κατάθετών''.

Σήμερα έγινε κατάθεση από τον Λ 5.000.000 δρχ.

		----- 14 -----	
38.00	ταμείο	5.000.000	
51	κατ/σεις ταμ/ρίου	5.000.000	
51.00	απλές		
51.00.00	Λ		

Στο τέλος κάθε εξαμήνου 15 ή 30 /6 και 15 ή 30 /12 υπολογίζονται τόκοι

		----- 15 -----	
65	τόκοι και προμήθειες		
65.01	τόκοι κατ/σεων ταμ/ρίου	500.000	
65.01.00	τόκοι ταμιευτηρίου		
51	κατ/σεις ταμ/ρίου	500.000	
51.00	απλές		
51.00.00	Λ		

Κωδ. 52 « Καταθέσεις προθεσμίας - τραπεζικά ομόλογα »

Κατά το ΚΛΣΤ ''καταθέσεις προθεσμίας είναι οι αποδοτέες στους δικαιούχους μετά πάροδο ορισμένου χρονικού διαστήματος από τη χρονολογία της καταθέσεως''. Το χρονικό αυτό διάστημα καθορίζεται κατά το άνοιγμα του λογαριασμού της καταθέσεως και εξαρτάται από την κατηγορία της καταθέσεως που ανοίγεται, καθώς και από την ιδιότητα του δικαιούχου. Σαν αντιστάθμισμα, για την δέσμευση αυτή του καταθέτη, παρέχεται υψηλότερο επιτόκιο σε σχέση με τα επιτόκια των άλλων

μορφών καταθέσεων, το οποίο κλιμακώνεται ανάλογα με το ποσό και τη διάρκεια της κατάθεσης.

Οι προθεσμιακές καταθέσεις, ανάλογα με τη διάρκειά τους, διακρίνονται σε : α) βραχυπρόθεσμες, όταν έχουν διάρκεια μέχρι έξι (6) μήνες, β) μεσοπρόθεσμες, όταν έχουν διάρκεια από έξι (6) μήνες μέχρι δύο (2) χρόνια, γ) μακροπρόθεσμες, όταν έχουν διάρκεια πάνω από δύο χρόνια.

Τα ομόλογα που παρακολουθούνται στο λογαριασμό αυτό έχουν διάρκεια μέχρι ένα χρόνο.

Έστω ότι έχουμε κατάθεση 10.000.000 με διάρκεια 1 χρόνο και επιτόκιο 20 % από την επιχείρηση Μ

----- 14 -----	
38.00 ταμείο	10.000.000
52 κατ. προθεσμίας - τραπ. ομόλογα	
52.01 εταιριών	10.000.000
52.01.00 Μ	

Στη λήξη της κατάθεσης θα υπολογίσουμε και τους τόκους

$$10.000.000 \times 20 \% = 2.000.000$$

----- 14 -----	
65 τόκοι και προμήθειες	
65.02 τόκοι κατ/σεων προθεσμίας και πραπεζικόν ομολογιών	2.000.000
65.02.01 τόκοι κατ/σεων πρ/σμίας εταιριών	
52 κατ. προθεσμίας - τραπ. ομόλογα	
52.01 εταιριών	2.000.000
52.01.00 Μ	

Κωδ. 57 « Επιταγές και εντολές πληρωτές »

Αντικείμενο των τραπεζικών εργασιών "κίνηση κεφαλαίων" είναι η μεταφορά χρημάτων από τόπο σε τόπο ή η μεταβίβαση χρημάτων από πρόσωπο σε πρόσωπο. Η μεταφορά αυτή γίνεται με τις τραπεζικές επιταγές. Σε αυτό το λογαριασμό παρακολουθούνται οι επιταγές που έχει εκδώσει κατάστημα της τράπεζας και είναι πληρωτές σε άλλα κατάστημα της ή σε άλλες τράπεζες, καθώς και επιταγές που έχουν εκδοθεί από άλλη τράπεζα και έχει αποδέκτη πελάτη της τράπεζας.

Ο πελάτης Ζ θέλει να στείλει 20.000.000 σε κατάστημα άλλη πόλης. Η Τράπεζα θα υπολογίσει προμήθεια και τόκους για την εργασία αυτή.

----- 14 -----		
38.00	ταμείο	20.052.000
57	επιταγές και εντολές πληρωτές	
57.00	επιταγές πληρωτές	20.000.000
74	έσοδα από προμήθειες	
74.03	κινήσεως κεφαλαίων	50.000
74.03.00	κινήσεως κεφαλαίων	
54	υποχρ. από φόρους-τέλη	
54.01	ΕΦΤΕ επί εσόδων(50.000 X 4%)	2.000

Κωδ 59 «Λοιπές υποχρεώσεις»

Πρόκειται για ένα λογαριασμό του ΚΛΣΤ που η λειτουργία του είναι ίδια με το λογαριασμό 53 «Πιστωτές διάφοροι» Η διαφορά τους είναι μόνο σε κάποιους δευτεροβάθμιους και όσον αφορά την ονομασία.

ΟΜΑΔΑ 7^η : ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤ' ΕΙΔΟΣ

Οι ιδιομορφίες που παρουσιάζονται στις τραπεζικές εργασίες επέβαλαν μια νέα κατάταξη των οργανικών εσόδων στο ΚΛΣΤ, ώστε να ανταποκρίνονται στα νέα και σύνθετα δεδομένα.

Έτσι, αντικαταστάθηκαν οι λογαριασμοί 73,76 του ΕΓΛΣ με τους λογαριασμούς 70-74 του ΚΛΣΤ, δεν χρησιμοποιείται και σε αυτή την ομάδα ο τελευταίος λογαριασμός και στη θέση του (79) παρακολουθούνται τα κέρδη από συναλλαγματικές διαφορές ή πράξεις. Η λειτουργία των λογαριασμών της ομάδας είναι ίδια με τη λειτουργία των λογαριασμών της στο ΕΓΛΣ.

ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ

Η διαδικασία για την διεξαγωγή αποτελέσματος της 31/12 γίνεται με τους λογαριασμούς της ομάδας 8 « Λογαριασμοί αποτελεσμάτων ».

Με το τέλος της χρήσης δημιουργούμε τον 80 «Γενική Εκμετάλλευση » και μεταφέρουμε τα υπόλοιπα της 6^{ης} & 7^{ης} ομάδας

----- 31 -----	
80.00	λογαριασμός γενικής εκμ/σης 565.000.000
60	αμοιβές & έξοδα προσωπικού 100.000.000
61	αμοιβές & έξοδα τρίτων 50.000.000
62	παροχές τρίτων 40.000.000
63	φόροι - τέλη 35.000.000
64	διάφορα έξοδα 80.000.000
65	τόκοι & προμήθειες 150.000.000
66	αποσβέσεις παγίων 30.000.000
68	προβλέψεις εκμεταλλεύσεως & διαφορές αποτιμήσεως 60.000.000
69	διαφορές (χρεωστικές) από πράξεις σε συνάλλαγμα 20.000.000

----- 31 -----

70	έσοδα από τόκους χορηγήσεων	500.000.000
71	άλλα έσοδα από τόκους	300.000.000
72	έσοδα συμμετοχών	100.000.000
73	έσοδα χρεογράφων	120.000.000
74	έσοδα από προμήθειες	150.000.000
75	έσοδα παρεπόμενων ασχολιών	50.000.000
79	διαφορές (πιστώσεις) από πράξεις σε συνάλλαγμα	80.000.000
80.00	λογαριασμός γενικής εκμ/σης	1.300.000.000

80.00 λογαριασμός γενικής εκμ/σης

565.000.000

1.300.000.000

Όταν δε χρησιμοποιούνται οι λογαριασμοί της ομάδας 9 για το λογιστικό προσδιορισμό του λειτουργικού κόστους και των κλαδικών μικτών αποτελεσμάτων, το υπόλοιπο του λογαριασμού 80.00 μεταφέρεται στον 80.98 «Καθαρά αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως»

----- 31 -----

80.00	λογαριασμός γενικής εκμ/σης	735.000.00
80.98	Καθαρά αποτ/τα εκμ/σεως	735.000.000

Καταρτίζεται φύλλο μερισμού των οργανικών εξόδων κατ' είδος, με το οποίο προσδιορίζονται οι λογαριασμοί 80.90-80.96, καθώς και τα ποσά με τα οποία αυτοί θα χρεωθούν.

Με την ίδια λογική καταρτίζεται φύλλο μερισμού των οργανικών εσόδων κατ' είδος, για την κατανομή τους στους λογαριασμούς των μικτών αναλυτικών αποτελεσμάτων 80.90-80.95 οι οποίοι θα πιστωθούν.

Η χρέωση και η πίστωση των πιο πάνω λογαριασμών θα γίνει με αντίστοιχη χρέωση και πίστωση του λογαριασμού 80.98 καθαρά αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως.

Μεταφέρουμε το υπόλοιπο του λογαριασμού 80.98 Καθαρά

Αποτελέσματα

εκμεταλλεύσεως στο λογαριασμό 86 Αποτελέσματα Χρήσης ο οποίος κλίνει. Στον 86 χρεώνουμε και πιστώνουμε αντίστροφα από ότι είχαμε κάνει στον 80.98 τους λογαριασμούς 80.90-80.96 για να μηδενιστούν τα υπόλοιπά τους. Και στη συνέχεια μεταφέρουμε τα αποτελέσματα στον 86.99 Αποτελέσματα χρήσεως προ φόρου εισοδήματος το οποίο είναι και το αποτέλεσμα της χρήσης.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΟΥΣ 1996

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	1996		1995	
1. Ταμεία & διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα		214.882.941.805		167.698.963.063
2. Κρατικά και άλλα αξιόγραφα δεκτά για επαναχρηματοδότηση από την Κεντρική Τράπεζα		11.739.703.146		32.381.208.359
α. Κρατικά & εξομοιούμενα προς αυτά αξιόγραφα	11.739.703.146		21.191.058.359	
β. Λοπά αξιόγραφα δεκτά για επαναχρηματοδότηση	-		11.190.150.000	
3. Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων		264.890.567.543		210.434.352.290
α. Όψεως	20.266.750.648		15.640.648.491	
β. Λοιπές απαιτήσεις	244.623.816.895		194.793.703.799	
4. Απαιτήσεις κατά πελατών	456.952.584.125	453.071.047.038	409.357.652.750	392.480.980.101
Μείον: Προβλέψεις	3.881.537.087		16.876.672.649	
5. Ομολογίες και άλλα τίτλοι σταθερής αποδόσεως		655.714.088.984		617.130.188.481
α. Εκδόσεις Δημοσίου	651.122.515.237		611.856.112.489	
β. Άλλων εκδοτών	4.591.573.747		5.274.075.992	
6. Μετοχές και άλλα τίτλοι μεταβλητής αποδόσεως		7.311.048.308		7.661.917.040
7. Συμμετοχές σε μη συνδεδεμένες επιχειρήσεις		20.000.000		291.022.500
8. Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις		28.393.660.017		26.092.951.951
9. Άλλα πάγια στοιχεία		16.461.312.187		21.059.019.310
α. Έξοδα ιδρύσεως και πρώτης εγκαταστάσεως	6.502.788.135		6.061.267.454	
γ. Λοιπά άλλα πάγια στοιχεία	23.875.915.973		23.497.630.688	
Μείον: Αποσβέσεις άλλων παγίων στοιχείων	13.917.391.921		8.499.878.832	
10. Ενσώματα πάγια στοιχεία		15.425.816.249		13.728.301.395
α. Γήπεδα - Οικόπεδα	7.347.154.676		6.791.998.275	
β. Κτίρια - εγκαταστάσεις κτιρίων	10.116.099.168		8.577.429.341	
Μείον: Αποσβ. κτίρια & εγκαταστάσεις κτιρίων	5.576.901.111		4.684.651.861	
γ. Έπιπλα ηλεκτρονικός & λοιπός εξοπλισμός	9.440.255.621		8.338.057.538	
Μείον: Αποσβ. επίπλων ηλεκτρ. & λοιπού εξοπλισμού	5.996.690.800		5.406.071.451	
δ. Λοιπά ενσώματα πάγια στοιχεία	240.743.390		239.788.041	
Μείον: Αποσβέσεις λοιπών ενσώματων παγίων	152.076.975		131.480.768	
ε. Ακινήτοποιήσεις υπό κατασκευή & προκαταβολές	7.232.280		3.232.280	
13. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού		116.418.162.004		73.984.117.455
14. Προληρωμένα έξοδα και έσοδα εισπρακτέα		12.683.537.928		13.866.680.345
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		1.797.011.885.209		1.576.809.702.290

ΠΑΘΗΤΙΚΟ	1996		1995
1. Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα		141.712.812.992	77.952.693.434
α. Όψεως	63.203.662.687		34.619.944.361
β. Προθεσμίας και με προειδοποίηση	78.509.150.305		43.332.749.073
2. Υποχρεώσεις προς πελάτες		1.329.726.295.162	1.170.834.394.624
α. Καταθέσεις	1.312.635.804.223		1.158.747.841.561
β. Άλλες υποχρεώσεις	17.090.490.939		12.086.553.063
βα. Όψεως	17.052.259.867		12.028.424.935
ββ. Προθεσμίας και με προειδοποίηση	38.231.072		58.128.128
3. Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους		19.360.181	237.171.216
β. Λοιποί πιστωτικοί τίτλοι	19.360.181		237.171.216
4. Λοιπά στοιχεία παθητικού		216.221.400.881	207.760.191.339
5. Προεπιπραγμένα έσοδα και πληρωτέα έξοδα		21.707.602.935	31.688.606.538
6. Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη		879.926.193	879.926.193
β. Προβλέψεις για φόρους	59.926.193		59.926.193
γ. Λοιπές προβλέψεις	820.000.000		820.000.000
8. Μετοχικό κεφάλαιο		15.078.674.800	15.078.674.800
9. Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο		35.034.354.336	35.034.354.336
10. Αποθεματικά		31.060.874.754	32.568.098.357
11. Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας περιουσιακών στοιχείων		5.570.582.975	4.775.453.739
12. Αποτελέσματα εις νέον		-	137.714
- Υπόλοιπο κερδών χρήσεων εις νέον	-		137.714
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ		1.797.011.885.209	1.576.809.702.290
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΚΤΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ			
1. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις		151.053.629.064	125.782.776.037
β. Από εγγυήσεις και υπέγγυα υπέρ τρίτων στοιχείων Ενεργητικού	151.053.629.064		125.782.776.037
3. Λοιποί λογαριασμοί τάξεως		2.086.217.810.154	1.518.930.218.164
α. Δικαιούχοι αλλότριων περιουσιακών στοιχείων	1.030.320.383.551		738.263.770.576
β. Υποχρεώσεις από αμφοτεροβαρείς συμβάσεις	609.040.712.564		393.794.798.701
γ. Πιστωτικοί λογαριασμοί πληροφοριών	446.856.714.039		386.871.648.887
ΣΥΝΟΛΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΕΚΤΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		2.237.271.439.218	1.644.712.994.201

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

- Σύμφωνα με το Ν. 2065/92 έγινε στη χρήση 1996 αναπροσαρμογή της αξίας των ακινήτων από την οποία προήλθε αύξηση της αξίας κτήσεως κατά δρχ. 2.964 εκ. και των συσσωρευμένων αποσβέσεων κατά δρχ. 820 εκ. Η διαφορά αναπροσαρμογής που προέκυψε δρχ. 2.143 εκ. περιλαμβάνεται στο λογαριασμό "Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας περιουσιακών στοιχείων". Λόγω της αναπροσαρμογής αυτής επιβαρύνθηκαν τα αποτελέσματα χρήσεως 1996 με επιπλέον αποσβέσεις δρχ. 96 εκ.
- Στη χρήση 1996 έγινε εξυγίανση του χαρτοφυλακίου χρεογράφων με διαγραφή ποσού δρχ. 2.855 εκ. με ισόποση μείωση των σχηματισμένων αποθεματικών του Ν. 148/67 και 2065/92.
- Ορισμένα κονδύλια του Ισολογισμού της προηγούμενης χρήσεως αναμορφώθηκαν, για να γίνουν συγκρίσιμα με τα αντίστοιχα της κλειόμενης χρήσεως.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΟΥΣ 1996

98

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ "ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ" 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1996 (1/1/96 - 31/12/96)	1996	1995
1. Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	185.609.264.759	170.839.797.187
- Τόκοι τίτλων σταθερής αποδόσεως	101.075.867.606	95.006.164.052
- Λοιποί τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	84.533.397.153	75.833.633.135
Μείον		
2. Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	147.047.819.206	133.232.879.163
Πλέον		
3. Έσοδα από τίτλους	1.386.466.006	1.078.380.247
α. Έσοδα από μετοχές και άλλους τίτλους μεταβλητής αποδόσεως	154.479.014	151.672.231
γ. Έσοδα από συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	1.231.986.992	926.708.016
4. Έσοδα προμηθειών	18.796.669.641	17.693.423.423
Μείον		
5. Έξοδα προμηθειών	414.616.194	751.482.717
Πλέον		
6. Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων	3.831.793.517	5.237.159.573
7. Λοιπά έσοδα εκμεταλλεύσεως	1.560.836.321	1.468.963.214
ΜΕΡΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ	63.722.594.844	62.333.361.764
Μείον		
8. Γενικά έξοδα Διοικήσεως	50.632.472.832	42.106.405.605
α. Δαπάνες προσωπικού		
- Μισθοί και ημερομίσθια	24.827.409.866	19.485.916.652
- Επιβαρύνσεις κοινωνικής φύσεως για συντάξεις	7.147.685.235	6.033.504.350
- Λοιπές επιβαρύνσεις	5.459.511.525	4.387.821.850
β. Άλλα έξοδα διοικήσεως	13.197.866.206	12.199.162.753
Μείον		
9. Αποσβέσεις παγίων στοιχείων	7.478.314.820	7.120.033.778
10. Λοιπά έξοδα εκμεταλλεύσεως	1.244.725.536	1.106.897.829
ΟΛΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ	4.367.081.656	12.000.024.552
Μείον		
11+12 Διαφορές προσαρμογής αξίας απαιτήσεων και προβλέψεις για ενδεχόμενες υποχρεώσεις	2.863.162.409	2.914.000.000
Πλέον		
15. Έκτακτα έσοδα	463.192.770	256.533.213
Μείον		
16. Έκτακτα έξοδα	53.559.413	164.933.526
Πλέον		
17. Έκτακτα αποτελέσματα	250.821.607	4.477.593.291
18. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ (προ φόρου εισοδήματος)	2.164.374.211	13.655.217.530

ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΟΥΣ 1996

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	1996	1995
31ΗΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1996 (1/1/96 - 31/12/96)		
Καθαρά Αποτελέσματα χρήσεως	2.164.374.211	13.655.217.530
Πλέον: Υπόλοιπο κερδών προηγούμενων χρήσεων	137.714	5.191.328
Μείον: Διαφορές φορολογικού ελέγχου φόρου εισοδήματος προηγούμενων χρήσεων	1.558.588.885	187.698
	<u>605.923.040</u>	<u>13.660.221.160</u>
Μείον: Φόρος εισοδήματος	477.061.451	3.404.800.425
Μείον: Λοιποί μη ενσωματωμένοι στο λειτουργικό κόστος φόροι	128.861.589	
ΚΕΡΔΗ ΠΡΟΣ ΔΙΑΘΕΣΗ	0	10.255.420.735
Η διάθεση των κερδών γίνεται ως εξής:		
Τακτικό αποθεματικό	-	514.000.000
Μέρισμα χρήσεως	-	5.923.765.100
Ειδικά και έκτακτα αποθεματικά	-	434.859.022
Αφορολόγητα αποθεματικά	-	3.382.658.899
Υπόλοιπο κερδών εις νέον	-	137.714
ΣΥΝΟΛΟ		<u>10.255.420.735</u>

Αθήνα, 30 Απριλίου 1997

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου
και Διευθύνων Σύμβουλος

Ο Αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου
και Γενικός Διευθυντής

Ο Διευθυντής της
Διεύθυνσης Γενικού Λογιστηρίου

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΩΝ. ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ
Α.Δ.Τ. Π 066435

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΔΗΜ. ΦΡΑΓΓΕΤΗΣ
Α.Δ.Τ. Π 273738

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΚΑΛΙΔΗΣ
Α.Δ.Τ. Ρ 442677
Α.Μ. αδείας Ο.Ε.Ε. 9993 005141

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ

Προς τους κ.κ. Μετόχους της Α. Ε. ΙΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ελέγαμε τις ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις καθώς και το σχετικό Προσάρτημα της Ανώνυμης Εταιρίας ΙΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ της εταιρικής χρήσεως που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 1996. Ο έλεγχός μας, στα πλαίσια του οποίου λάβαμε και γνώση πλήρους λογιστικού απολογισμού των εργασιών των υποκαταστημάτων της Τράπεζας, έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 37 του Κ. Ν. 2190/1920 "περί Ανωνύμων Εταιριών" και τις ελεγκτικές διαδικασίες που κρίναμε κατάλληλες, βάσει των αρχών και κανόνων ελεγκτικής που ακολουθεί το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών. Τέθηκαν στη διάθεσή μας τα βιβλία και στοιχεία που τήρησε η Τράπεζα και μας δόθηκαν οι αναγκαίες για τον έλεγχο πληροφορίες και επεξηγήσεις που ζητήσαμε. Η Τράπεζα εφάρμοσε ορθώς το Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο των Τραπεζών. Δεν τροποποιήθηκε η μέθοδος απογραφής σε σχέση με την προηγούμενη χρήση. Επαληθεύσαμε τη συμφωνία του περιεχομένου της Εκθέσεως Διαχειρίσεως του Διοικητικού Συμβουλίου προς την Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων, με τις σχετικές Οικονομικές Καταστάσεις. Το Προσάρτημα περιλαμβάνει τις πληροφορίες που προβλέπονται από το άρθρο 129 του κωδ. Ν. 2190/1920.

Κατά τη γνώμη μας, οι ανωτέρω Οικονομικές Καταστάσεις οι οποίες προκύπτουν από τα βιβλία και στοιχεία της Τράπεζας απεικονίζουν μαζί με το Προσάρτημα, βάσει των σχετικών διατάξεων που ισχύουν και λογιστικών αρχών, οι οποίες έχουν γίνει γενικά παραδοκτικές και δεν διαφέρουν από εκείνες, που η Τράπεζα εφάρμοσε στην προηγούμενη χρήση, εκτός από την περίπτωση που αναφέρεται στην υπ' αριθμ. 2 σημείωση της Τράπεζας, την περιουσιακή διάρθρωση και την οικονομική θέση της Τράπεζας κατά την 31η Δεκεμβρίου 1996, καθώς και τα αποτελέσματα της χρήσεως που έληξε αυτή την ημερομηνία.

Αθήνα, 12 Μαΐου 1997

Ο ΟΡΚΩΤΟΣ ΛΟΓΙΣΤΗΣ - ΕΛΕΓΚΤΗΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ι. ΛΕΠΙΔΑΣ
Σ.Ο.Λ. Α.Ε. ΟΡΚΩΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο

**ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ
ΕΤΑΙΡΙΩΝ. ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟ-
ΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ 5 ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ
ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ 5 ΧΡΟΝΙΑ**

Η σύγκριση θα γίνει με βάση τα δεδομένα των ισολογισμών των τελευταίων χρόνων των πιο κάτω τραπεζών :

- 1- ΕΘΝΙΚΗ
- 2- ΕΜΠΟΡΙΚΗ
- 3- ΑΓΡΟΤΙΚΗ
- 4- ΠΙΣΤΕΩΣ
- 5- ΙΟΝΙΚΗ

Για την σύγκριση των τραπεζών θα χρησιμοποιήσουμε τους βασικότερους αριθμοδείκτες .

Ι. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

1. Περιθώριο Μικτού Κέρδους =

(Μικτά Κέρδη / Πωλήσεις) X 100

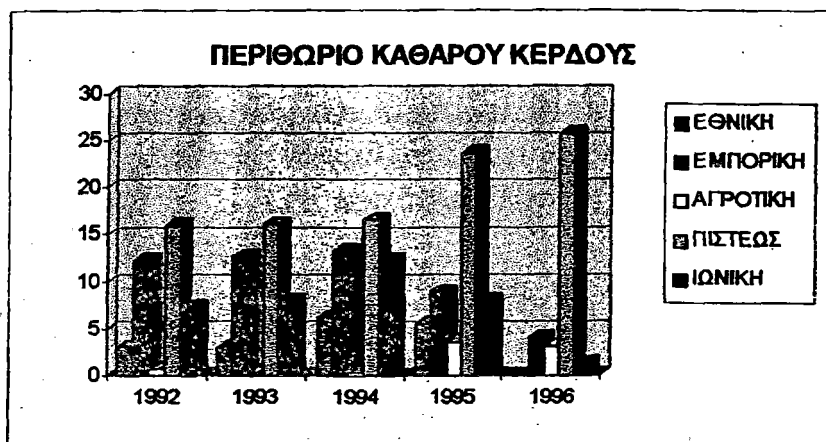
	1992	1993	1994	1995	1996
ΕΘΝΙΚΗ	19,97	20,87	17,52	22,23	30,27
ΕΜΠΟΡΙΚΗ	34,33	36,89	38,5	40,55	41,04
ΑΓΡΟΤΙΚΗ	26,72	16,14	17,17	21,18	23,58
ΠΙΣΤΕΩΣ	35,65	36,01	36,18	50,78	55,60
ΙΟΝΙΚΗ	34,31	40,72	35,26	36,48	34,33

2 . Περιθώριο καθαρού κέρδους =

(Καθαρά Κέρδη / Πωλήσεις) X 100

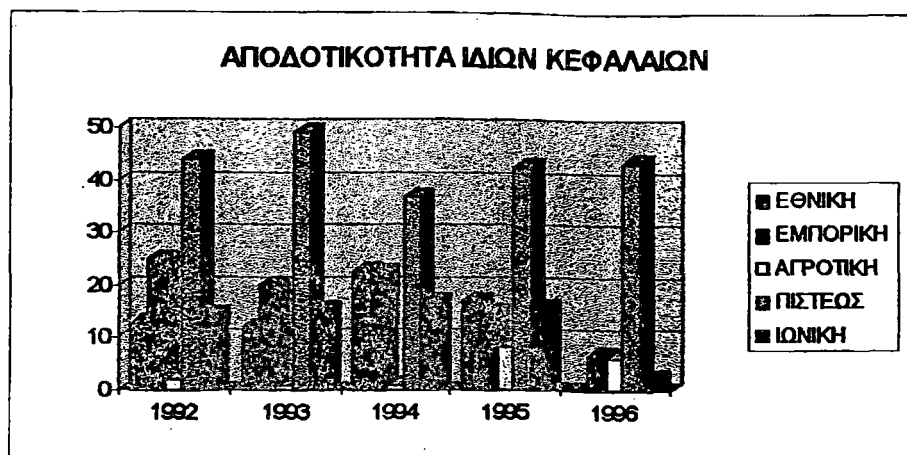
	1992	1993	1994	1995	1996
ΕΘΝΙΚΗ	3,02	2,87	6,23	5,49	0
ΕΜΠΟΡΙΚΗ	12,22	12,61	13,18	8,84	4,03
ΑΓΡΟΤΙΚΗ	0,65	0,40	0,35	3,61	3,10
ΠΙΣΤΕΩΣ	15,92	16,02	16,55	23,67	25,76
ΙΟΝΙΚΗ	7,14	7,93	12,20	7,99	1,16

3 . Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων =

(Καθαρά Κέρδη / Ίδια Κεφάλαια) X 100

	1992	1993	1994	1995	1996
ΕΘΝΙΚΗ	12,68	11,76	22,54	16,81	0
ΕΜΠΟΡΙΚΗ	24,84	20,01	22,19	14,74	6,51
ΑΓΡΟΤΙΚΗ	2,17	0,92	0,88	8,20	6,24
ΠΙΣΤΕΩΣ	43,82	49,10	36,93	42,48	43,43
ΙΟΝΙΚΗ	14,33	15,13	16,80	15,61	2,49

Στην ΑΤΕ το 92 έχουμε υπερδωδεκάμηνη χρήση, ενώ στην ΕΤΕ για το 96 δεν έχουμε κέρδη γιατί αποφασίστηκε η κάλυψη επισφαλών απαιτήσεων.

Από την σύγκριση των πιο πάνω πινάκων βλέπουμε ότι η ΠΙΣΤΕΩΣ έχει τους καλύτερους συντελεστές και με μεγάλη διαφορά ενώ είναι η τέταρτη σε μέγεθος. Η ΑΤΕ που είναι δεύτερη σε μέγεθος έχει τους μικρότερους αριθμοδείκτες .

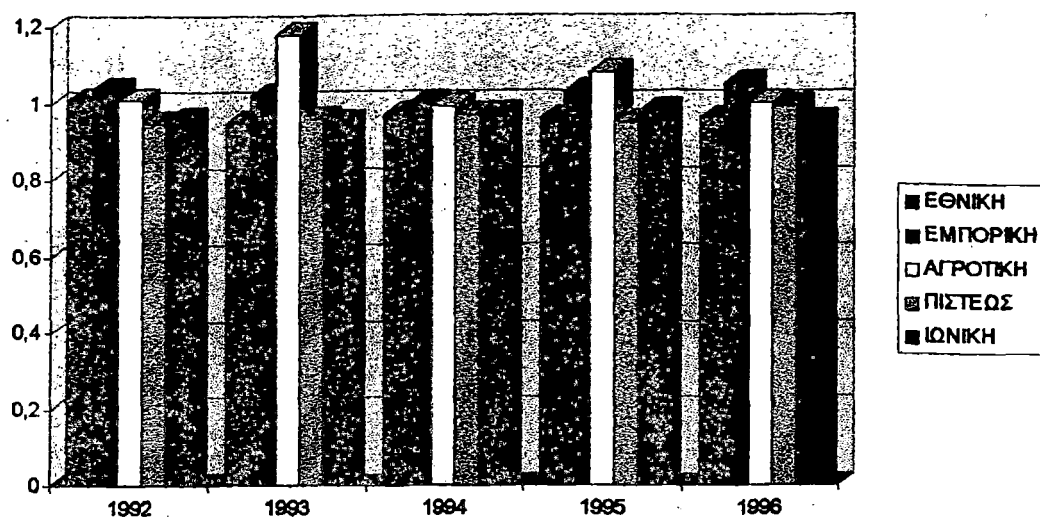
II . ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

1 . Κυκλοφοριακή Ρευστότητα =

Κυκλοφορούν Ενεργητικό / Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

	1992	1993	1994	1995	1996
ΕΘΝΙΚΗ	1,01	0,95	0,97	0,96	0,96
ΕΜΠΟΡΙΚΗ	1,04	1,02	1,00	1,03	1,05
ΑΓΡΟΤΙΚΗ	1,01	1,18	0,99	1,08	1,00
ΠΙΣΤΕΩΣ	0,95	0,96	0,97	0,95	0,99
ΙΩΝΙΚΗ	0,96	0,95	0,97	0,98	0,95

ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

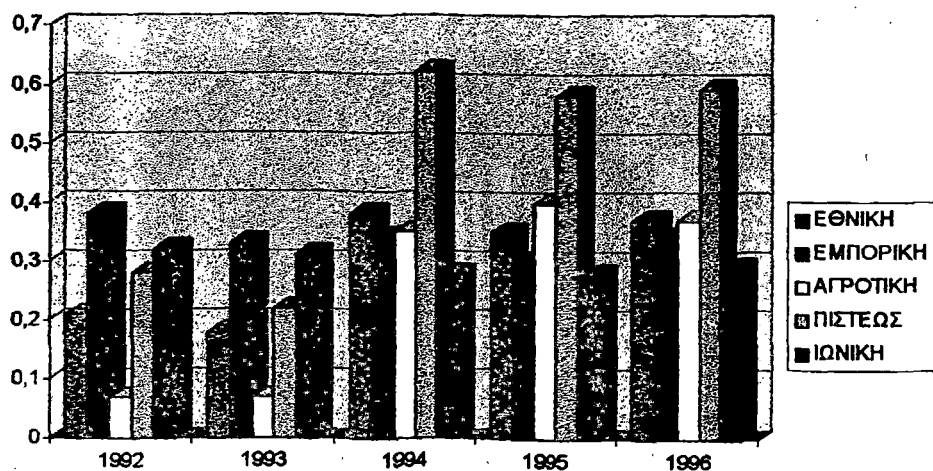

2. Άμεση Ρευστότητα =

Διαθέσιμα / Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

	1992	1993	1994	1995	1996
ΕΘΝΙΚΗ	0,21	0,18	0,38	0,35	0,37
ΕΜΠΟΡΙΚΗ	0,38	0,33	0,34	0,30	0,34
ΑΓΡΟΤΙΚΗ	0,07	0,07	0,35	0,40	0,37
ΠΙΣΤΕΩΣ	0,28	0,22	0,62	0,58	0,59
ΙΟΝΙΚΗ	0,32	0,31	0,28	0,28	0,29

ΑΜΕΣΗ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ

Από την σύγκριση των πιο πάνω πινάκων βλέπουμε ότι οι τράπεζες έχουν παραπλήσιους δείκτες στην κυκλοφοριακή ρευστότητα. Ενώ στην άμεση ρευστότητα η Πίστεως έχει τα τρία τελευταία χρόνια μία μεγάλη αύξηση.

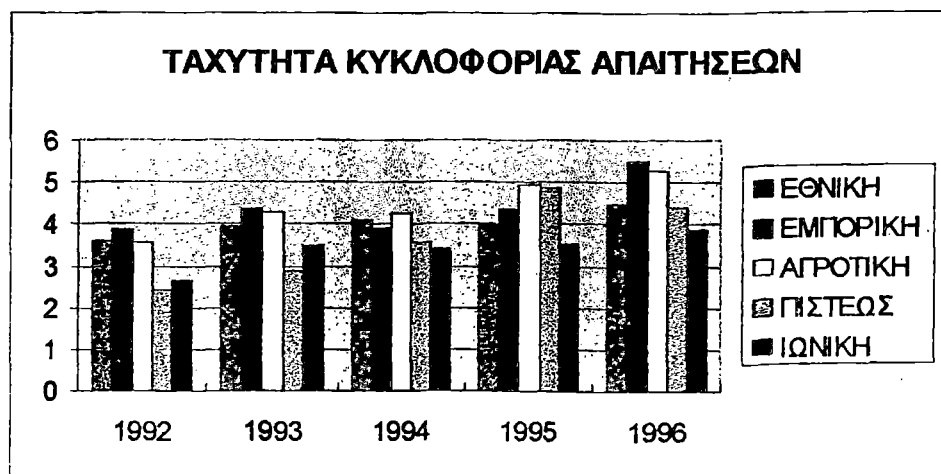
Εδώ θα έπρεπε να μελετήσουμε και τον δείκτη της Πραγματικής Ρευστότητας. Αυτό όμως δεν είναι δυνατόν γιατί δεν υπάρχουν αποθέματα. Έτσι ο δείκτης αυτός ταυτίζεται με το δείκτη της Κυκλοφοριακής Ρευστότητας.

III . ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

1) Ταχύτητα Κυκλοφορίας Απαιτήσεων =

Απαιτήσεις / Πωλήσεις

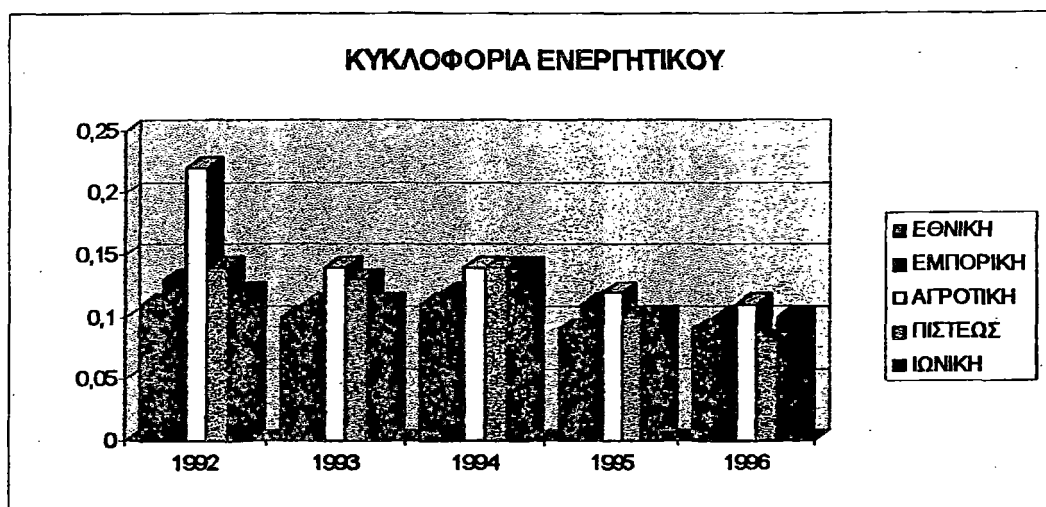
	1992	1993	1994	1995	1996
ΕΘΝΙΚΗ	3,59	3,95	4,10	3,98	4,48
ΕΜΠΟΡΙΚΗ	3,86	4,35	3,91	4,34	5,50
ΑΓΡΟΤΙΚΗ	3,55	4,28	4,26	4,94	5,27
ΠΙΣΤΕΩΣ	2,42	2,87	3,57	4,84	4,38
ΙΩΝΙΚΗ	2,64	3,47	3,39	3,52	3,86

2. Ταχύτητα Κυκλοφορίας Ενεργητικού =

Πωλήσεις / Σύνολο Ενεργητικού

	1992	1993	1994	1995	1996
ΕΘΝΙΚΗ	0,11	0,10	0,11	0,09	0,09
ΕΜΠΟΡΙΚΗ	0,13	0,11	0,12	0,11	0,10
ΑΓΡΟΤΙΚΗ	0,22	0,14	0,14	0,12	0,11
ΠΙΣΤΕΩΣ	0,14	0,13	0,14	0,10	0,08
ΙΟΝΙΚΗ	0,12	0,11	0,14	0,10	0,10

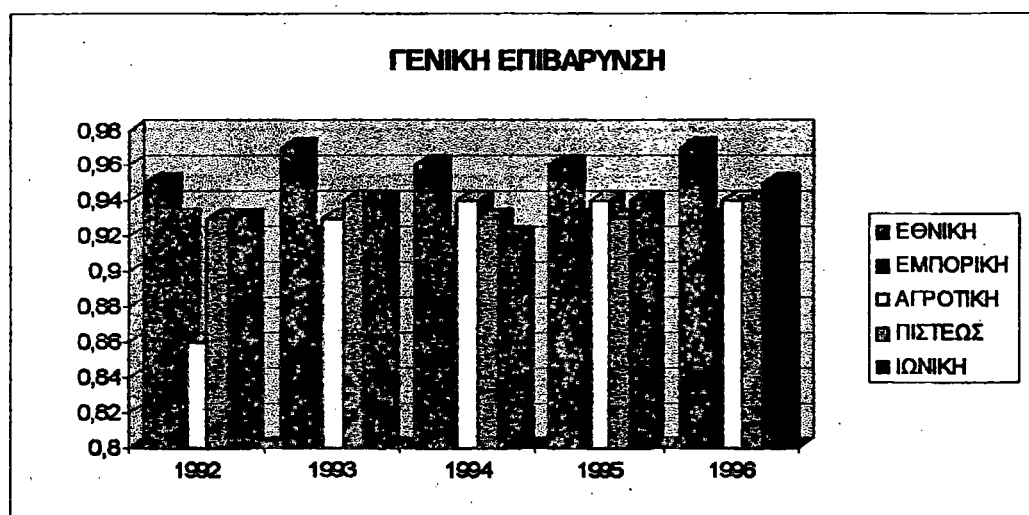
Οι τράπεζες σε αυτό τον τομέα έχουν σχεδόν τους ίδιους δείκτες παρόλο που η δυναμικότητα και τα μεγέθη τους δεν είναι ίδια. Η διαφορά που παρατηρείται στην ΑΤΕ το 92 είναι λόγω της υπερδωδεκάμηνης χρήσης.

IV. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

1. Γενικής Επιβάρυνσης = Υποχρεώσεις / Σύνολο Παθητικού

	1992	1993	1994	1995	1996
ΕΘΝΙΚΗ	0,95	0,97	0,96	0,96	0,97
ΕΜΠΟΡΙΚΗ	0,93	0,92	0,92	0,93	0,93
ΑΓΡΟΤΙΚΗ	0,86	0,93	0,94	0,94	0,94
ΠΙΣΤΕΩΣ	0,93	0,94	0,93	0,93	0,94
ΙΟΝΙΚΗ	0,93	0,94	0,92	0,94	0,95

Από την σύγκριση των πιο πάνω αριθμοδεικτών βλέπουμε ότι και οι 5 τράπεζες έχουν σχεδόν τα ίδια νούμερα. Οι τράπεζες σύμφωνα με τα μεγέθη των ισολογισμών τους έχουν την ακόλουθη σειρά :

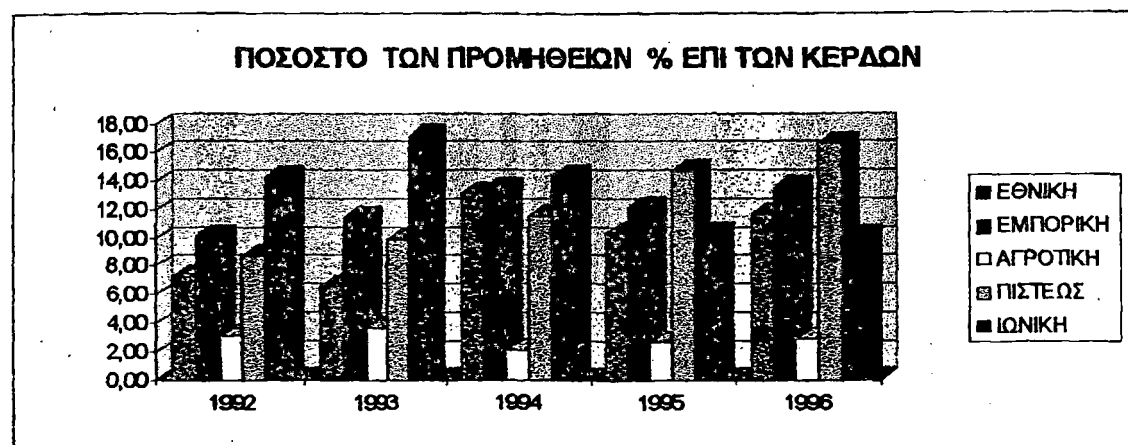
1. ΕΘΝΙΚΗ
2. ΑΓΡΟΤΙΚΗ
3. ΕΜΠΟΡΙΚΗ
4. ΠΙΣΤΕΩΣ
5. ΙΟΝΙΚΗ

Αν όμως εξετάσουμε λεπτομερέστερα τους πίνακες θα δούμε ότι η Πίστεως έχει την καλύτερη δομή και την καλύτερη απόδοση ακόμα και από την Εθνική που έχει τριπλάσιο μέγεθος. Αυτό οφείλεται στην πολιτική που ακολουθεί η κάθε τράπεζα. Η Εθνική, Αγροτική και Εμπορική είναι τράπεζες που ελέγχονται από το κράτος ενώ η Πίστεως και η Ιονική ελέγχονται από τον ιδιωτικό τομέα.

Ο συναγωνισμός στον κλάδο είναι μεγάλος. Το κράτος ελέγχει την διακύμανση των επιτοκίων χωρίς οι τράπεζες να μπορούν να ξεφύγουν από τα όρια αυτά. Έτσι το βάρος για την αύξηση των πωλήσεων επικεντρώνεται στην βελτίωση των υπηρεσιών που προσφέρουν.

Τέλος θα εξετάσουμε το ποσοστό των προμηθειών σαν ποσοστό επί των κερδών και αν αυτό επηρεάζει την τιμή της μετοχής.

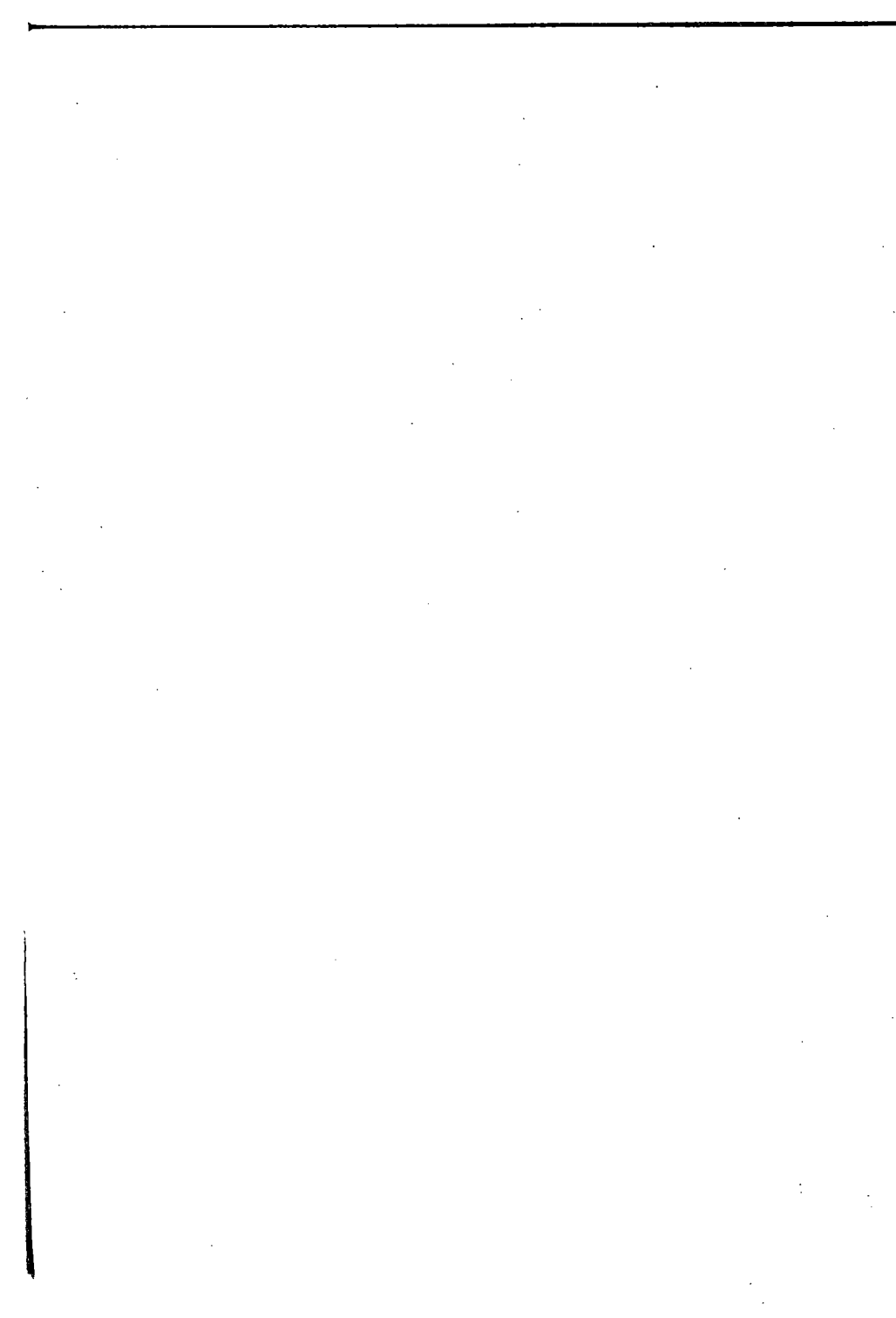
	1992	1993	1994	1995	1996
ΕΘΝΙΚΗ	7,30	6,60	13,10	10,30	11,60
ΕΜΠΟΡΙΚΗ	10,10	11,40	13,40	12,10	13,50
ΑΓΡΟΤΙΚΗ	3,10	3,70	2,10	2,60	2,90
ΠΙΣΤΕΩΣ	8,70	9,80	11,50	14,70	16,60
ΙΟΝΙΚΗ	14,20	17,10	14,30	10,30	10,10

Από τον πίνακα βλέπουμε ότι το ποσοστό κυμαίνεται από 2,1 - 17,1. Είναι ένα ποσοστό που δεν επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τα κέρδη των επιχειρήσεων . Το μεγαλύτερο ποσοστό το έχει η Ιονική το 1993 . Ενώ εντύπωση κάνει το χαμηλό ποσοστό της ΑΤΕ και τα 5 χρόνια. Και εδώ η Πίστewς έχει σταθερή ανοδική πορεία αλλά και αυτή σε μικρό ποσοστό σε σχέση με τα κέρδη.

Η προμήθειες σε μία τράπεζα δεν είναι η βασικότερη πηγή εσόδων. Η τιμή της μετοχής της δεν επηρεάζεται από αυτό το ποσοστό. Και ειδικά σήμερα η τιμή της μετοχής μίας τραπεζικής επιχείρησης που διαπραγματεύεται στο χρηματιστήριο δεν επηρεάζεται από το ποσό της προμήθειας.

Η τιμή της μετοχής σήμερα καθορίζεται από παράγοντες έξω από την επιχείρηση. Στον τραπεζικό χώρο η τιμή της μετοχής μεταβάλλεται ανάλογα με τις εξελίξεις και τις προοπτικές που αναμένεται να έχει μία εταιρία . Με τα νέα μέτρα του κράτους και με τις συγχωνεύσεις στο τραπεζικό χώρο η τιμές των μετοχών έχουν αυξηθεί πάνω από 200 %.

MEPOZ TPITO

-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

-ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ - ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ

Ο κλάδος των τραπεζών είναι από τους σημαντικότερους για την ομαλή εξέλιξη της οικονομίας. Οι τράπεζες μεσολαβούν ανάμεσα στους έχοντες το κεφάλαιο και σε αυτούς που το χρειάζονται. Έτσι, πετυχαίνετε η ομαλή ροή του χρήματος στην αγορά. Επίσης, μέσω των τραπεζών το κράτος ελέγχει την αγορά και την ποσότητα του χρήματος μέσα σ' αυτήν και παράλληλα εφαρμόζει τη πολιτική του.

Οι τραπεζικές επιχειρήσεις είναι από τις πλέον κερδοφόρες. Όμως, πρέπει να διαχωρίσουμε εκείνες τις τράπεζες που ανήκουν στο δημόσιο τομέα και εφαρμόζουν διαφορετική πολιτική από αυτές του ιδιωτικού τομέα. Οι πρώτες ενώ έχουν μεγάλο κύκλο εργασιών με αυξημένα κέρδη δίνουν παράλληλα μεγαλύτερες παροχές στους εργαζομένους τους. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την εξίσωση των κερδών τους με τις εταιρίες του ιδιωτικού τομέα που έχουν πολύ μικρότερο μέγεθος.

Εδώ θα πρέπει να τονίσουμε και την καθυστέρηση λήψης αποφάσεων στον δημόσιο τομέα, με αποτέλεσμα ο ιδιωτικός τομέας να προηγείται. Λόγω της αυξημένης γραφειοκρατίας που επικρατεί στις δημόσιες τράπεζες και η μη έγκαιρη εξυπηρέτηση του κοινού καθιστά τις ιδιωτικές τράπεζες ιδιαίτερα ελκυστικές. Ακόμη οι εταιρίες του ιδιωτικού τομέα έχουν καλύτερη διάρθρωση και από πλευράς οικονομικού συστήματος και από πλευράς έμπυχου δυναμικού. Έτσι πετυχαίνουν μεγαλύτερη ευελιξία στις απαιτήσεις της αγοράς.

Μετά την ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων διαπιστώνουμε ότι η τράπεζα Πίστωσης έχει την καλύτερη οικονομική διάρθρωση. Οι αριθμοδείκτες της ειδικά τα τελευταία χρόνια είναι από τους καλύτερους του κλάδου. Ενώ η ΑΤΕ που είναι δεύτερη σε μέγεθος έχει τους

χαμηλότερους . Η Εθνική που είναι πρώτη σε μέγεθος δεν έχει τα αποτελέσματα που θα έπρεπε σύμφωνα με τα μεγέθη της. Οι άλλες δύο τράπεζες έχουν ικανοποιητικούς αριθμοδείκτες.

Το Ελληνικό Τραπεζικό σύστημα έχει απελευθερωθεί από τους πιστωτικούς και συναλλαγματικούς περιορισμούς και έχει κάνει αξιοσημείωτα βήματα προόδου προς τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση των υπηρεσιών που προσφέρει. Εξακολουθεί όμως να βρίσκεται σε άμεσο ή έμμεσο βαθμό κάτω από τον έλεγχο του κράτους και να χαρακτηρίζεται από υψηλό λειτουργικό κόστος καθώς και θεσμικές και οργανικές δυσκαμψίες και ανεπάρκειες.

Το πρόβλημα , το οποίο επιβεβαιώθηκε και με τις τελευταίες εξελίξεις, είναι ότι η τρέχουσα συναλλαγματική πολιτική, υπό συνθήκες αστάθειας των διεθνών αγορών, με παράλληλες πιέσεις, στο εθνικό νόμισμα, και καθυστερήσεων στη δημοσιονομική εξυγίανση, δεν αφήνει περιθώρια για περαιτέρω θεαματικές μειώσεις στα δραχμικά επιτόκια. Έτσι διαγράφει ένα θεμελιώδη περιορισμό στην νομισματοπιστωτική πολιτική, κύριο εργαλείο της οποίας συνιστούν τα επιτόκια.

Σήμερα με την εξέλιξη των διεθνών χρηματαγορών οι τράπεζες καλούνται να παίξουν πρωταρχικό ρόλο. Αυτό θέτει σαν προϋπόθεση την άριστη λειτουργία της κάθε τράπεζας ξεχωριστά. Θα πρέπει οι τράπεζες να βελτιώσουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες προς τους πελάτες τους έτσι, ώστε να μπορούν να αντιμετωπίσουν τον αυξανόμενο ανταγωνισμό.

Ο τραπεζικός κλάδος είναι από τους πλέον ευοίωνους για την μελλοντική του ανάπτυξη. Ο χώρος προσφέρει τη δυνατότητα στις εταιρίες να αναπτυχθούν και να αποκτήσουν μεγαλύτερα κέρδη . Αυτό όμως προϋποθέτει την σωστή αντίδραση απέναντι στις διαγραφόμενες εξελίξεις.

Η επίσπευση των αποκρατικοποιήσεων αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό βήμα προς την σωστή κατεύθυνση . Επίσης πολύ θετική εξέλιξη αποτελεί η αναδιάρθρωση του πιστωτικού συστήματος . Ηδη έχουμε τις πρώτες αντιδράσεις από πλευράς τραπεζών για την βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών. Οι Ελληνικές τράπεζες για να αντιμετωπίσουν τον ξένο ανταγωνισμό επιλέγουν το δρόμο της συγχώ-νευσης όπως, συνέβη με την Εθνική που συγχωνεύτηκε με την Κτηματική για την διάθεση στο κοινό δανείων με χαμηλότερο επιτόκιο.

Έχει αρχίσει να δημιουργείται στη διεθνή χρηματαγορά μία νέα μορφή προϊόντος . Είναι τα "Bank Assurance" τραπεζοασφαλιστικά προϊόντα τα οποία προϋποθέτουν την ένωση τραπεζών και ασφαλειών σε ένα φορέα . Αυτό θα πρέπει να κάνουν και οι Ελληνικές τράπεζες για να μπορέσουν να τις ανταγωνιστούν

Θα πρέπει οι τράπεζες να εκπαιδεύσουν τα στελέχη τους καλύτερα για να μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του ανταγωνισμού. Και ειδικότερα τα στελέχη του δημόσιου τομέα θα πρέπει να επιλέγονται με κριτήριο το μορφωτικό τους επίπεδο έτσι ώστε, να γίνει ταχύτερη και καλύτερη η παροχή υπηρεσιών

Η ελληνική οικονομία κατέγραψε αξιόλογα επιτεύγματα τόσο στην κάμψη του πληθωρισμού όσο και στην προσπάθεια για δημοσιονομική εξυγίανση. Το κυρίαρχο motto της αντιπληθωριστικής πολιτικής παρέμεινε η διαχείριση των συναλλαγματικών ισοτιμιών για την διατήρηση της σκληρής δραχμής . Αλλά η δημοσιονομική πολιτική άρχισε να αποκτά περισσότερο αναπτυξιακό προσανατολισμό, κατευθυνόμενη προς την αύξηση των δημόσιων επενδύσεων ενώ ταυτόχρονα εμφάνισε τα πρώτα δείγματα συγκράτησης των δημόσιων καταναλωτικών δαπανών.

Από τους επιμέρους κλάδους της ελληνικής οικονομίας ο κλάδος των τραπεζών συνέχισε να αυξάνει το προϊόν του με επιταχυνόμενους ρυθμούς. Οι ρυθμοί αυτοί παρουσιάζουν και τους υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης έναντι των λοιπών κλάδων κατά 10 % το 1997, 9,6 % το 1996 και 6,1 % το 1995.

Καθώς η ομαλοποίηση του διεθνούς περιβάλλοντος και η συνακόλουθη άρση των πιέσεων στη δραχμή θα δημιουργήσουν, αργά ή γρήγορα, νέα περιθώρια για την έναρξη μιας νέας πορείας μείωσης των επιτοκίων, είναι αμφίβολο αν θα παραμείνει, την επόμενη χρονιά, διαρκώς και επαρκώς σε επίπεδα που είναι απαραίτητα για την περαιτέρω κάμψη του πληθωρισμού και την ελάφρυνση της συναλλαγματικής πολιτικής από το σημερινό βάρος.

Προτού αμβλυνθεί με διαρθρωτικές αλλαγές μόνιμου χαρακτήρα η πίεση που ασκεί στην προσφορά χρήματος και την πιστωτική επέκταση ο δημόσιος τομέας.

Οι επιτυχίες στη δημοσιονομική προσαρμογή, τη χρονιά που διανύθηκε, μαζί με την συνεχή κάμψη του πληθωρισμού, τη διατήρηση της ανάπτυξης, και την επιβεβαίωση της συναλλαγματικής πολιτικής υπό συνθήκες

νομισματικής αναταραχής, υποδεικνύουν τα δυναμικά στοιχεία και δημιουργούν προϋποθέσεις για θετικές εξελίξεις στην ελληνική οικονομία και κατά το τρέχον έτος υπό τον όρο ότι θα εξομαλυνθεί σταδιακά η κατάσταση στις διεθνείς αγορές χρήματος και κεφαλαίου.

Κατά το 1998 προβλέπεται ότι θα συνεχιστεί η πορεία βελτίωσης των μεγεθών των τραπεζών αν και με σχετικά μικρότερους ρυθμούς αφ' ενός μεν λόγω της κρίσης στις διεθνείς αγορές και των επιπτώσεων της στη χώρα μας αφ' ετέρου δε λόγω της υστέρησης στη λήψη μέτρων διαρθρωτικού χαρακτήρα για την οικονομία. Τα περιθώρια της βελτίωσης των μεγεθών έχουν εξασθενήσει σημαντικά και συνεπώς απαιτούνται διαρθρωτικές παρεμβάσεις προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του προγράμματος και να ετοιμαστεί ο κλάδος για ένταξη στην τρίτη φάση της ΟΝΕ από 1/1/2001 όπως έχει ανακοινώσει σαν στόχο της η Κυβέρνηση πράγμα που θα επηρεάσει τη μορφή της εθνικής μας οικονομίας καθώς και τη μορφή των προϊόντων της διεθνούς χρηματαγοράς.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Κ.Λ.Σ.Τ.

ΠΡΩΤΗ ΟΜΑΔΑ : ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

10 Εδαφικές εκτάσεις

11 Κτίρια - Εγκαταστάσεις κτιρίων

12 Μηχανήματα και μηχανολογικός εξοπλισμός

13 Μεταφορικά μέσα

14 Επιπλα, ηλεκτρονικός και λοιπός εξοπλισμός

15 Ακίνητοποιήσεις υπό κατασκευή και προκαταβολές κτήσεως παγίων στοιχείων

16 Ανώματες ακίνητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς αποσβέσεως

17 Συμμετοχές και τίτλοι με χαρακτήρα ακίνητοποιήσεων

18 Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις, εκτός χορηγήσεων

19 .....

**ΔΕΥΤΕΡΗ ΟΜΑΔΑ
ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ**

- 20 Χορηγήσεις
- 21 Χορηγήσεις σε συνδεδεμένες και συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις
- 22 ...
- 23 ...
- 24 Χορηγήσεις σε καθυστέρηση
- 25 Χορηγήσεις σε καθυστέρηση σε συνδεδεμένες και συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις
- 26 ...
- 27 Επισφαλείς χορηγήσεις
- 28 Επισφαλείς χορηγήσεις σε συνδεδεμένες και συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις
- 29 Περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς

**ΤΡΙΤΗ ΟΜΑΔΑ
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ**

- 30 Απαιτήσεις από τραπεζικές εργασίες εκτός χορηγήσεων
- 31 Έντοκα γραμμάτια Δημοσίου
- 32 .....
- 33 .....
- 34 Χρεόγραφα
- 35 Λογαριασμοί διαχείρισεως προκαταβολών
- 36 Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού
- 37 Ειδικές καταθέσεις στην Κεντρική Τράπεζα
- 38 Χρηματικά Διαθέσιμα
- 39 Λοιποί χρεωστικοί λογαριασμοί

ΤΕΤΑΡΤΗ ΟΜΑΔΑ
ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ - ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ - ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

40 Μετοχικό Κεφάλαιο

41 Αποθεματικά - Διαφορές αναπροσαρμογής - Επιχορηγήσεις παγίων επενδύσεων

42 Αποτελέσματα εις νέο

43 Ποσά προορισμένα για αύξηση μετοχικού κεφαλαίου

44 Προβλέψεις

45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις (εκτός καταθέσεων)

46 Συναλλαγματική θέση

47 Απόθεμα ξένων τραπεζογραμματίων

48 Λογαριασμοί συνδέσμου καταστημάτων

49

**ΠΕΜΠΤΗ ΟΜΑΔΑ
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ**

50 Καταθέσεις όψεως

51 Καταθέσεις ταμειυτηρίου

52 Καταθέσεις προθεσμίες - Τραπεζικά ομόλογα

53 Άλλες κατηγορίες καταθέσεων

54 Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη

55 Ασφαλιστικοί οργανισμοί

56 Μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού

57 Επιταγές και εντολές πληρωτέες

58 Λογαριασμοί περιοδικής κατανομής

59 Λοιπές υποχρεώσεις

**ΕΚΤΗ ΘΜΑΔΑ
ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ ΚΑΤ' ΕΙΔΟΣ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ**

60 Αμοιβές και έξοδα προσωπικού

61 Αμοιβές και έξοδα τρίτων

62 Παροχές τρίτων

63 Φόροι - Τέλη

64 Διάφορα έξοδα

65 Τόκοι και Προμήθειες

66 Αποσβέσεις πάγιων στοιχείων ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος

67 .....

68 Προβλέψεις εκμεταλλεύσεως και διαφορές αποτιμήσεως

69 Διαφορές (χρεωστικές) από πράξεις σε συνάλλαγμα

**ΕΒΔΟΜΗ ΟΜΑΔΑ
ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤ' ΕΙΔΟΣ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ**

70 Έσοδα από τόκους χορηγήσεων

71 Άλλα έσοδα από τόκους

72 Έσοδα συμμετοχών

73 Έσοδα χρεογράφων

74 Έσοδα από προμήθειες

75 Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών

76

77

78

79 Διαφορές (πιστωτικές) από πράξεις σε συνάλλαγμα

**ΟΓΔΟΗ ΟΜΑΔΑ
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ**

80 Γενική εκμετάλλευση

81 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα

82 Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων

83 Κρατήσεις για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους και προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους

84 Έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων

85 Αποσβέσεις πάγιων στοιχείων μη ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος

86 Αποτελέσματα χρήσεως

87 .....

88 Αποτελέσματα προς διάθεση

89 Ισολογισμός

**ΕΝΑΤΗ ΟΜΑΔΑ
ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ**

(Λογιστική του κόστους των αναλυτικών αποτελεσμάτων)

Η αναλυτική λογιστική εκμεταλλεύσεως (ομάδα 9) εφαρμόζεται προαιρετικά από τις τράπεζες. Κάθε τράπεζα έχει την ευχέρεια, με βάση τις αρχές λογισμού του κόστους και το σύστημα της αυτόνομης λειτουργίας της Αναλυτικής Λογιστικής εκμεταλλεύσεως του Π.Δ.

1123/1980, να εκπονήσει και εφαρμόσει ένα σύστημα Αναλυτικής Λογιστικής, προσαρμοσμένο στις ανάγκες της.

**ΔΕΚΑΤΗ ΟΜΑΔΑ
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ**

00

01 Αλλότρια περιουσιακά στοιχεία

02 Συμβάσεις και συμφωνίες σταθμισμένων κινδύνων

03 Απαιτήσεις από αμφοτεροβαρείς συμβάσεις

04 Χρεωστικοί λογαριασμοί πληροφοριών

05 Δικαιούχοι αλλότρων περιουσιακών στοιχείων

06 Ενδεχόμενες σταθμισμένες υποχρεώσεις

07 Υποχρεώσεις από αμφοτεροβαρείς συμβάσεις

08 Πιστωτικοί λογαριασμοί πληροφοριών

09 .....

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Σακέλλης,.....Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο ,1993.
- Κύρικος,.....Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο,1993.
- Πετράκης-Αλεξάκης, ..Εμπορικές & Αναπτυξιακές Τράπεζες.
- Παπαηλίας,..... Χρήμα-Πίστη-Τράπεζες, 1990.
- Κάντζος,.....Ανάλυση Χρηματ/κών Καταστάσεων, 1994.
- Παπαδέας,.....Τραπεζική Λογιστική,1994.

- Απολογισμοί : - Εθνικής
  - Αγροτικής
  - Εμπορικής
  - Πίστεως
  - Ιονικής

- Πηγές : Βιβλιοθήκη Τραπεζής Ελλάδος.
  - //- Αγροτικής Τράπεζας.